

RJGE

ISSN : 2730-4132(Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2568)

Vol.5 No.1 (January - April 2025)

MBU 101

มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU REC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ISSN : 2730-4132 (Online)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

Vol. 5 No. 1 (January – April 2025)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคูณภาพทางความคิดสู่สากล
3. เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรโสภณ

พระราชพัชรญาณมุนี

พระเทพวชิรวิมล, ดร.

พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร.

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ปฐมาจารย์ผู้ก่อตั้ง มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษาอุปถัมภ์ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษารองอธิการบดี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บรรณาธิการ

พระครูชัยรัตนกร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการ

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร์ มหาหงษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดทำ

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.บรรจง ลาวะลี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

โทร 0-4351-8364 และ 0-4351-6076 โทรสาร 0-4351-4618

E-mail: JournalMBU101@gmail.com

<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย ที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารกำหนด บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล และเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป วารสารมีการควบคุมคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาให้มีการส่งบทความแบบออนไลน์หรือระบบ Online journal System (OJS)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) ซึ่งวารสารได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ใน กลุ่มที่ ๒ (TCI ฐาน ๒) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <http://202.29.86.169/index.php/RJGE>

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณผู้เขียนบทความ สมาชิก และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีส่วนในการควบคุมคุณภาพของวารสารให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระครูชัยรัตนกร, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 (LEARNING ACTIVITIES ASIA GEOGRAPHY USING THE GAME AS A BASE TO DEVELOP ANALYTICAL THINKING SKILLS TOWARDS BECOMING A GLOBAL CITIZEN OF MATHAYOM 1 STUDENTS OF CHATTRAKAN 1)	
ภาณุวัฒน์ สมสนิท, วศิน ปัญญาวุธตระกูล, อัจฉรา ศรีพันธ์.....	1
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES USING COLLABORATIVE LEARNING, CIRC TECHNIQUE TO PROMOTE ACADEMIC ACHIEVEMENT IN THAI LANGUAGE OF GRADE 3 PRIMARY SCHOOL STUDENTS)	
อุดม มะลาไสย์, ดรณนภา นาชัยฤทธิ์, ทศนีย์ นาคุนทร.....	11
การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (DEVELOPING BASIC MOVEMENT SKILLS IN THAI DANCE APPLYING LEARNING OF ACTIVITIES ACCORDING BASS ON DAVIES INSTRUCTIONALAL MODEL WITH AN E-BOOK FOR GRADERS 4 STUDENT)	
ทรรคเทพ ศรีมี, พิทยวัฒน์ พันธะศรี, สมาน เอกพิมพ์.....	22
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (THE DEVELOPMENT PROGRAME TO ENHANCE DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHERS IN THE MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)	
อรจิรา ปะติตัง, ธัชชัย จิตรนันท์.....	35
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (DEVELOPMENT OF TEACHER COMPETENCY STRENGTHENING PROGRAM OF ACTIVE LEARNING MANAGEMENT OF SMALL PRIMARY SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SISAKET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 2)	
นิภาพร ชมภู, ธัชชัย จิตรนันท์.....	48

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทราเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป (DEVELOPMENT OF ONLINE TEACHING IN AN OPEN SYSTEM FOR THE PUBLIC IN DEVELOPING TEACHERS IN THE LEARNING CITY OF CHACHOENGSAO TO ENHANCE LEARNING SKILLS IN THE DIGITAL AGE FOR TO THE NEXT NORMAL) สิริพัชญ์ หาญนอก.....	62
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE HIGH - PERFORMANCE ORGANIZATION OF SCHOOL UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1) กมลชนก ไชย कुमार, ยุวธิดา ซาปัญญา.....	77
การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค THINK PAIR SHARE เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (THE ACTION RESEARCH ON DEVELOPING THE LEARNING ACTIVITIES BY COOPERATIVE LEARNING USING THINK PAIR SHARE TECHNIQUE WITH EXERCISE TO PROMOTE LEARNING ACHIEVEMENT AND MATHEMATICAL WRITTEN COMMUNICATION SKILL OF PRATHOMSUKSA 2 STUDENTS) นพมาศ วงษ์เสียงดัง, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ.....	92
โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ (DIGITAL LEADERSHIP DEVELOPMENT PROGRAM FOR TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE, KALASIN PROVINCE) สุรติ ภารไสว, ลักขณา สรวิวัฒน์.....	106
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู (DEVELOPING A TRATNING CURRICULUM BASED ON THE CONCEPT OF A PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO PROMOTE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY INNOVATION) นীরนาท จุลเนียม, อ้นย่นันท์ ฉัตรธีราโชติ.....	121

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น (ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE KHON KAEN) ณปภัช ลดาวัลย์, วิฑูล ทาชา.....	135
การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด (DEVELOPING THE WRITE SPELLING ABILITY OF STUDENTS WITH AUTISM GRADE 6 USING FUN SCREEN MEDIA TO LEAD SPELLING ALONG WITH EXERCISE) นุรติญา นา กาแรง, รักษิณา หยด้อย, พรรณรอง จิตพิรวณิช.....	149
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี (DEVELOPING A TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE TEACHING PROFESSIONAL COMPETENCY ACCORDING TO THE PROACTIVE CONCEPT FOR TEACHING MONKS IN THE RELIGIOUS EDUCATION CENTER, PARIYATHAM EDUCATION, PALI DEPARTMENT) นীরนาท จุลเนียม, สุชาติ คุ่มสุทธิ.....	160
โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 (THE PROGRAMS TO ENHANCEMENT IN INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL DIRECTOR UNDER MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) อุมาภรณ์ สารพล, กาญจน์ เรืองมนตรี.....	175
รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (A MODEL OF CHANGE MANAGEMENT TO ENHANCE STUDENTS FOR MORAL UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4) วุฒิชัย สารสุข.....	189
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด	200 207

กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เครือข่ายชาติตระการ 1*

LEARNING ACTIVITIES ASIA GEOGRAPHY USING THE GAME AS A BASE
TO DEVELOP ANALYTICAL THINKING SKILLS TOWARDS BECOMING A
GLOBAL CITIZEN OF MATHAYOM 1 STUDENTS OF CHATTRAKAN 1

ภาณุวัฒน์ สมสนธิ¹, วสิน ปัญญาวุฒตระกูล², อัจฉรา ศรีพันธ์³
Panuwat Somsanit¹, Wasin Punyawuttakul², Atchara Sriphan³
มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2,3}
Naresuan University^{1,2,3}
Email : Panuwats66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 2) เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การ เป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย 1) ครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่ม เครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ปีการศึกษา 2567 ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 4 คน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยทองพานโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอน เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) คู่มือกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3) แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเกตพฤติกรรม และ การสัมภาษณ์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเรื่องภูมิศาสตร์ทวีป เอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรวิชา สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการ สร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการเติบโตของผู้เรียนในอนาคต ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำเอาสื่อการสอนมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ควรใช้เครื่องมือที่

หลากหลาย เพื่อให้ครูสามารถเข้าใจถึงระดับความรู้และทักษะของนักเรียน และด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนขาดสมาธิและความสนใจในบทเรียน เนื่องจากมีเนื้อหาที่มากและผู้เรียนไม่เห็นภาพที่ชัดเจน 2) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 พบว่าผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้ไปสู่ระดับดี และนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน; ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย; ทักษะการคิดวิเคราะห์; ความเป็นพลเมืองโลก

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the current status of learning management on the topic of Asian geography for Mathayom 1 students in the Chattrakan Network 1, and 2) Develop a game-based learning activity on Asian geography to enhance analytical thinking skills and foster global citizenship among Mathayom 1 students. The target groups for this study include 1) 4 teachers from opportunity expansion schools in the Chattrakan District 1 School Network Group, under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, in the 2024 academic year, selected through purposive sampling based on specific qualifications, 4 people 2) 11 Mathayom 1 students from BanHuayThongFan School, an opportunity expansion school in the Chattrakan District 1 School Network Group, under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, in the 2024 academic year, selected through purposive sampling based on specific qualifications. The research instruments used in this study consisted of 1) An interview form for teachers instructing the topic of Asian geography for Mathayom 1 students. 2) A game-based learning activity manual on Asian geography for Mathayom 1 students and 3) An analytical thinking skills assessment and behavioral observation. And the statistical methods used in this research include percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that 1) The current state of learning management in Asian geography for Mathayom 1 students in the Chattrakan Network 1, the existing social studies, religion, and culture curriculum was found to be appropriate for Mathayom 1 students, providing a solid foundation for their learning and future development. In terms of instructional management, it was suggested that teachers should incorporate a variety of teaching strategies and use appropriate instructional media to effectively deliver the content. For learning assessment and

evaluation, the study indicated that a range of assessment tools should be utilized to better understand students' knowledge levels and skills. However, challenges in learning management were identified, including students' lack of concentration and interest in the lesson due to the large amount of content and the absence of a clear and engaging presentation. 2) The development of game-based learning activities, the results showed that using games as a foundation to enhance analytical thinking skills and foster global citizenship among Mathayom 1 students in the Chattrakan Network 1 led to significant improvements. Students' analytical thinking skills increased from a fair level to a good level. Additionally, students demonstrated a better understanding of global citizenship, becoming more aware of their roles in environmental conservation and showing greater social responsibility.

Keywords : Game-based learning activities; Asian geography; Critical thinking skills; Global citizenship

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง ผู้เรียนจึงต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้ต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาให้ผู้เรียนนั้นเกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การศึกษาของประเทศไทยได้เข้าสู่ช่วงศตวรรษที่ 21 ที่ได้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจะมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนทุกคนให้มีการเรียนตลอดชีวิต และเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้การคิด ทักษะการมีชีวิต และสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นกับตัวของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนต้องรู้จักปรับตัว รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและทันต่อเหตุการณ์สำคัญในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้นผู้สอนจะต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความสามารถที่จะนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา จากพื้นฐานของวิชาสังคมศึกษานั้นเป็นวิชาที่ต้องเรียนรู้จากสิ่งที่ไกลจากตัวเอง ทำให้การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เมื่อเทคโนโลยีหรือสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ขาดการพัฒนาหรือปรับปรุงตามกระแสของยุคสมัย จะทำให้สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความน่าเบื่อและไม่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนั้นการเรียนรู้ ในส่วนของภูมิศาสตร์นั้นเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในวิชาสังคมศึกษา ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของพื้นผิวโลก ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมไปถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น (กนก จันทรา, 2561) ซึ่งจะสอดคล้องกับ Edelson (2011) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนวิชาภูมิศาสตร์เป็นส่วนในการช่วยเตรียมให้ผู้เรียนนั้นเป็นพลเมืองในศตวรรษ

ที่ 21 เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนนั้นได้ตระหนัก และให้ความสนใจสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสังคม สิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่แค่ประเทศตนเอง และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกกว้างยิ่งขึ้นพลเมืองโลกในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะที่ทันสมัยและสามารถ ปรับตัวต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระ เกียรติ พ.ศ. 2530 ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิด หมายถึง การนึกคิดหรือการ ระลึก และคำว่า วิเคราะห์ นั้นได้ให้ความหมายว่า การสังเกต ใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบครอบ ถ้า หากรวมกันแล้วการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การระลึกอย่างละเอียดรอบครอบอย่างมีเหตุผล โดยหา ส่วนดีส่วนเสียแล้วเสนอแนะสิ่งที่ดีและเหมาะสมอย่างยุติธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531) ในเรียน วิชาภูมิศาสตร์นั้น มีเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์กันอยู่มากมาย ทั้งลักษณะทางกายภาพของโลก การ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แก้วใจ สุวรรณเวช (2559) ที่ได้พูดถึงเกี่ยวกับ การเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ที่ไม่สามารถจะบรรลุตามเป้าหมายที่ ได้ตั้งเอาไว้ได้ เนื่องจากการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่เน้นรู้แบบบรรยาย เน้นเนื้อหาตำราเรียนเป็นที่ตั้ง ทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์อย่างลึกซึ้ง และผู้เรียนไม่สามารถที่จะอธิบายหรื อนำเนื้อหาที่ได้เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้นักเรียนนั้นไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใน ชุมชนของตนเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เป็นวิธีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงจากการบรรยาย ที่ได้เน้นเนื้อเป็นหลักมาเป็นรู้ที่ได้ให้ความสำคัญไปที่ผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ได้ บูรณาการจากสื่อการเรียนรู้ที่มีลักษณะในรูปแบบของเกม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ ผู้เรียนนั้นมีความกระตือรือร้น เกิดความสนุกสนานและผู้เรียนยังให้ความสนใจในเนื้อหาที่เรียนอีก ด้วย นอกจากนี้ทิตสนา แคมมณี (2550) ได้กล่าวเกี่ยวกับเกมว่า เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและเพิ่มความท้าทายให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนนั้นเป็นผู้ที่ ทำกิจกรรมนั่นเอง ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถให้ ผู้เรียนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก กว้าง หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ของโลกปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่อยู่ห่างไกลจากตัวนักเรียน เนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนในชั้นประถมศึกษานั้นยังเป็นเนื้อหาอยู่รอบตัวของผู้เรียน และโรงเรียนได้มีการ จัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า กิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเป็นการทบทวนบทเรียนและจะทำให้ผู้เรียนนั้นได้นำเนื้อหาที่ผู้สอน ได้สอนไปใช้ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นสามารถ ดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมาได้อย่างเต็มที่ และเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. โจทย์วิจัย

2.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 เป็นอย่างไร

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1

3.2 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

4.2 ครูผู้สอนได้รับคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลก

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยกลุ่มเป้าหมาย 1) ครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ปีการศึกษา 2567 ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 4 คน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยท้องพานโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอน เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) คู่มือกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3) แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเกตพฤติกรรม หาคูณ ภาพด้านความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC 0.97 และทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยท้องพาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน โดยผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวางแผนการดำเนินงานวิจัย ในกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนำกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชียโดยใช้เกมเป็นฐานไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยท้องพาน ปีการศึกษา 2567 จากนั้น

ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือสถิติประชากร 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือสถิติประชากร 1 พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษามีความเหมาะสมในปัจจุบัน โดยจะต้องใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สาระทุกสาระในหลักสูตรล้วนมีความจำเป็นและมีบทบาทที่สำคัญ เพราะเป็นการปูพื้นฐานให้กับผู้เรียนซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาความรู้และทักษะของนักเรียนและเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเติบโตของผู้เรียนในอนาคต แต่เนื่องจากเนื้อหาของทุกสาระในหลักสูตรวิชาสังคมมีค่อนข้างมาก ครูผู้สอนจึงได้มีการออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและได้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้นและพัฒนาทักษะที่สำคัญของผู้เรียน และครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและนำเครื่องมือมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้และทักษะ ทำให้ครูผู้สอนนำผลการพัฒนาของผู้เรียนไปปรับปรุงและออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2 ผลการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือสถิติประชากร 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยท้องพาน

ทักษะการคิดวิเคราะห์	ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		การเปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
วิเคราะห์ความสำคัญ	1.59	0.32	2.68	0.44	+1.09	44.70
วิเคราะห์ความสัมพันธ์	1.47	0.43	2.61	0.48	+1.14	43.56
วิเคราะห์หลักการ	1.63	0.31	2.63	0.31	+1.00	43.94
รวมเฉลี่ย	1.56	0.35	2.64	0.41	+1.08	44.06

จากตารางที่ 1 พบว่า มีผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้ไปสู่ระดับดี ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยท้องพาน หลังจากการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานสูงกว่าก่อนการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

6.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วย
ท้องพาน ระหว่างการนำเกมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วย
ท้องพาน ระหว่างการนำเกมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เลขที่	รายการ			$\bar{x}$	S.D.
	ความร่วมมือ ในการทำ กิจกรรมตาม ขั้นตอน	ยอมรับฟังความ คิดเห็น ของผู้อื่น	มีน้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อน ในการทำ กิจกรรม		
1	3	3	3	3	0
2	3	3	2	2.67	0.58
3	3	3	3	3	0
4	3	2	3	2.67	0.58
5	3	3	2	2.67	0.58
6	3	3	3	3	0
7	3	3	3	3	0
8	3	3	2	2.67	0.58
9	3	3	3	3	0
10	3	3	3	3	0
11	3	3	2	2.67	0.58
เฉลี่ย	3	2.91	2.64	2.85	0.26

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการจะเห็นว่า ด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรมตามขั้นตอน นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดีในด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ระดับ 3 รองลงมาคือ ด้านยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนสามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดีและมีบางกรณีที่อาจต้องปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.91 และด้านช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม นักเรียนบางคนช่วยเหลือเพื่อนในกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ระดับ 2.64 นอกจากนี้ นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งในด้านความตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศในทวีปเอเชีย ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิต การเกษตร และการใช้ทรัพยากร และยังแสดงถึงการเริ่มต้นรักษาสิ่งแวดล้อมจากสิ่งเล็ก ๆ ที่ตนเองทำได้

7. อภิปรายผลการวิจัย

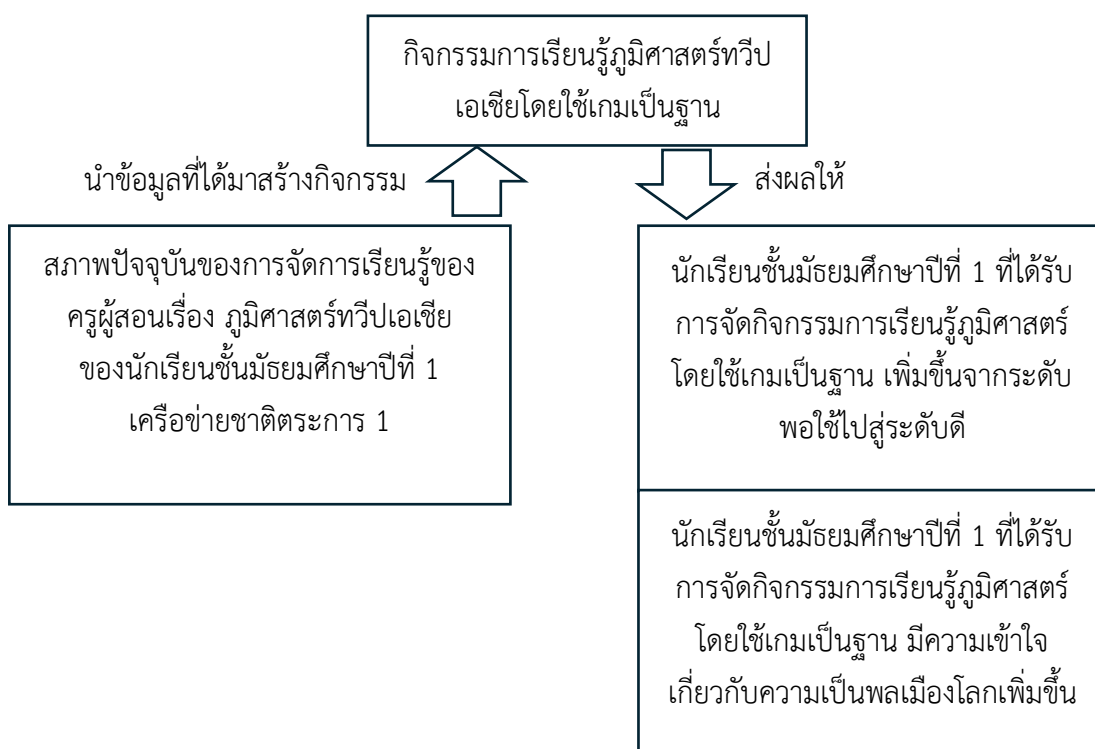
7.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 พบว่า ด้านหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรมในปัจจุบันได้รับการออกแบบที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพราะว่ามีเนื้อหาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาความรู้และทักษะของนักเรียน ซึ่งการเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ล้วนมีความจำเป็นและมีบทบาทที่สำคัญ เพราะเป็นการสร้างพื้นฐานให้กับผู้เรียน และการเติบโตของผู้เรียนในอนาคต สอดคล้องกับ วิภาพรรณ พินลา (2560) ที่กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนนำเอาความรู้ความเข้าใจมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีส่วนร่วมในการสร้างพลเมืองที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเป็นพลโลกในอนาคต

7.2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครือข่ายชาติตระการ 1 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยทองพาน ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเท่ากับ $\bar{X} = 1.56$ S.D. = 0.35 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน $\bar{X} = 2.64$ S.D. = 0.41 และเมื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และหลัง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้ไปสู่ระดับดี ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น แสดงความสนใจในเนื้อหาส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ ศินซ์ชา ทองอาจ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ โดยใช้เกมการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการสอน โดยใช้เกมการสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐพงศ์ มีใจธรรม (2564) ที่ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamification) สูงกว่าก่อนเรียน

8. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยที่ได้องค์ความรู้ใหม่ คือกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลก เป็นคู่มือที่มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ในรายวิชาภูมิศาสตร์ 1) นักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน เพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้ไปสู่ระดับดี 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกเพิ่มขึ้น สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนา
นักเรียนได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สู่การเป็นพลเมืองโลก

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เกมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

9.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมพัฒนาครูเกี่ยวกับการออกแบบการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน รวมถึงวิธีการเลือกเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับช่วงวัยและจุดประสงค์การเรียนรู้

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ควรปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนเนื่องจากบางหน่วยการเรียนรู้มีเนื้อหาจำนวนมาก เพื่อช่วยเสริมสร้างความสนุกสนาน ลดความตึงเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

9.2.2 ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม ไปใช้เพื่อกระตุ้นความสนใจและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรพัฒนาเกมให้มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับเนื้อหาของบทเรียน และบูรณาการการใช้เกมในวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างครอบคลุม

9.3.2 ควรศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน เช่น การออกแบบเกมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้

9.3.3 ควรพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ มาผสมผสานกับการใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาทักษะที่ซับซ้อนของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

10. บรรณานุกรม

- กนก จันทรา. (2561). การรู้เรื่องภูมิศาสตร์ Geo-literacy learning for our planet : ถอดบทเรียนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ในชั้นเรียนที่เสริมสร้างการรู้เรื่องภูมิศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- แก้วใจ สุวรรณเวช. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนภูมิศาสตร์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ). 9(2). 2102-2114.
- ณัฐพงศ์ มีใจธรรม. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชั่น (Gamification) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. 32(2). 76-90.
- ทิตินา แชมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิภาพรรณ พินลา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. 30(1). 13-34.
- คินซ์ชา ทองอาจ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำโดยใช้เกมการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 2. การประชุมวิชาการระดับชาติครูศาสตร์ศึกษครั้งที่ 2. ณ ห้องคอนเวนชันฮอลล์ ศูนย์วัฒนธรรมภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทร์). วันที่ 21-22 มีนาคม 2562. 188-200.
- Edelson. (2014). Geo Learning thoughts on geography and Education. Retrieved 3 March 2024. From www.esri.com/ebook

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC
ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*
DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES USING COLLABORATIVE LEARNING,
CIRC TECHNIQUE TO PROMOTE ACADEMIC ACHIEVEMENT IN
THAI LANGUAGE OF GRADE 3 PRIMARY SCHOOL STUDENTS

อุดม มะลาไสย์¹, ดร.ณนา นาชัยฤทธิ์², ทศนีย์ นาคคุณทรง³
Audom Malasai¹, Darunnapa Nachairit², Tasanee Nakhunsong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Mahasarakham Rajabhat University^{1,2,3}
Email : p.p.w.2560@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 8 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ย (2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (3) ร้อยละ 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) ค่าอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_1/E_2 (2) ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของเครื่องมือ (3) ค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ข้อ 30 ข้อ โดยใช้สูตรของเบรนนัน (4) ความยากง่ายของแบบทดสอบ (5) หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์โดยใช้สูตรของโลเวทท์ (6) การเรียงลำดับข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ให้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.06/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่า $\bar{X} = 19.75$, S.D. = 1.28 คิดเป็นร้อยละ 65.83 หลังเรียนมีค่า $\bar{X} = 26.25$, S.D. = 1.03 คิดเป็นร้อยละ 87.50 เห็นได้ว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop learning activities using cooperative learning, CIRC technique, with efficiency according to the criteria of 80/80, 2) compare the academic achievement of CIRC cooperative learning of grade 3 students before and after studying, 3) study learner satisfaction using CIRC cooperative learning. The target group was grade 3 students at Ban Phra Chao School (Sri Mahathat), semester 2, academic year 2023, Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, 1 room, 8 students. Research instruments included: 1) 12 learning management plans, 1 hour per plan, 2) Academic achievement test, 3) Satisfaction questionnaire. Statistics used in the research 1) Basic statistics: (1) mean (2) standard deviation (3) percentage 2) Statistics used in the analysis of the quality of the instruments: (1) percentage ratio of the average score during the study and the percentage of the average score after the study E_1/E_2 (2) IOC index of the instruments (3) Criterion-referenced discrimination power of the achievement test, 30-item multiple choice type, 3 choices, using Brennan's formula (4) Test difficulty (5) Find the reliability of the criterion-referenced test using Lovett's formula (6) Data sorting

The research results found that 1) activities of learning using collaborative learning, CIRC technique, had an efficiency of 94.06/82.50 which was in accordance with the specified criteria, 2) compare the learning achievement results writing words according to the spelling rules using collaborative learning, CIRC technique of primary 3 students before learning $\bar{X} = 19.75$, S.D.= 1.28 accounting for 65.83 percent. After learning $\bar{X} = 26.25$, S.D.= 1.03 accounting for 87.50 percent. It can be seen that after learning is higher than before learning. 3) The satisfaction of students using collaborative learning by CIRC technique, has an overall value at a high level.

Keywords : Collaborative Learning Management CIRC Technique; Learning Achievement; Satisfaction

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้การเขียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยได้กำหนดให้นักเรียนมีทักษะการเขียนสื่อสาร การเขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงาน ข้อมูลสารสนเทศรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเขียนคำได้ ถูกความหมาย และสะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ความรู้ประสบการณ์เขียนประโยคข้อความเรื่องราว แสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และจินตนาการรวมทั้งกระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน นักเรียน มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียน ใช้ทักษะการเขียน และใช้ทักษะการเขียนจดบันทึก

ความรู้ ประสบการณ์และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนสามารถเข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ นักเรียนบอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ และเรียบเรียงคำเป็นประโยคได้ตรงตามเจตนาของการสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ด้วยความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทย เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นวิชาพื้นฐานในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ เป็นวิชาที่เน้นผู้เรียนให้ทำความเข้าใจ และศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษาโดยฝึกฝนให้เกิดทักษะ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด การฝึกฝนทักษะทุกด้านให้ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญ เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรม วางแผนการเรียนการสอน ให้มีการพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพ เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดอย่างเป็นระบบ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2552)

ภาษามีความสำคัญต่อประชาชนในชาติของทุกชาติทุกภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือ สื่อความหมาย ติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ อีกทั้งภาษายังเป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ความต้องการ ความรู้ รวมทั้งการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ อีกด้วย และเป็นแนวทาง ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความผาสุกในชีวิตประจำวัน และดำเนินชีวิตประจำวันไปด้วยความราบรื่น ในฐานะเราคนไทยจึงต้องช่วยกันศึกษาภาษาไทยให้แตกฉานและใช้ให้ถูกต้องทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และช่วยกันอนุรักษ์หวงแหน ตลอดจนเผยแพร่ภาษาของเราให้เจริญรุ่งเรือง และเป็นมรดกตกทอดไปสู่ชนรุ่นหลังสืบไป เพื่อที่จะให้ชาวไทยได้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง (ประสพสุข ฤทธิเดช, 2559)

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) ปีการศึกษา 2565 พบว่า โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) มีผลการประเมินนักเรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในปีการศึกษา 2565 และการเปรียบเทียบผลการประเมิน ปีการศึกษา 2563 - 2565 (3 ปีย้อนหลัง) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการเขียนอยู่ที่

ร้อยละ 66.67 คะแนน มีผลเฉลี่ยร้อยละ 83.47 และผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 - 2565 ดังนี้ ปีการศึกษา 2563 มีผลคะแนน NT รายวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 51.25 ปีการศึกษา 2564 มีผลคะแนน NT รายวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 65.42 ปีการศึกษา 2565 มีผลคะแนน NT รายวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 69.00 (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ), 2565)

การเขียนนับว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างหนึ่งที่พบเห็นจากการสังเกตและเห็นจากการทำงานของนักเรียน ซึ่งสภาพโดยรวมนั้น นักเรียนยังไม่สามารถที่จะเขียนคำมาตราตัวสะกดและไม่สามารถบอกได้ว่า พยัญชนะไทยตัวใดอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ใดบ้าง ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการเขียนหากนักเรียนไม่มีทักษะในการเขียนอาจจะไม่คล่องตัวในการศึกษาที่จะนำไปต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นไป จากที่กล่าวมานั้นจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย ที่ได้ทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนยังมีความต้องการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนคำในภาษาไทย เช่น การเขียนตามคำบอก การอ่านคำพื้นฐาน เป็นต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหาแนวทางการปรับปรุง แก้ไข การจัดการเรียนการสอนให้มีความสนใจมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจในเนื้อหาการเรียนและพร้อมที่จะเรียนรู้ฝึกฝนตนเองตามแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดและร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นระบบ มีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทย สอดคล้องกับกัณณภัสสร ทำประดิษฐ์ (2564) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นเทคนิคการสอน เทคนิคหนึ่งในวิธีสอนแบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) ที่เน้นสอนทักษะการอ่านและการเขียนโดยเฉพาะ เหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการทำกิจกรรมจากง่ายไปยาก มีเพื่อนในกลุ่ม และครูคอยดูแลช่วยเหลือจนสามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านและการเขียนไปพร้อม ๆ กันเป็นกลุ่ม ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี เพราะครูเปิดโอกาสให้คนเก่งหรือคนที่มีความสามารถสูงได้ช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า

จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบสิ่งที่สอดคล้องกับงานวิจัย คือ นักเรียนยังไม่ค่อยมีทักษะในการเขียนคำในภาษาไทยให้ถูกต้อง อีกทั้งยังสลับตำแหน่งของพยัญชนะในเวลาเขียนคำ ทำให้การสื่อสารติดขัด ผู้วิจัยจึงได้พัฒนานักเรียนในเรื่องของการเขียนคำในภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยเริ่มจากการสร้างสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมในการเรียนและเห็นว่าการใช้เทคนิค CIRC ที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ เป็นการเรียนรู้แบบสร้างความสัมพันธ์กันภายในกลุ่มตรวจสอบความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลได้ใช้ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การตัดสินใจและการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญและเหมาะสมในการฝึกเขียนของนักเรียนในวัยเรียนระดับนี้ และสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน

ได้มีโอกาสในการฝึกฝนพัฒนาตัวเอง จนเกิดความชำนาญ สามารถอ่านออกและเขียนได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูง อีกประการหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ในการเขียนโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำชี้แนะและคอยติดตามการพัฒนาตัวเองของผู้เรียนในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการอ่านและการเขียน จึงจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีคุณภาพที่พร้อมส่งเสริมพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

- 3.1 เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
- 3.2 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนประจำรายวิชาและสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
- 3.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศกับบุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้มีแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแล้วมาทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย แล้วเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน 2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจนครบ 3) นำแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เมื่อกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติกิจกรรมจนครบ ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน 4) ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 5) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ย (Mean) (2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (3) ร้อยละ (Percentage) 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) ค่าอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_1/E_2 (2) ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของเครื่องมือ (3) ค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ข้อ 30 ข้อ โดยใช้สูตรของเบรนนัน (Brennan's Index: B-Index) (4) ความยากง่ายของแบบทดสอบ (5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์โดยใช้สูตรของโลเวตต์ (Lovett) (6) การเรียงลำดับข้อมูล (Calculating Ranks)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนนระหว่างเรียน												รวม	คะแนน หลัง เรียน
		แผน 1	แผน 2	แผน 3	แผน 4	แผน 5	แผน 6	แผน 7	แผน 8	แผน 9	แผน 10	แผน 11	แผน 12		
	30	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	120	30
1	20	10	9	10	9	10	10	10	10	10	10	8	10	116	24
2	20	9	10	8	10	10	10	10	10	10	10	8	9	113	25
3	20	9	10	10	10	8	9	10	9	9	9	9	9	111	24
4	18	9	10	9	10	9	9	8	10	10	10	10	9	113	24
5	16	9	9	10	8	9	9	10	8	8	9	8	8	105	24
6	17	10	10	10	9	10	10	9	10	10	10	8	9	115	26
7	18	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10	8	9	114	25
8	20	10	10	9	10	10	10	10	10	10	9	8	10	116	26
S.D.	1.59	0.51	0.51	0.74	0.75	0.74	0.51	0.74	0.74	0.74	0.51	0.74	0.64	7.93	0.88
รวม	149	75	77	75	76	75	77	77	77	77	77	67	73	903	198
$\bar{X}$	18.62	9.37	9.62	9.37	9.50	9.37	9.62	9.62	9.62	9.62	9.62	8.37	9.12	112.87	24.75
ร้อยละ	62.08	93.75	96.25	93.75	95.00	93.75	96.25	96.25	96.25	96.25	96.25	83.75	91.25	94.06	82.50

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 94.06/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) มีคะแนนค่าเฉลี่ย 112.87 คิดเป็นร้อยละ 94.06 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.75 คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งเป็นไปตามประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน

	N	Mean	Std. Deviation	z	Sig. (2 – tailed)
ก่อนเรียน	8	18.63	1.598	-2.527	.012
หลังเรียน	8	24.75	.886		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 18.63 และ 1.598 และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 24.75 และ .886 ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีค่า Z เท่ากับ -2.527 และค่า Sig (2- tailed) เท่ากับ .012

5.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความพึงพอใจ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีความรู้สึกเพลิดเพลินและสนุกกับการเรียน	2.90	0.31	มาก
2	มีความรู้ใฝ่เรียนเรื่องมาตราตัวสะกด	2.50	0.52	มาก
3	มีความชื่นชมในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ	2.60	0.51	มาก
4	มีความสุขทุกครั้งที่ได้เรียน	2.60	0.51	มาก
5	ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในการทำงานกลุ่ม	2.60	0.51	มาก
6	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	2.60	0.51	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความพึงพอใจ
		$\bar{X}$	S.D.	
7	เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ	2.70	0.48	มาก
8	ได้ฝึกหาความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคย	2.80	0.42	มาก
9	เกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	2.50	0.52	มาก
10	มีความยินดีที่จะเรียนรู้กิจกรรมนี้ต่อไป	2.60	0.51	มาก
ผลรวมเฉลี่ย		2.64	0.48	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการ โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจสูงสุด ตามลำดับดังนี้ คือมีความรู้สึกเพลิดเพลินและสนุกกับการเรียน ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.31) รองลงมา คือ ได้ฝึกหาความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคย ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.42) และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ให้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.06/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การเขียนคำตามมาตราตัวสะกดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีประสิทธิภาพเนื่องจากผู้เรียนมีการเรียนรู้ในรูปแบบการร่วมมืออย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับเมธี อนันต์ (2566) ได้วิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบว่าการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-Based Learning) เป็นการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนโดยการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่จำลองหรือเกิดขึ้นจริงเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่ Activity เป็นหลักในการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติจริง ในเนื้อหาทุกกระบวนการของการเรียนรู้ถือว่าเป็นการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง สมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติผู้สอนเป็นโค้ชรวมถึงกิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีความตรงเชิงเนื้อหาสาระนั้นเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสนุกสนานมีความสนใจมุ่งมั่นพร้อมที่จะเรียนรู้และไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

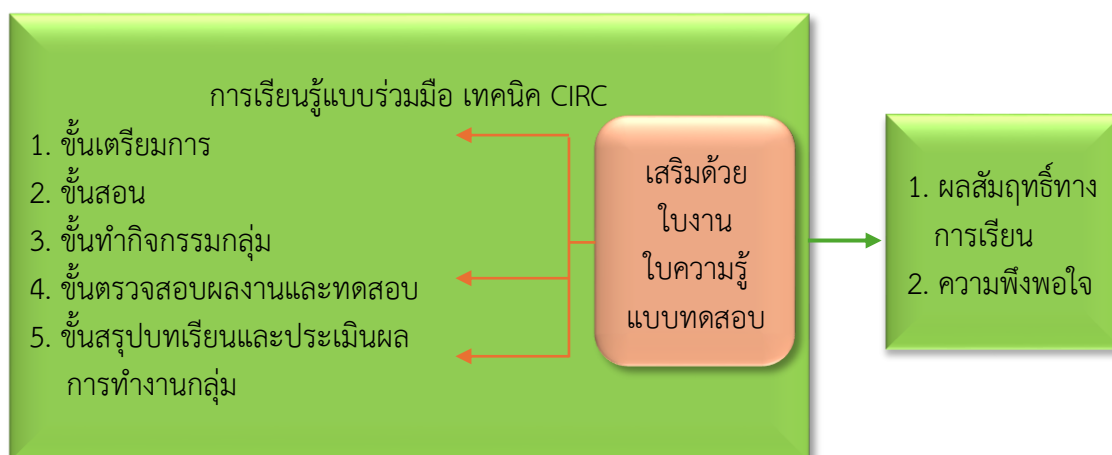
6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.54 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 54.00 แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ผู้สอนสร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นในเนื้อหาการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน

ที่เรียนรู้ทักษะการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC จนครบทุกกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีผู้เรียนมีเทคนิคในการพัฒนาการเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญปารณา มาลาทอง และคณะ (2562) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 33.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.78 คิดเป็นร้อยละ 82.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 32.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.95 คิดเป็นร้อยละ 82.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนคำตามมาตราตัวสะกดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC นักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง การเขียนคำตามมาตราตัวสะกดได้อย่างเข้าใจมากขึ้น นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ในการเรียน สนุกและมีความสุขในการเรียนมากขึ้น พร้อมทั้งได้นำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยและให้คำปรึกษาในระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ ทำให้นักเรียนได้รู้จุดที่ต้องไปพัฒนาตนเองต่อไป รวมทั้งคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักเรียนด้วยความเอาใจใส่ระหว่างการเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วย เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแบ่งปันสิ่งที่ได้อ่านในการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกและมั่นใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยของสิริรัตน์ บุญพูล (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการบูรณาการการอ่านและการเขียนแบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม สามารถแสดงเป็นภาพ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

8.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องอาศัยเวลาค่อนข้างมาก ดังนั้นควรแบ่งเวลาการอ่านเป็นส่วน ๆ และใช้เครื่องมืออื่น ๆ ร่วมกับการสอน เช่น การสร้างสื่อกิจกรรมร่วมกับนักเรียนเพื่อเสริมความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็วและลดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศให้รู้สึกสบายไม่เครียดก่อนเริ่มบทเรียน

8.2.2 ขั้นสอน ผู้สอนควรตรวจสอบและให้คำปรึกษาตลอด เพื่อช่วยขัดเกลาสำนวนและภาษาในขั้นการจดบันทึก (Record) และขั้นสรุปใจความสำคัญ (Recite) เนื่องจากอาจมีจุดบกพร่องของการใช้โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงและอยู่ในขอบข่ายของเรื่องที่อ่าน

8.2.3 การเลือกเนื้อหาของบทอ่านให้มีความเหมาะสม จึงควรศึกษาวัยและบริบทของกลุ่มตัวอย่างก่อน เพราะอาจไม่เหมาะสมผู้เรียนบางคนที่มีสมาธิไม่ดี เพราะต้องใช้เวลาและความตั้งใจในการทำความเข้าใจในอีกทางหนึ่ง ผู้เรียนอาจจะยังไม่มีพื้นฐานพอที่จะเข้าใจเนื้อหา ที่ค่อนข้างยาก กล่าวคือ ควรเริ่มต้นจากการเขียนพยัญชนะไทย เพื่อให้ง่ายต่อการแยกมาตราตัวสะกด

8.2.4 ผู้สอนไม่ควรทำตามขั้นตอนอย่างเข้มงวดมากเกินไป ควรปรับเปลี่ยนตามสภาพและเวลาที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ควรมีการเสริมแรงแก่นักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้กำลังใจสร้างความมั่นใจและให้เกิดความภูมิใจแก่นักเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับวิธีการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากวิธีการใช้เทคนิค CIRC กับวิธีการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์หาผลลัพธ์และประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้

8.3.2 ควรศึกษาวิธีการส่งเสริมความสามารถในการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดเพื่อความเข้าใจร่วมกับวิธีอื่น ๆ เช่น เทคนิคกลุ่มร่วมมือ, การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT, TGT, TAI, และแผนผังความคิด เป็นต้น

8.3.3 ควรศึกษาผลลัพธ์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เพื่อวิเคราะห์ถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัณณ์ภัสสร ทำประดิษฐ์. (2564). การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. **วารสารมจร อุบลปริทรรศน์**. 6(2). 607-616.
- บุญปารณา มาลาทอง และคณะ. (2562). ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย. **e-Journal of Education Studies, Burapha University**. 1(1). 25-38.
- ประสพสุข ฤทธิเดช. (2559). **นวัตกรรมการศึกษาการสอนภาษาไทย**. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- เมธี อนันต์. (2566). คุณภาพห้องเรียนชายขอบ : โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา. **วารสารนิสิตวัง**. 25(1). 120-128.
- โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ). (2565). **รายงานการประเมินตนเอง Self-Assessment Report : SAR ประจำปีการศึกษา 2565**. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านพระเจ้า (ศรีมหาธาตุ).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิริรัตน์ บุญพล. (2562). การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคการบูรณาการการอ่านและการเขียนแบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 9(1). 408-418.

**การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4***
**DEVELOPING BASIC MOVEMENT SKILLS IN THAI DANCE APPLYING LEARNING
OF ACTIVITIES ACCORDING BASS ON DAVIES INSTRUCTIONALAL MODEL
WITH AN E-BOOK FOR GRADERS 4 STUDENT**

ทรรศเทพ ศรีมี¹, พิทยวัฒน์ พันธะศรี², สมาน เอกพิมพ์³
Thattep Srimee¹, Pittayawat Pantasri², Samarn Ekkapim³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Mahasarakham Rajabhat University^{1,2,3}
Email : Thattep01998@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาทักษะการปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น อำเภอในเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E- book มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ (76.17/86.00) ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (75/75) 2) นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติทำรำและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ทักษะปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 81.58 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E- book โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.26)

คำสำคัญ : ทักษะเคลื่อนไหวนาฏศิลป์ไทย; กิจกรรมการเรียนรู้; แนวคิดของเดวิส

ABSTRACT

This research aims to 1) develop an effective learning activity for teaching basic Thai dance performance skills by applying Davies Instructional Model combined with an E-book for Grade 4 students, achieving the efficiency criteria of 75/75, 2) examine the students' performance skills in basic Thai dance; and 3) study the students' satisfaction with the learning activities using Davies Instructional Model combined with E-book media. The study group consisted of 38 Grade 4 students from Mahathai Suksa Khon Kaen School, located in Mueang District, Khon Kaen Province. The research instruments included lesson plans for learning activities, a performance skills assessment form, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that : 1) The efficiency of the learning activities for basic Thai dance performance skills using Davies Institutional Model with an E-book was $E_1/E_2 = 76.17/86.00$ which exceeded the set criteria of 75/75, 2)The students' performance skills in basic Thai dance after learning surpassed the set criteria, achieving 81.58%, 3)The students expressed the highest level of satisfaction with the learning activities using Davies Instructional Model combined with E-book media, with an overall satisfaction score of ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.26).

Keywords : Thai Dance Movement Skills; Learning Activities; Davies' Instructional Model

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจน เรื่องการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษาจะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบ

ความสำเร็จตามเป้าหมายคาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัวและบุคคล ต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ ไปสู่คุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและ พลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษา, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทาง ศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนง ต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทศศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งสาระสำคัญในนาฏศิลป์มุ่งให้ ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์ เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่าง อิสระสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษา, 2551) นาฏศิลป์ไทยถือเป็น วัฒนธรรมสำคัญสาขาหนึ่งที่มีการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์แห่งชาติเป็นเครื่องวัดความเป็นมาของ ประวัติศาสตร์ อันแสดงถึงความเป็นชาติที่มีความรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เพราะมีลักษณะเป็นของ ตนเอง เริ่มจากการปรุงแต่งกิริยาท่าทางธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์โดยการเลียนแบบแล้วนำมา ประดิษฐ์ดัดแปลงให้เป็นศิลปะที่งดงามในรูปร่างของการเยื้องกรายร่ายรำให้เข้ากับทำนองการขับร้อง และดนตรี ซึ่งเหล่านี้ได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนกระทั่งเป็นรูปแบบนาฏศิลป์ไทยประจำชาติ นาฏศิลป์ไทย มีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเป็นไทยในตัวเองกล่าว คือ มีท่าร่ายที่อ่อนช้อย งดงาม แสดงออกของอารมณ์ตามลักษณะที่แท้จริงของคนไทย ท่าทางและผู้ชมเกิดความเข้าใจในความหมาย อย่างกว้างขวาง มีดนตรีประกอบ ซึ่งดนตรีนี้จะแทรกอารมณ์หรือรำกับเพลงที่มีแต่ทำนองหรือ มีทั้งเนื้อร้องและใส่ทำร่ายตามเนื้อร้องนั้น ๆ (สมิทร เทพวงษ์, 2548) ศิลปะแห่งการละคร ฟ้อนรำ และดนตรี เป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรือง ด้านวัฒนธรรม แสดงถึงลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทยที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึง ปัจจุบัน จึงนับเป็นมรดกประจำชาติที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้คนในสังคม ทั้งประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์ต่อประเทศชาติ ช่วยพัฒนาทางด้านร่างกายสร้างบุคลิกภาพ ทรวดทรงสง่างาม บุคลิกดี และสามารถยึดเป็นอาชีพได้ ส่วนคุณค่าทางจิตใจและทัศนคติช่วยให้มีจิตใจ ร่าเริง แจ่มใส กล้าแสดงออก มีความจำและปฏิภาณที่ดี ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร รู้จักถ่ายทอด ความคิดความรู้สึก จินตนาการทำให้เป็น ผู้มีสุนทรียะในความงาม (วิมลศรี อุปรมย์, 2555)

จากการเรียนการสอน วิเคราะห์ สังเกต และสอบปฏิบัติการรำในเพลงพื้นฐานผลการสอบ ปฏิบัติของนักเรียนโรงเรียนมหาไถศึกษาขอนแก่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ตลอด การเรียนและฝึกซ้อมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องนาฏศิลป์พื้นฐานครูผู้สอน พบว่า ได้คะแนนคิด เป็นร้อยละ 64.53 คะแนนเต็มจากการตั้งเป้าหมายที่ตั้งไว้จากร้อยละ 75.00 ของคะแนนเต็ม

เนื่องจากทำร่ำพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ครูผู้สอนจึงต้องศึกษาค้นคว้า และแสวงหาทฤษฎีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญญาและวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในพื้นฐานนาฏศิลป์ตามที่ครูผู้สอนได้ตั้งเป้าหมายไว้และได้กำหนดวิธีการ แก้ไขในรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในกระบวนการเรียนนาฏศิลป์พื้นฐานมากยิ่งขึ้น จากการจัดรูปแบบการสอนพบว่าปัญหาที่พบนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะปฏิบัติเคลื่อนไหวทำร่ำพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์และไม่สามารถจดจำ ภาษาท่าร่ำและศัพท์ที่ใช้ในทางนาฏศิลป์ได้อย่างถูกต้องตามหลักการของนาฏศิลป์ที่ถูกต้อง อีกหนึ่ง สิ่งที่ทำให้นักเรียนขาดพื้นฐานเหล่านี้คือความคิดอันมากจากการรับฟังจากบุคคลอื่นและตนเองว่า นาฏศิลป์ไม่จำเป็นต้องเรียนพื้นฐานสามารถทำได้เลยตามจังหวะของเพลง ซึ่งเป็นเรื่องยาก ที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดความเข้าใจของนักเรียนและยังพบว่าผู้เรียนบางส่วนไม่กล้าแสดงออก ซึ่งการเรียนนาฏศิลป์มีความจำเป็นอย่างมากในกาแสดงออก ครูผู้สอนต้องเพิ่มทักษะด้านการสอน และการปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับการเรียนแบบทฤษฎีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญในทักษะที่ ครูผู้สอนต้องการให้แก้ไขปัญญา (โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น, 2565)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแนวคิดของเดวิสเป็นรูปแบบการสอนที่เน้น การพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในด้านการฝึกให้ผู้เรียนนั้นสามารถทำทักษะย่อย ๆ ที่เรากำหนดไว้ให้ได้ก่อนแล้วค่อย ๆ เชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะหมู่ใหญ่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับ ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น โดยมีขั้นการเรียนการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือ การกระทำ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะ กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนทำได้ดีในภาพรวม โดยสาธิต ให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ขั้นที่ 2) ขั้นสาธิต และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะขั้นพื้นฐาน ไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการบทเรียนนั้น ๆ ทั้งหมด ขั้นที่ 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะโดยไม่มีการสาธิต หรือมีแบบอย่างให้ดู จนกระทั่งผู้เรียนสามารถทำทักษะเหล่านั้นจนจำได้ ขั้นที่ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติ ได้แล้ว ครูผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำกระบวนการเหล่านั้น และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสวยงาม ขั้นที่ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วแล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำอย่างต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้น จนจบและฝึกปฏิบัติกระบวนการทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งสามารถทำได้อย่างชำนาญ (ทิศนาถเขมมณี, 2548) ประกอบการจัดกิจกรรมการสอนที่ใช้สื่อเทคโนโลยีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) หนังสือที่สร้างขึ้น ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูล ที่ผู้เรียนสามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ในระบบออนไลน์และออนไลน์ซึ่งผู้เรียน สามารถใช้สื่อในการทบทวนบทเรียนและครูผู้สอนยังสามารถใช้ในการจัดกิจกรรมสอนในเนื้อหา บทเรียนนั้นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น (ไพฑูรย์ ศรีฟ้า, 2551)

ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแนวคิดและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยเดวิส ซึ่งเน้น การสอนทักษะปฏิบัติผ่านการแบ่งขั้นตอนการเรียนรู้เป็นส่วนย่อย ๆ อย่างชัดเจน แนวทางนี้ช่วยให้ ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะได้อย่างเป็นลำดับโดยเริ่มจากการฝึกทักษะย่อยทีละขั้น เมื่อผู้เรียน เชี่ยวชาญในแต่ละทักษะย่อยแล้ว จึงนำไปสู่การเชื่อมโยงทักษะเหล่านั้นจนเกิดเป็นทักษะที่ซับซ้อน และสมบูรณ์มากขึ้น รูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นระบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและพัฒนา

ทักษะการรำได้รวดเร็วกว่าการสอนในรูปแบบทั่วไป การฝึกซ้ำและการประยุกต์ใช้ทักษะย่อยยังช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและสามารถปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานในนาฏศิลป์ไทยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเน้นการฝึกฝนท่วงท่าและภาษาท่ารำพื้นฐาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและการแก้ไขทัศนคติทางความคิดที่มองว่านาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ยาก นักเรียนยังสามารถพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับสื่อ E-book

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ไทย โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำข้อมูลและเนื้อหาที่ได้รับไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติการเคลื่อนไหวพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ไทย

3.2 ครูผู้สอนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book ไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้แบบประเมินทักษะปฏิบัติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มาศึกษาความรู้วิจัยฉบับนี้ในเรื่อง การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น ไปพัฒนาและปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคต

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้อง 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ห้อง ป.4/1 จำนวน 1 ห้อง 38 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์

ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ แผนละ 1-2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) แบบสอบถามความพึงพอใจการจักการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีปฏิบัติของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ระยะเวลาทดลอง ทำการทดลอง จำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 2) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องการเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ โดยใช้แบบทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียน และใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 10 แผนการจัดการเรียนรู้ระยะเวลา 12 ชั่วโมง 3) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบทักษะปฏิบัติทำรำ เรื่อง ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นแบบประเมินความสามารถของผู้เรียนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric) 4) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามเดวิสร่วมกับ E-book ที่ส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายในรายวิชานาฏศิลป์ไทย 5) นำทักษะปฏิบัติทำรำไปประเมินนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเดวิสร่วมกับ E-book และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (3) ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ย (P) ค่าอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_1/E_2

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	38	250	7236	190.42	11.40	76.17
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	38	25	817	21.5	1.12	86
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2 เท่ากับ 76.17/86.00						

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book

ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบย่อย (E_1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 190.42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 250 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.17 และคะแนนจากการวัดทักษะด้านปฏิบัติทางการเรียน (E_2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.00 สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านปฏิบัติทำร่าพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book นั้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.17/86.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5.2 วิเคราะห์ทักษะการปฏิบัติทำร่าพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 2 ทักษะการปฏิบัติทำร่าพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book

นักเรียน คนที่	ความ ถูกต้อง ของทำ ร่า (5)	ลีลาใน การ ปฏิบัติ ทำร่า (5)	ความสัมพันธ์ ของทำร่ากับ จังหวะ (5)	ความ อ่อนช้อย และ สวยงาม (5)	ความ มั่นใจใน การ แสดงออก (5)	คะแนน รวม ทักษะ ปฏิบัติ ทำร่า (25)	แปลผล
1	5	3	4	4	5	21	ดีมาก
2	4	4	4	5	4	21	ดีมาก
3	5	4	5	4	5	23	ดีมาก
4	4	4	4	3	4	19	ดี
5	3	5	5	4	5	22	ดีมาก
6	4	4	4	4	4	20	ดี
7	4	3	5	4	4	20	ดี
8	5	3	5	4	5	22	ดีมาก
9	4	4	3	5	4	20	ดี
10	5	3	4	4	5	21	ดีมาก
11	4	4	3	3	4	18	ดี
12	5	4	4	4	3	20	ดี
13	4	5	5	3	4	21	ดีมาก
14	3	5	4	4	5	21	ดีมาก
15	4	3	5	4	4	20	ดี
16	5	4	4	5	3	21	ดีมาก
17	4	4	5	5	4	22	ดีมาก
18	3	4	4	3	4	18	ดี
19	4	5	3	4	4	20	ดี
20	4	4	4	4	5	21	ดีมาก
21	4	3	5	5	4	21	ดีมาก
22	5	4	4	5	3	21	ดีมาก

นักเรียน คนที่	ความ ถูกต้อง ของทำ ร่ำ (5)	ลีลาใน การ ปฏิบัติ ทำร่ำ (5)	ความสัมพันธ์ ของทำร่ำกับ จังหวะ (5)	ความ อ่อนช้อย และ สวยงาม (5)	ความ มั่นใจใน การ แสดงออก (5)	คะแนน รวม ทักษะ ปฏิบัติ ทำร่ำ (25)	แปลผล
23	4	3	3	4	4	18	ดี
24	3	4	4	4	5	20	ดี
25	3	4	4	4	5	20	ดี
26	4	5	5	4	4	22	ดีมาก
27	5	5	4	5	3	22	ดีมาก
28	4	3	5	5	4	21	ดีมาก
29	3	4	4	3	4	18	ดี
30	4	3	3	4	4	18	ดี
31	4	4	4	4	5	21	ดีมาก
32	4	4	5	5	4	22	ดีมาก
33	5	4	4	5	3	21	ดีมาก
34	4	5	3	4	4	20	ดี
35	3	4	4	4	5	20	ดี
36	4	3	4	4	4	19	ดี
37	3	4	4	5	3	19	ดี
38	4	4	4	4	5	21	ดีมาก
รวม	153	149	157	158	158	775	
$\bar{X}$	4.03	3.92	4.13	4.16	4.16	20.39	
S.D.	0.68	0.67	0.66	0.64	0.68	1.30	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะปฏิบัติทำร่ำโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีคะแนน ($\bar{X} = 20.39$, S.D.1.30) อยู่ในระดับ ดีมาก โดยจำแนกรายบุคคล จำนวน 20 คน อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 18 คน อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์คะแนนในระดับ ดีขึ้นไป คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 81.58

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนโดยรวมทักษะการปฏิบัติทำร่ำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย

ข้อที่	ทักษะรายด้าน	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	คิดเป็นร้อยละ
1	ความถูกต้องของทำร่ำ	153	4.03	0.68	80.53
2	ลีลาในการปฏิบัติทำร่ำ	149	3.92	0.67	78.42
3	ความสัมพันธ์ของทำร่ำกับจังหวะ	156	4.11	0.66	82.63
4	ความอ่อนช้อยและสวยงาม	158	4.16	0.64	83.16
5	ความมั่นใจในการแสดงออก	158	4.16	0.68	83.16
ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการปฏิบัติโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 81.58					

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนโดยรวมทักษะการปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย นักเรียนมีคะแนนด้านมีทักษะความถูกต้องของท่ารำ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.68 , ร้อยละ 80.53) อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนมีคะแนนด้านลีลาในการปฏิบัติท่ารำ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.67 , ร้อยละ 78.42) อยู่ในระดับ ดี นักเรียนมีคะแนนด้านความสัมพันธ์ของท่ารำกับจังหวะ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.66 , ร้อยละ 82.63) อยู่ในระดับ ดีมาก นักเรียนมีคะแนนด้านความอ่อนช้อยและสวยงาม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.64 , ร้อยละ 83.16) อยู่ในระดับ ดีมาก นักเรียนมีคะแนนด้านความมั่นใจในการแสดงออก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.68 , ร้อยละ 83.16) อยู่ในระดับ ดีมาก นักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยในแต่ละด้านในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก

5.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book

การเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ครูผู้สอนชี้แจงและอธิบายทักษะปฏิบัติต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ	4.60	0.71	มากที่สุด
2. ครูผู้สอนมีการสาธิตทักษะหรือการทำให้ผู้เรียนเป็นตัวอย่าง	4.57	0.64	มากที่สุด
3. ได้ฝึกทักษะปฏิบัติท่ารำจนเกิดความมั่นใจ	4.71	0.61	มากที่สุด
4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดการจัดการเรียนการสอนขั้นตอนเหมาะสมเข้าใจง่าย	4.42	0.85	มาก
5. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะย่อย ๆ และผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติทักษะในส่วนต่าง ๆ	4.57	0.72	มากที่สุด
6. ครูผู้สอนสาธิตและให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะออกเป็นส่วนตัวย่อย ๆ	4.60	0.71	มากที่สุด
7. ครูผู้สอนให้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำนั่นได้ดียิ่งขึ้น	4.55	0.79	มากที่สุด
8. ครูผู้สอนได้เชื่อมโยงท่ารำตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบทักษะปฏิบัติ เป็นทักษะที่สมบูรณ์	4.71	0.61	มากที่สุด
9. ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจ	4.57	0.75	มากที่สุด
10. นักเรียนมีความพึงพอใจ ในการจัดการเรียนรู้โดยรวม	4.31	0.87	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book นักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.26)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.17/86.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักทฤษฎีการสอนทักษะปฏิบัติโดยเฉพาะรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ทิศนา ขัมมณี (2560) และเอาสื่อการสอน E-book เข้ามาอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับสื่อ E-book มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ผู้สอนสาธิตทักษะการปฏิบัตินาฏยศัพท์พื้นฐาน และภาษาท่าให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างในงานฝึกทักษะปฏิบัติโดยใช้คลิปวิดีโอ ภาพ และคำอธิบายอัปโหลดลงสื่อ E-book ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนเห็นภาพรวมของการทักษะทั้งปฏิบัติทั้งหมดแล้ว ครูผู้สอนแยกเป็นทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ และสาธิต ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยผู้เรียนสามารถเข้าไปดูและทบทวนทักษะการปฏิบัตินาฏยศัพท์พื้นฐาน และภาษาท่า กับคลิปวิดีโอ ภาพ และคำอธิบายต้นฉบับได้ในสื่อ E-book ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ ผู้เรียนปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ได้แล้ว ครูผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการเพิ่มเติมที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนั้นปฏิบัติท่ารำ หรือทักษะนั้นได้ดียิ่งขึ้น ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำในแต่ละส่วนได้แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ เมื่อนำไปใช้กับนักเรียนจึงได้มีประสิทธิภาพ และได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการเขียนแผนการจัดกิจกรรมที่ดีผ่านการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญได้มีการนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาค่าความเหมาะสมของเครื่องมือและนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติท่ารำ โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและให้เทคนิคเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปวีณา ฅมยากุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวในรายวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวในรายวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 77.73/78.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6.2 ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติท่ารำในกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book หลังเรียนแต่ละกิจกรรมโดยภาพรวม ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติในการปฏิบัติท่ารำหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติผ่านเกณฑ์ทักษะปฏิบัติร้อยละ 81.58 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการเรียนรู้

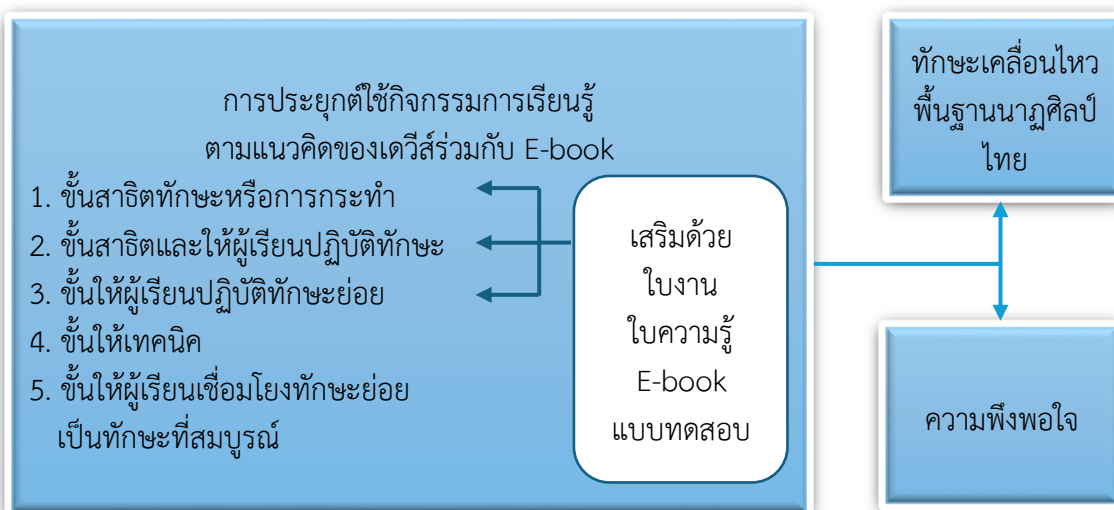
ของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นจึงส่งผลทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ศักยภาพและความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรายุทธ มะปะทั้ง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสเรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถทักษะปฏิบัติด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิด ของเดวิสเรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำและการขับร้อง เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนแต่ละแผน โดยภาพรวมมีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำและการขับร้องหลังการจัด การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติผ่านเกณฑ์ทักษะปฏิบัติร้อยละ 84.04 ทั้งนี้ อาจ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จึงทำให้สามารถพัฒนา ความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

6.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้วยรูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของเดวิสร่วมกับ E-book นักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.26$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ เรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย 1) ครูผู้สอนให้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนแนะนำเทคนิค วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำนั้นได้ดียิ่งขึ้นที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $S.D. = 0.79$) 2) ได้ฝึกทักษะปฏิบัติท่ารำจนเกิดความมั่นใจ และผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติทักษะในส่วนต่าง ๆ ที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S.D. = 0.72$) 3) ครูผู้สอนสาธิตและให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะออกเป็นส่วนตัว ๆ ที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.71$) 4) ครูผู้สอนมีการสาธิตทักษะหรือการทำให้ผู้เรียนเป็นตัวอย่าง ที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S.D. = 0.64$) 5) ครูผู้สอนได้เชื่อมโยงท่ารำตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบทักษะปฏิบัติ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, $S.D. = 0.61$) ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยเนื้อหาถูกออกแบบให้เข้าใจง่าย พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ การใช้ภาพประกอบและวิดีโอที่สื่อความหมายสอดคล้องกับเนื้อหา การเรียนรู้เน้นทักษะการเคลื่อนไหวนาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยมีการอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติ อย่างละเอียดช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการจัดกิจกรรม พร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญและมั่นใจจนสามารถปฏิบัติท่ารำได้อย่างเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ยังมีการกำหนดเวลาเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ยังใช้สื่อ E-book ร่วมกับแนวคิดของเดวิส เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมทักษะด้านการปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์ไทยด้วยกระบวนการที่ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา และการปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งยังพัฒนา ทักษะและสร้างความสนใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในด้านนาฏศิลป์ไทยและสามารถพัฒนาทักษะได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นรูปแบบการจักกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนได้ อย่างดีเยี่ยม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปวีณา ถมยากุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุด

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวในรายวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวในรายวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.52)

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐาน
นาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ
2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะ 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4) ขั้นให้เทคนิค
5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยเป็นทักษะที่สมบูรณ์ สามารถแสดงเป็นภาพ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

8.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book ให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่หลากหลาย
เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย
โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ร่วมกับ E-book สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

8.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส ครูผู้สอนควรมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านการปฏิบัติจริง การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และสะท้อนผลการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความมั่นใจและความกล้าแสดงออกของผู้เรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาทักษะปฏิบัติท่ารำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวิสกับวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเรียนการสอน ในรายวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การพัฒนาทักษะเคลื่อนไหวพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ทิตินา แคมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.

ทิตินา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปวีณา ฅมยากุล. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวในรายวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. **วารสารบัณฑิตศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**. 20(2). 347-359.

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2551). **E-book หนังสือพูดได้**. กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.

โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น. (2565). **รายงานงานวัดและประเมินผล ประจำปีการศึกษา 2565-2566**. ขอนแก่น : โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น.

วรายุทธ มะปะทัง. (2563). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง พื้นฐานนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิมลศรี อุปรมัย. (2555). **นาฏกรรมและการละคร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร เทพวงษ์. (2548). **นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา – อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

**การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2***
**THE DEVELOPMENT PROGRAME TO ENHANCE DIGITAL LEADERSHIP
OF TEACHERS IN THE MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

อรจิรา ปะติตุง¹, ธัชชัย จิตรนนท์²

Onjira Patitung¹, Thatchai Chittanun²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}

Email : 65010581066@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และ 2) ออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 305 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล และด้านการสื่อสารดิจิทัล ตามลำดับ และ 2) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ การบริหารทรัพยากรดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และการสื่อสารดิจิทัล 4) กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ การเรียนรู้ออนไลน์ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการบูรณาการกับการปฏิบัติงานจริง 5) การวัดผลและประเมินผล โดยผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำดิจิทัล; ครู; การพัฒนาโปรแกรม

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the current status, desired status, and the necessity of digital leadership of teachers under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Mahasarakham Province and 2) Design and evaluate the program to enhance digital leadership of teachers under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Mahasarakham Province. The sample group consisted of 305 teachers, selected by stratified random sampling, and 5 informants. The research instruments were questionnaires, interview forms, and assessment forms. The statistics used for data analysis included percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the necessity index (PNI_{Modified}).

The results of this study were as followings: 1) The current status of digital leadership of teachers is at a moderate level. The desired status of digital leadership of teachers is at the highest level. The priority of the needs from most to least are: digital integrated teaching, digital application, digital resource management, and digital communication, respectively. 2) The program to enhance digital leadership of teachers consists of 1) principles, 2) objectives, 3) content, consisting of 4 modules: digital resource management, digital integrated teaching, digital application, and digital communication. 4) development activities: online learning, practical training, and integration with actual work. 5) measurement and evaluation. The results of the evaluation of the program's suitability are at the highest level and its feasibility is at a high level.

Keywords : Digital Leadership; Teacher; Program Development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง และได้สร้างปรากฏการณ์ในโลกสมัยใหม่ หรือ VUCA WORLD (Volatility, Uncertainty, Complexity and Ambiguity) ซึ่งเป็นสถานการณ์โลกที่มีความผันผวนสูง เป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้ผู้นำองค์กรที่ต้องเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือให้ทันสถานการณ์ (Bob Johansen, 2020) ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลได้มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ โดยที่ยุทธศาสตร์แห่งอนาคตของ UNDP ได้กำหนด 13 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่โลกต้องรับมือ ซึ่งอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อมิติต่าง ๆ ในชีวิต (Shaping our digital lives) เป็นหนึ่งในปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ด้านความขัดแย้งที่มีประโยชน์ (Useful Tension) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและแผนพัฒนาโรดแมปดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 มีวิสัยทัศน์ คือ “บริการภาครัฐสะดวก โปร่งใส ทันสมัย ตอบโจทย์ประชาชน” มุ่งยกระดับภาครัฐไทยสู่เป้าหมายการให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ การสร้างความโปร่งใส ที่เน้นการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนโดยไม่ต้องร้องขอและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเป็นภาครัฐที่ปรับตัวทันการณ์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ต่อไป โดยแผนรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 มีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกหน่วยงานภาครัฐที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาและยกระดับหน่วยงานให้สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนของประเทศ จึงไม่ใช่เป็นเพียงการพัฒนาหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หากแต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม ให้สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน และมีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาประเทศ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2565)

กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ด้วยการยกระดับการศึกษาไทยแบบพลิกโฉม โดยการนำนวัตกรรมดิจิทัล และแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา (G-Suite for Education) มาประยุกต์ใช้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างบูรณาการ และลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ของสังคมที่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา คุณภาพของครูส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นควรพัฒนาครู โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันครูยังขาดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญ เนื่องจากครูยังไม่มี ความชำนาญและขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ (ทวี จันทรเทิม, 2561) ดังนั้น ครูควรมีทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อใช้เทคโนโลยีและข้อมูลในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การศึกษาในยุคดิจิทัลควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และต่อยอดความรู้อย่างสร้างสรรค์ ครูต้องใช้เทคโนโลยีได้คล่องแคล่ว บูรณาการเข้ากับการสอนอย่างเหมาะสม และสื่อสารให้สอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน (Kaganer, Sieber, and Zamora, 2014; สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การจัดทำฐานข้อมูล จนถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นแนวนโยบายในการขับเคลื่อนโรงเรียนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีแนวนโยบาย พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูผ่านระบบดิจิทัล ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2566) โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูยังขาดภาวะผู้นำดิจิทัลและการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง จึงควรมีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมแสดงออก

ในยุคดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับโรงเรียนดิจิทัลต่อไป

จากปัญหาและความสำคัญของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครู ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ จึงสนใจพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและเสริมสร้างศักยภาพบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ศึกษาและสังเคราะห์ประกอบด้วย UNESCO (2011); Kaganer, Sieber, and Zamora (2014); สุขุม เฉลยทรัพย์ (2559); Redekery & Punie (2017); ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2561); Barnett Bery (2019); INTEF's for Teacher Digital Competence (2020) โดยสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครูได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารทรัพยากรดิจิทัล 2) การสอนบูรณาการดิจิทัล 3) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล 4) การสื่อสารดิจิทัล จากนั้นจึงนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำดิจิทัล มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานสู่การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 305 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของเคจซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน

5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยมีวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpar Coefficient) ของครอนบาค (ceonbach) ของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.810 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นและศึกษา Best practice จากครูที่ได้รางวัลผลงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน แล้วนำมาสร้างข้อสรุปเป็นร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติ คือ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา หรือ วิจัยและวัดประเมินผลการศึกษา 2) มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ และ 3) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี 5 ปี โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แสดงรายละเอียดดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล	2.74	1.43	ปานกลาง	4.73	0.48	มากที่สุด
2) ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล	2.66	1.39	ปานกลาง	4.81	0.43	มากที่สุด
3) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล	2.72	1.42	ปานกลาง	4.77	0.52	มากที่สุด
4) ด้านการสื่อสารดิจิทัล	2.75	1.44	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.72	1.42	ปานกลาง	4.73	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$, S.D.=1.42) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้ดังนี้ ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ($\bar{X}=4.66$, S.D.=1.30) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ($\bar{X}=4.72$, S.D.=1.42) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล ($\bar{X}=4.74$, S.D.=1.43) และด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X}=4.75$, S.D.=1.44) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้ดังนี้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.56) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.48) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.52) และด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.43) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ และเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดโปรแกรมหรือกิจกรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ตามวิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยรวม

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล	2.74	4.73	0.73	3
2) ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล	2.66	4.81	0.81	1
3) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล	2.72	4.77	0.75	2
4) ด้านการสื่อสารดิจิทัล	2.75	4.61	0.68	4
รวมเฉลี่ย	2.72	4.73	0.74	

จากตารางที่ 2 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ($PNI_{modified}=0.81$) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ($PNI_{modified}=0.75$) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล ($PNI_{modified}=0.73$) และ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($PNI_{modified}=0.68$) ตามลำดับ

5.2 ผลการออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู จากหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่ดี 3 แห่ง โดยเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์การพิจารณา คือ โรงเรียนที่ได้รางวัลผลงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมผู้ที่ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์ครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูมาทำการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาประกอบการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะ

ผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงพบว่า ผลการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาประกอบกรร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ดังนี้

ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน 2) การมีความรู้พื้นฐานในการใช้สื่อดิจิทัลในการสอน 3) การใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณ 5) การมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 6) การสืบค้นอย่างมีวิจารณญาณ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัล

ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล 3) การยอมรับและปรับตัวในยุคดิจิทัล 4) การบูรณาการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล 5) การใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์

ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่นเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้มีทักษะด้านเทคโนโลยี 2) ความเข้าใจเครื่องมือดิจิทัลสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ 3) การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย 4) การนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การทำงานด้วยดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ 7) การประเมินผลการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล

ด้านการสื่อสารดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาวิธีการทำงาน 3) ทักษะการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัล 4) การสร้างเครือข่ายออนไลน์ 5) การสร้างเครือข่ายและทีมกับผู้เรียน 6) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 7) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน

จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการกรร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู จากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย Boone (1992), Caffarella (2002), ชำรง บัวศรี (2542), สุมิตรา พงศธร (2550) โดยสังเคราะห์ส่วนประกอบของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ได้องค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมพัฒนา 5) การวัดผลและประเมินผล โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
หลักการ	ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญ ครูต้องปรับวิธีคิดและวิธีสอนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิด การคิดสร้างสรรค์ และการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาโปรแกรมเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับครู เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและศักยภาพของนักเรียนต่อไป

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้และประยุกต์ในการทำงานได้
เนื้อหา	โมดูล 1 (24 ชม.) การบริหารทรัพยากรดิจิทัล โมดูล 2 (42 ชม.) การสอนบูรณาการ ดิจิทัล โมดูล 3 Module 3 (36 ชม.) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล โมดูล 4 Module 4 (18 ชม.) การสื่อสารดิจิทัล
กิจกรรมพัฒนา	1. การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง (12 ชม.) 2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (24 ชม.) 3. การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง (84 ชม.) โดยกิจกรรมย่อย มีขั้นตอนดังนี้ 1) ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม 2) เรียนรู้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน จากวิทยากรและศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการบรรยายทางช่องทางออนไลน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากใบความรู้ 4) สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้หรือจากวิทยากร 5) ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด (ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร) 6) การนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้ 7) แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่สนใจและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรประจำหลักสูตร 8) ทำแบบทดสอบหลังการอบรม
การวัดผลและประเมินผล	1. การประเมินความเข้าใจ ก่อน - หลังการพัฒนา 2. การประเมินความสามารถในการออกแบบจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา

หลังจากการดำเนินการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการ	4.80	0.40	มากที่สุด	4.20	0.75	มาก
2. วัตถุประสงค์	4.40	0.80	มาก	4.40	0.80	มาก
3. เนื้อหา	4.55	0.67	มากที่สุด	4.30	0.78	มาก
3.1 Module 1 การบริหารทรัพยากรดิจิทัล	4.20	0.75	มาก	4.20	0.75	มาก
3.2 Module 2 การสอนบูรณาการดิจิทัล	4.80	0.40	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
3.3 Module 3 การประยุกต์ใช้ดิจิทัล	4.40	0.80	มาก	4.40	0.80	มาก
3.4 Module 4 การสื่อสารดิจิทัล	4.80	0.40	มากที่สุด	4.00	0.89	มาก
4. กิจกรรมพัฒนา	4.68	0.52	มากที่สุด	4.05	0.778	มาก
4.1 การพัฒนาผ่านเครือข่ายออนไลน์	4.80	0.40	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก
4.2 การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง	4.60	0.49	มากที่สุด	4.20	0.75	มาก
4.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.63	0.62	มากที่สุด	3.95	0.95	มาก
5. การวัดผลและประเมินผล	4.27	0.77	มาก	4.53	0.55	มากที่สุด
5.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม	4.00	0.89	มาก	4.20	0.75	มาก
5.2 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน	4.2.	0.75	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม	4.60	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ย	4.54	0.68	มากที่สุด	4.30	0.73	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.68) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.30$, S.D.=0.73)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ แต่มีโรงเรียนในสังกัดเพียงส่วนน้อยที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูยังไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัย (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี จันทรเดิม (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพบริบทของครู ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีของยุคปัจจุบัน ซึ่งครูเองต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า และหลากหลายสำหรับสร้างบทเรียน ครูต้องสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีจรรยาบรรณ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมินสื่อดิจิทัล รวมทั้งสามารถผลิตเนื้อหา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัล โดยมีความเข้าใจดิจิทัลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับทักษะการรู้สื่อ การรู้เทคโนโลยี การรู้สารสนเทศ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น การรู้การสื่อสาร และการรู้สังคม โดยความเข้าใจดิจิทัลครอบคลุมมากกว่าความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับจริยธรรม ทักษะคิด สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของทวี จันทรเดิม (2561) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการสอนบูรณาการดิจิทัล ลำดับที่ 2 ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล และลำดับที่ 4 ด้านการสื่อสารดิจิทัล เนื่องจาก การสอนบูรณาการดิจิทัล เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับและปรับตัวในยุคดิจิทัล โดยใช้เทคนิควิธีการสอนบูรณาการร่วมกับสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล วัตถุประสงค์และ ประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างประสิทธิภาพสูงสุดทางการเรียน ภายใต้งคมแห่งโลกยุคดิจิทัล เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดความรู้ ความเข้าใจ และออกแบบการ สอนบูรณาการดิจิทัล สอดคล้องกับวัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ที่พบว่า การเรียนสอนบูรณาการ ดิจิทัลเป็นการส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน และเป็นการจัดการเรียนรู้ตามบริบทของการศึกษายุค ใหม่ที่ต้องเตรียมการและสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นทั้งกับผู้เรียนและผู้สอน และผู้รับผิดชอบทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพสูงสุดทางการเรียนภายใต้งคมโลกยุคดิจิทัล

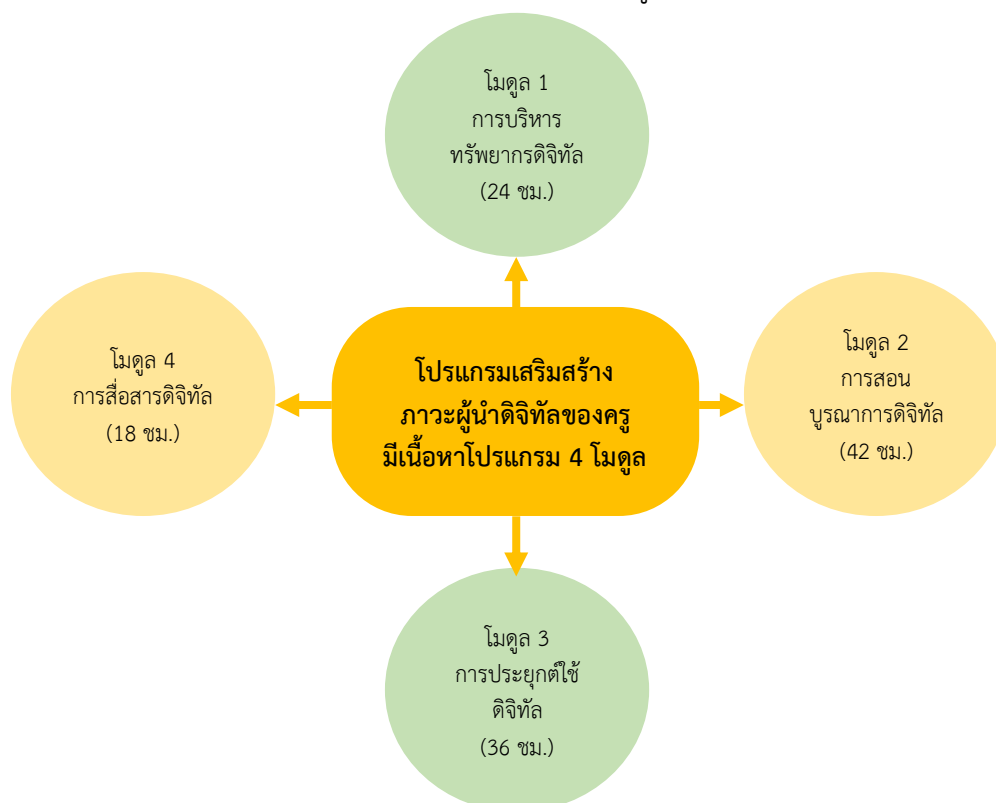
6.2 ผลการออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 Module ประกอบด้วย Module 1 การ บริหารทรัพยากรดิจิทัล Module 2 การสอนบูรณาการดิจิทัล Module 3 การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ Module 4 การสื่อสารดิจิทัล 4) กิจกรรมพัฒนาประกอบด้วย การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง 5) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การประเมิน ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน และการประเมินความพึง พอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม ประกอบด้วย Boone (1992) Caffarella (2002) อารัง บัวศรี (2542) สุมิตรา พงศธร (2550) โดยสังเคราะห์ส่วนประกอบของ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2 วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมพัฒนา 5) การวัดผลและประเมินผล และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย Bar, Harrison & Conery (2011) Caffarella (2002) รัชณี กัลยาวิสัย และอัจฉรา ธารอุไรกุล (2545) สังเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล ของครูได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการ 2) การ วางแผนออกแบบในการจัดทำโปรแกรม 3) การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรม 4) การประเมินผล โปรแกรม จากนั้นดำเนินการสร้างโปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยได้มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนใน การพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน

เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรม อีกทั้งโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นี้ได้มีการตรวจสอบยืนยันโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้โปรแกรมอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี จันทน์เต็ม (2561) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2561) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งพบว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. หลักการ ประกอบด้วย แนวคิด ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
2. วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้และประยุกต์ในการทำงานได้
3. เนื้อหาของโปรแกรม ประกอบด้วย 4 โมดูล

ภาพที่ 1 เนื้อหาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

4. วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง (12 ชม.)
2) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (24 ชม.) และ 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง (84 ชม.)

5. การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 1) การประเมินความเข้าใจ ก่อน - หลังการพัฒนา
2) การประเมินความสามารถในการออกแบบจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน
และ 3) การประเมินความพึงพอใจของผู้ เข้าร่วมพัฒนา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษา และพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูให้
เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู มีผลการประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มี
บริบทใกล้เคียงสามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ไปพัฒนาครูให้เกิดภาวะผู้นำ
ดิจิทัลและปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการสอน
บูรณาการดิจิทัล

8.3.2 ควรศึกษารูปแบบหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู เพื่อให้สถานศึกษา
ได้มีรูปแบบและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

9. บรรณานุกรม

- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ทวี จันทรเต็ม. (2561). พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัด
การเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2561). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อึ้ง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนธการพิมพ์.
- รัชณี กลัวยาวินัย และอัจฉรา ธารอุไรกุล. (2545). การวิเคราะห์และออกแบบระบบสมัยใหม่.
กรุงเทพฯ : บริษัทการศึกษา จำกัด.

- วัชรภรณ์ แสงทิพย์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2565). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-
2570. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญญา เข้มชัย. (2558). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนใน
ศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 16(4). 216-224.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2559). เทคโนโลยีสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมิตรา พงศธร. (2550). สรุปเรื่องของหลักสูตร. วารสารสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
7(9). 15-23.
- Barnett Berry. (2019). Teacher leadership : Prospects and promises. **SAGE Journals**.
100(7). 18-23.
- Barr, D., Harrison, J., & Conery, L. (2011). Computational Thinking: A Digital Age Skill for
Everyone. **Learning and Leading with Technology**. 38(6). 20-23.
- Bob Johansen. (2020). **NAVIGATING A VUCA World**. Retrieved 6 October 2023. From
<https://www.vuca-world.org/>
- Boone, E.J.(1992). **Developing Programs in Adult Education**. Illinois : Waveland Press, Inc.
- Caffarella, R. (2002). **Planning Programs for Adult Learners**. 2nd ed. San Francisco,
CA : Jossey-Bass.
- INTEF's for Teacher Digital Competence. (2020). Improving future teachers' digital
competence using active methodologies. **Journal of new Approaches in
Educational Research 2020**. 9(2). 275-293.
- Kaganer, E., Sieber, S. & Zamora, J. (2014). **The 5 keys to a Digital Mindset**.
Retrieved 25 May 2023. From [http://www.forbes.com/sites/ies
e/2014/03/11/the-5- keys-to-a-digital-mindset/2/#47 c6c5 e94f5f](http://www.forbes.com/sites/ies/e/2014/03/11/the-5- keys-to-a-digital-mindset/2/#47 c6c5 e94f5f)
- Redecker y Punie. (2017). **Competence areas and competencies of the European
Framework of Digital Competence for Teachers Dig Comp Edu**.
Publications Office of the European Union : Luxembourg.
- UNESCO. (2011). **UNESCO ICT Competency Framework for Teachers**. Retrieved 3
June 2023. From [http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002134
/213475e.pdf](http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002134/213475e.pdf)

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2*

DEVELOPMENT OF TEACHER COMPETENCY STRENGTHENING PROGRAM OF
ACTIVE LEARNING MANAGEMENT OF SMALL PRIMARY SCHOOL UNDER
THE OFFICE OF SISAKET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 2

นิภาพร ชมภู¹, ธัชชัย จิตรนันท์²

Nipaporn Chompoo¹, Thatchai Chittanun²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}

Email : 65010581033@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความ
ต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และ 2) พัฒนา
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 266 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน
และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวัง
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้
การประเมินผลการเรียนรู้ การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ และ 2) โปรแกรมเสริมสร้าง
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) แนวคิดของ
โปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และกระบวนการพัฒนา และ
5) การประเมินผล มี 4 โมดูล คือ 1) การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ 2) การจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และ 4) การวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม; สมรรถนะครู; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current situation, the desired situation, and the necessity of active learning management for teachers in small primary schools under the office of Sisaket primary education service area 2 and 2) design and evaluate a program to enhance the competency of active learning management for teachers in small primary schools under the office of Sisaket primary education service area 2. This research was a mixed-methods study. The sample consisted of 266 teachers, selected by stratified random sampling; 3 informants; and 5 experts. The research instruments included questionnaires, interview forms, and assessment forms. The statistics used for data analysis included percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the necessity index (PNI_{Modified}).

The results of this study were as followings: 1) The general state of affairs is currently modest. All things considered; the ideal state is at its peak. Additionally, learner-centered learning management, media use, learning evaluation, activity design and learning plan preparation, and learning resource development are the essential demands, in order of least importance. 2) The program's components include 1) program idea, 2) program objectives, 3) material, 4) activities and development process, and 5) assessment. Its goal is to improve the active learning management skills of teachers in small primary schools. Learner-centered learning management, media use and learning resource development, learning measurement and assessment, and activity design and learning plan preparation are the four components. The findings of the assessment of the program's suitability and viability.

Keywords : Digital Leadership ; Teacher ; Program Development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงของ Digital Revolution ที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อทางเครือข่ายในรูปแบบ Internet of Thing (IoT) และการเปลี่ยนแปลงของโลกในมุมมองของ VUCA World กล่าวคือ สถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่มีการผันผวนสูง ไม่แน่นอน มีความซับซ้อน ไม่ชัดเจน อีกทั้งปัจจุบันประชากรโลกกำลังเผชิญอยู่กับโรคระบาดโควิด-19 (Covid-19) ซึ่งเป็นปัจจัยเร่งที่ทำให้คนทำงานเห็นความสำคัญของการสร้างทักษะใหม่ ๆ ดังนั้น ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาภาคธุรกิจให้เติบโตและขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน การยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ การศึกษาถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและมีสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อแรงกดดันภายนอกของโลกที่กำลังเกิดขึ้นได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

การยกระดับคุณภาพการศึกษา ครู เป็นส่วนสำคัญในการทำให้การศึกษาในประเทศประสบความสำเร็จ และเป็นอาชีพที่มีส่วนช่วยให้การเรียนรู้และการเติบโตของเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูจึงเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ประเด็นที่สำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 และแก้ไขครั้งที่ 4 ปี 2562 ได้ระบุถึงการพัฒนাবุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 52 ซึ่งเน้นให้กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทในการส่งเสริมนโยบายการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ทั้งการผลิตและการพัฒนาครูต้องดำเนินการด้วยคุณภาพและได้มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีการดูแลและประสานงานกับสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้พร้อมสรรพและมีประสิทธิภาพในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาคณาจารย์ที่มีอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสมรรถนะครูไว้ 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ นับว่าเป็นหนึ่งในสมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามความต้องการขององค์กร ในปัจจุบัน องค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เริ่มนำสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้ตอบสนองต่อความท้าทายขององค์กรได้อย่างเหมาะสม (พชรวิทย์ จันทรศิริ, 2554)

การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) คือวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง ในขณะที่ครูทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำความสับสน ให้แรงบันดาลใจ คำแนะนำ และดูแลนักเรียนรวมถึงการทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยงด้วย ค้นหาวิธีการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณค่า (Meaningful learning) ผู้เรียนสอบถามความรู้ด้วยตนเอง เข้าใจตนเอง ใช้ความคิด และวิเคราะห์ด้วยสติปัญญา สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงความสามารถที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะด้านวิชาการ ชีวิต และวิชาชีพที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ปี พ.ศ. 2562-2564 พบว่า โรงเรียนที่ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ Active learning ทั้งโรงเรียนมีจำนวน 13,268 โรงเรียน ขับเคลื่อนเป็นบางส่วนจำนวน 6,106 โรงเรียน มีครูที่ได้รับการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning จำนวน 238,721 คน และยังไม่ได้รับการพัฒนาจำนวน 27,126 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูตามจุดเน้นที่ 6 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) ได้ดำเนินการผ่านกลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด และเป้าหมายร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในปี 2566 เป็นร้อยละ 80 และในปี 2567 เป็นร้อยละ 85 ตามลำดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์โดยการ

อบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูมีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่เสมอ อีกทั้งยังมีการประกวดครูต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติที่ดีเยี่ยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงรุกจากครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอีกด้วย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความสำคัญ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ครูมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยสามารถพัฒนาชั้นเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมืออาชีพ และสามารถนำกระบวนการเรียนการสอนไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2.2 เพื่อออกแบบ และประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในการวางแผนออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีความเหมาะสมกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ 4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มาสร้างแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2567 จากทั้ง 120 โรงเรียน จำนวน 526 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2567 จำนวน 266 คน ได้มาโดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกวิธี Item Total Correlation อยู่ระหว่าง 0.35-0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 'Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยเทียบเกณฑ์ Midpoint ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ จากครูต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ 1) เป็นครูต้นแบบตามนโยบายจุดเน้นของ สพฐ. 2) มีผลประเมินผลการเรียนของนักเรียนระดับ 3 ขึ้นไป ในรายวิชาที่สอน คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป และ 3) สังกัดในโรงเรียนที่ดำเนินกิจกรรมตามนโยบายจุดเน้นของ สพฐ. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning จึงนำผลที่ได้มาয়ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 226 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง แสดงรายละเอียดดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบของ สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ		
1) ด้านการออกแบบ กิจกรรมและจัดทำแผนการ เรียนรู้	2.73	1.11	ปาน กลาง	4.78	0.44	มากที่สุด	0.75	2
2) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.68	1.10	ปาน กลาง	4.77	0.54	มากที่สุด	0.78	1

องค์ประกอบของ สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ		
3) ด้านการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้	2.80	1.35	ปาน กลาง	4.67	0.57	มากที่สุด	2.80	4
4) ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้	2.77	1.34	ปาน กลาง	4.72	0.50	มากที่สุด	0.71	3
รวมเฉลี่ย	2.74	1.23	ปานกลาง	4.73	0.51	มากที่สุด	0.73	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.74, S.D.=1.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่คาดหวังของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.73, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ส่วนลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI_{modified}=0.78) การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ (PNI_{modified}=0.75) การประเมินผลการเรียนรู้ (PNI_{modified}=0.71) และการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ (PNI_{modified}=0.67) ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากครุต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอน 1 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 1 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 3 คน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์

การเสริมสร้างเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์
1) ด้านการออกแบบกิจกรรมและ จัดทำแผนการเรียนรู้	ครูต้องวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน พร้อมศึกษา หลักสูตรและแนวทางการสอนแบบ Active Learning โดยกำหนด จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ หลังจากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้พัฒนา ผู้เรียน และบันทึกผลหลังการสอนเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการสอนใน ครั้งถัดไป

การเสริมสร้างเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์
2) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย เพื่อให้ให้นักเรียนกล้าเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสดงออกซึ่งความเป็นตนเอง ต้องมีสื่อการเรียนรู้และเทคนิคการ สอนที่เหมาะสมกับสมัยของผู้เรียน และสามารถกระตุ้นการอยากเรียนรู้ ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี
3) ด้านการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่ง เรียนรู้	ครูควรเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสม กับผู้เรียนซึ่งผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ส่วนการผลิตสื่อนั้น ครู ต้องศึกษาสภาพปัญหา จุดเด่นจุดด้อยของชั้นเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อ การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เมื่อมีการใช้สื่อเกิดขึ้น
4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยอบรม พัฒนานตนเองหรือการศึกษาด้วยตนเอง การวัดประเมินผลควรเป็นการ ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ผู้วิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์ครูต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเกี่ยวกับการพัฒนา
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาทำการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนา
ประกอบการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงพบว่า นำผลจากการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเกี่ยวกับการพัฒนา
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ด้านการออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ศึกษานโยบาย
การศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างรายวิชา
2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 3) ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการ
สอนภายใต้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning 4) ศึกษาทำความเข้าใจ สำนว
วิเคราะห์ผู้เรียนถึงสภาพปัญหาการเรียนรู้และความชอบ ความสนใจส่วนตัวของผู้เรียนเก็บข้อมูลก่อน
นำมาวางแผนออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ 5) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้อง
กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย (K) ทักษะพิสัย
(P) และเจตพิสัย (A)

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) สังเกตและศึกษาผู้เรียน
เป็นรายบุคคล ทั้งความชอบความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน เป็นรายบุคคล
2) สร้างภาพแวดล้อมแห่งความไว้วางใจและปลอดภัย ก่อนเริ่มเรียนเสมอ 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่
หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน และเน้นให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง 4) จัดการเรียนรู้ที่
มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสังคม การมี
ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของนักเรียน 5) ใช้สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับยุคสมัย
ของผู้เรียนในปัจจุบัน 6) ใช้กลยุทธ์เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน 7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การประเมินปรับปรุงแผนการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินตนเอง

3. ด้านการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สำรวจปัญหา วิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อย ในชั้นเรียนหรือคาบเรียนที่ ต้องการใช้และพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ 2) ศึกษาการพัฒนาการใช้และผลิตสื่อการสอนจากงานวิจัย การอบรม หรือการดูงานจากชั้นเรียนอื่น 3) ผลิตและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา และช่วงวัยของผู้เรียน 4) เลือกใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน 5) เลือกใช้สื่อที่อยู่ในกระแส และทันสมัย เพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียน 6) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสร้างและผลิตสื่อ 7) ทดลองใช้สื่อ และเก็บข้อมูลพัฒนาปรับปรุง พัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง 8) จัดทำทะเบียนสื่อและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการใช้จัดการเรียนรู้ 9) การบำรุงดูแลรักษาสื่อให้คงสภาพพร้อมใช้อยู่เสมอ

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2) สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพสามารถวัดและประเมินผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ทั้งหมดที่ตั้งเอาไว้ 3) ออกแบบเครื่องมือวัดประเมินผลที่มีความหลากหลายครอบคลุมการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทุกด้าน 4) ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล 5) ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ 6) ปรับปรุงเครื่องมือวัดประเมินผลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ 7) การนำผลการวัดและประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในระยะที่ 1 และการศึกษาBest Practices เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของโปรแกรมของ ชำรง บัวศรี (2542) สุมิตรา พงศธร (2550) Boone (1992) Caffarella (2002) Charney และ Conway (2005) ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรมได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แนวคิดของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และกระบวนการพัฒนา และ 5) การประเมินผล โดยมีรายละเอียดของโปรแกรดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	
แนวคิดของโปรแกรม	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะครูเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะและองค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต โดยการพัฒนาสมรรถนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	เพื่อพัฒนาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครูให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	
เนื้อหา	โมดูล 1 การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ โมดูล 2 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โมดูล 3 การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ โมดูล 4 การประเมินผลการเรียนรู้
กิจกรรม	1. การเรียนรู้โดยการฝึกอบรม (Training) (4 ชั่วโมง) 2. การเรียนรู้โดยการศึกษาดูงาน (Site Visit) (8 ชั่วโมง) 3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) (28 ชั่วโมง)
การประเมินผล	1. ประเมินผลจากการสังเกตจากการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. ประเมินผลการนำเสนอผลงาน 3. ประเมินผลจากการติดตามการปฏิบัติงาน

หลังจากการดำเนินการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. แนวคิดของโปรแกรม	4.80	0.40	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
1.1 ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา	4.80	0.40	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
1.2 ความจำเป็นในการพัฒนา	4.80	0.40	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.20	0.87	มาก
2.1 มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
2.2 มีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.89	มาก
3. เนื้อหา	4.80	0.40	มากที่สุด	4.20	0.83	มาก
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.49	มากที่สุด	4.20	1.00	มาก
3.2 ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นในการพัฒนาตามโมดูล 1-4	4.80	0.40	มากที่สุด	4.00	0.89	มาก
3.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
4. กิจกรรม และกระบวนการพัฒนา	4.80	0.40	มากที่สุด	4.40	0.56	มาก
4.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.49	มากที่สุด	4.40	0.80	มาก
4.2 ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นในการพัฒนาตามโมดูล 1-4	4.80	0.40	มากที่สุด	4.20	0.75	มาก
4.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
5. การประเมินผล	4.30	0.78	มาก	4.10	0.83	มาก
5.1 ตรงตามวัตถุประสงค์ของ โปรแกรม	4.20	0.75	มาก	4.20	0.75	มาก
5.2 ครอบคลุมทุกกระบวนการฝึกอบรม	4.40	0.80	มาก	4.00	0.89	มาก
โดยรวมเฉลี่ย	4.74	0.40	มากที่สุด	4.26	0.78	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, $S.D.=0.40$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.26$, $S.D.=0.78$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยสภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ต้องรับผิดชอบการสอนในหลายวิชา และในบางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนแบบควบชั้นเรียนอาจทำให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ยากขึ้น ดังที่ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบ Active Learning ต้องใช้เวลาในการวางแผนและเตรียมการมาก ดังนั้น หากครูมีงานต้องทำมากเกินไป พวกเขาอาจไม่มีเวลาใช้แนวทางการเรียนรู้แบบ Active Learning นอกจากนี้ ครูหลายคนยังคงเน้นที่บทเรียนจากหนังสือเรียนเป็นหลักและยึดติดอยู่กับวิธีการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยาย ซึ่งหมายความว่าพวกเขาอาจไม่เข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งสนับสนุนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้แบบ Active Learning อย่างเต็มที่ เพื่อทำเช่นนี้ ครูควรใช้วิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิด การทำงานเป็นทีม กิจกรรมลงมือปฏิบัติ และการแก้ปัญหา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังที่ ชรินทร์น สีสเสมอ และคณะ (2555) กล่าวว่า ครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในส่วนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้บริหารบางส่วนยังไม่ตระหนักในการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ขาดการวิเคราะห์หลักสูตรที่ชัดเจน จึงทำให้วางแผนงานด้านวิชาการมีปัญหา ส่งผลให้สภาพที่เป็นจริงของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ที่ได้พบว่า สภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่คาดหวังของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า 1) ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีมุ่งมั่น และความสนใจที่จะพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลตามที่โรงเรียนได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังที่ชูชัย สมितिไกร (2552) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาสมรรถนะจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความรู้ ทักษะและความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และจำเป็นที่จะต้องพัฒนาในเรื่องใดบ้าง และสมรรถนะจะช่วยให้การหล่อหลอมสมรรถนะขององค์การประสบผลสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น 2) ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นรูปแบบการสอนที่ถูกกล่าวถึงและเป็นที่สนใจในระบบการศึกษาของไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการได้นำมาเป็นนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงในปิงบประมาณ พ.ศ. 2567 นโยบายที่ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับนักเรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในรูปแบบ Active Learning (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อภิวาส โปธิตาทอง (2563) ได้พบว่า สภาพที่คาดหวังโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 ด้านการออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ความต้องการจำเป็นของด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาปี 2542 ซึ่งสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเป็นสมรรถนะที่ครูควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตัวเองมากที่สุดและควรนำมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ดังที่วัฒนาพร ระเบียบ ทุกข์ (2542) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ได้เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนและได้พัฒนาศักยภาพเต็มที่ ดังนั้นสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1

6.2 ผลการออกแบบ และประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยสรุปว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) แนวคิดของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) Module ประกอบด้วย การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) กิจกรรม และกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้โดยการฝึกอบรบ การเรียนรู้โดยการศึกษาดูงาน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และ 5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลจากการสังเกตจากการตอบคำถามการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผลการทำงาน และการประเมินผลจากการติดตามการปฏิบัติงาน โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม โดยได้ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม 2) การวางแผนในการออกแบบและจัดทำโปรแกรม 3) การกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) การสร้างโปรแกรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรม 5) การนำโปรแกรมมาใช้ และ 6) การประเมินผลหลังจบโปรแกรม และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรมได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แนวคิดของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และกระบวนการพัฒนา และ 5) การประเมินผล จึงได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมขึ้นมา ซึ่งผู้วิจัยได้มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรม

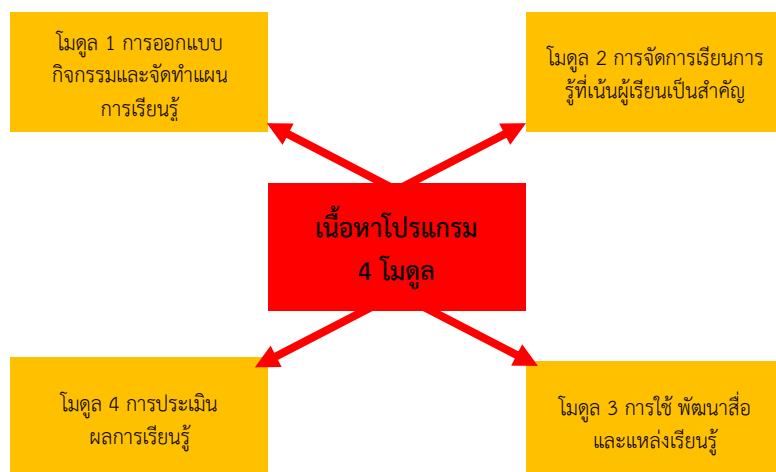
7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีองค์ประกอบของโปรแกรดังนี้

1. แนวคิดของโปรแกรม ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี ความสำคัญ และความจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครูให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. เนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ 1) โมดูล 1 การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ 2) โมดูล 2 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) โมดูล 3 การใช้ พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และ 4) โมดูล 4 การประเมินผลการเรียนรู้

ภาพที่ 1 เนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

4. กิจกรรม ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การเรียนรู้โดยการฝึกอบรม (Training) (4 ชั่วโมง) 2) การเรียนรู้โดยการศึกษาดูงาน (Site Visit) (8 ชั่วโมง) และ 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) (28 ชั่วโมง)

5. การประเมินผล ประกอบด้วย 3 วิธีการ ได้แก่ 1) การประเมินผลจากการสังเกตจากการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การประเมินผลการนำเสนอผลงาน และ 3) การประเมินผลจากการติดตามการปฏิบัติงาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษา และพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรเร่งรัดในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำความรู้ ทักษะไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.2 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นสมรรถนะด้านที่ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความประสงค์ที่จะพัฒนามากที่สุด

8.2.3 ครู หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงสามารถนำโปรแกรมนี้ไปพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีในการพัฒนาที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้นเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

8.3.2 ควรศึกษารูปแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หรือวิธีการพัฒนาครูในรูปแบบอื่น เพื่อจะได้มีโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีความหลากหลาย และมีประสิทธิภาพ

9. บรรณานุกรม

- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วารสารวิชาการแสงอีสาน. 16(2). 266-280.
- ชรินทร์ สีสเมอ และคณะ. (2555). สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 6(1). 30-38.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วีพริ้น.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบ active learning. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2554). **การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2564 (IMD 2021)**. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2566. จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1985-file.pdf>
- สุมิตรา พงศธร. (2550). **สรุปเรื่องของหลักสูตร**. สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2(79). 15-23.
- Boone, E.I. (1992). **Developing Programmer in Adult Education**. New Jersey : Practice Hall.
- Caffarella, R. (2002). **Planning Program for Adult Learner: A Practice Guide for Educators, Trainer and Staff Developer**. San Francisco : Jossey-Bass Publisher.
- Charney, C. and Conway, K. (2005). **The trainer's tool kit**. New York : AMACOM.

**การพัฒนาการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในการพัฒนาครู
ในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้จะเชิงเทรา
เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป***

**DEVELOPMENT OF ONLINE TEACHING IN AN OPEN SYSTEM FOR THE
PUBLIC IN DEVELOPING TEACHERS IN THE LEARNING CITY OF
CHACHOENGSAO TO ENHANCE LEARNING SKILLS IN THE
DIGITAL AGE FOR TO THE NEXT NORMAL**

สิรพัชญ์ หาญนอก¹

Siraphat Hannok¹

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์¹

Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University¹

Email : Siraphat.han@rru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน 2) เพื่อพัฒนารายวิชาสำหรับการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน 3) เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา จำนวน 303 คน จากนั้นพัฒนารายวิชาตามความต้องการของครู และหาประสิทธิภาพ E1/E2 ของสื่อการสอนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งพิจารณาจากครูที่มีประสบการณ์ในการเรียนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าประสิทธิภาพ วิเคราะห์ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนมีความต้องการเรียนในรายวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 22.11 รองลงมาคือวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ตามลำดับ 2) การพัฒนารายวิชาสำหรับการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและเป็นไปตามมาตรฐานของระบบ Thai MOOC และ 3) ดำเนินการหาหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.18/81.63 แสดงว่ารายวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทยระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นเป็นบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด (Thai MOOC) มีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ คือ 80/80 เป็นการสอนออนไลน์ที่สามารถเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ความต้องการการสอนออนไลน์; ระบบเปิดสำหรับมหาชน; ชีวิตวิถีถัดไป

ABSTRACT

The purpose of this research is: 1) to study the demand for online teaching in an open system for the public, 2) to develop a curriculum for online teaching in an open system for the public, and 3) to investigate the effectiveness of online teaching in an open system for the public. This research employs an experimental approach, collecting data through questionnaires from a sample group of 303 teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office in Chachoengsao. Subsequently, a curriculum was developed based on the needs of the teachers, and the effectiveness (E1/E2) of teaching materials was assessed using a sample of 40 participants selected through purposive sampling. This selection was based on teachers who have experience in online learning in an open system for the public. The statistical methods used for data analysis included percentage, frequency, mean, standard deviation, and effectiveness, with data analyzed through content analysis and presented in descriptive format.

The research findings revealed that: 1) the demand for online teaching in an open system for the public showed a preference for Thai language courses, accounting for 22.11%, followed by mathematics, science, and social studies, respectively; 2) the developed curriculum for online teaching in an open system for the public was validated by experts and met the standards of the Thai MOOC system; and 3) the effectiveness of online teaching in an open system for the public was found to be 82.18/81.63, indicating that the developed curriculum for Thai language and literature instruction at the secondary level as an online open course (Thai MOOC) achieved the specified effectiveness criteria of 80/80. This online teaching program effectively enhances learning skills in the digital age, paving the way for improved life skills.

Keywords : Online teaching; Massive Open Online Course; Next Normal

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570 โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) ได้วางกรอบแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือตามเป้าประสงค์ในการพัฒนาใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ 2) การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม 3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน และ 4) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยการดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ อีกทั้งปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็ว ทั้งต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมากจากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งระบบเครือข่ายความรู้ออนไลน์มีการขับเคลื่อนอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้ประกอบการรวมถึงประชาชนทั่วไป

สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศ ด้วยเหตุนี้บทบาทของมหาวิทยาลัยจึงถูกคาดหวังจากสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่น จึงกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทการเป็นมหาวิทยาลัยในชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน หนึ่งในนั้นคือ ยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาซึ่งต้องการบูรณาการความรู้สู่นวัตกรรม ถูกขับเคลื่อนให้ทุกคณะดำเนินการบูรณาการความรู้สู่นวัตกรรมเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ให้รองรับบริบทที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับทักษะบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ในด้านของกลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานท้องถิ่นรวมทั้งประเทศด้วย โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีบทบาทหลักในการผลิตและพัฒนาครู ภายใต้ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเพื่อสอดคล้องรับการความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์มีความซับซ้อน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงวิกฤติโรคระบาดที่มาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต โดยฝังรากลึกลงไปในระบบความคิดของความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยอีกต่อไป ส่งผลให้เกิดจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้คนและสภาพแวดล้อมทางสังคม (สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2561) จากบทเรียนที่เกิดจากวิกฤติโรคระบาด เรียกว่า การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) โดยส่งผลต่อการดำเนินชีวิตอย่างมาก ทำให้ระบบดิจิทัลเข้ามามีบทบาทหลักซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ทำให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวด้วยตนเองและโดยการถูกสภาพแวดล้อมบังคับ ส่งผลให้วิถีการใช้ชีวิตเปลี่ยนไป อาจกล่าวได้ว่าถูกท้าทายด้วยการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน ส่งผลให้เกิดการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การและสามารถทำให้ทุกอย่างเดินหน้าต่อไปได้

มนุษย์รู้จักการเรียนรู้ตั้งแต่วินาทีแรกที่หายใจและเรียนรู้ต่อเนื่องจนนาทีสุดท้ายของชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์รู้จักพัฒนาตนเอง เพื่อนำองค์ความรู้ไปสร้างประโยชน์ โดยการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สำคัญของมนุษย์ ในปัจจุบันการเรียนรู้ไม่ได้อยู่แค่ภายในห้องเรียน หากแต่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ อาศัยการจัดการความรู้หรือ Knowledge Management (KM) ซึ่งเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้มี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ กับ 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎีหรือคู่มือต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบของการจัดการความรู้ประกอบด้วย คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ สามารถใช้การจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายได้ในหลายด้าน ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กร

ไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกัน เป็นต้น เกิดเป็นนวัตกรรมผ่านช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างไร้พรมแดน (วิจารณ์ พานิช, 2551) ในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลและความรู้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิตยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น การเข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาเป็นสิ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม ความรู้ที่ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกที่หมุนเร็วได้ดีขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการแบ่งปันความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ การจัดการความรู้จึงไม่เพียงแต่สนับสนุนการเรียนรู้ของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของเมืองแห่งการเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาคนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

MOOC หรือ Massive Open Online Course MOOC เป็นคำที่มาจากตัวอักษรตัวแรกของคำเต็มว่า Massive Open Online Course หมายถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จำนวนมาก ๆ ผ่านทางหน้าเว็บไซต์ มีทั้งฟรีและเสียค่าใช้จ่าย โดย MOOC นี้ถือว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ของวงการการศึกษาของโลก โดยผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาได้ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การดูวิดีโอ การอ่าน Text/Infographic ต่าง ๆ การทำ Quiz การทำแบบทดสอบ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Discussion ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะเชื่อมโยง Course Online เข้ากับเครื่องมือในด้านเทคโนโลยีการศึกษาต่าง ๆ ได้เช่น เว็บไซต์ Qualtrics หรือโปรแกรม Matlab เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึง รูปแบบการนำเสนอการเรียนรู้อีกหลายรูปแบบต่าง ๆ ทางออนไลน์ ที่เข้าถึงผู้เรียนจำนวนมาก ๆ ได้ผ่านทางหน้าเว็บไซต์ โดยส่วนใหญ่เป็นการให้บริการฟรี ซึ่ง MOOC นี้เป็นนวัตกรรมใหม่ของวงการการศึกษาของโลก โดยการนำเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่มาผสมผสานกัน ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อเข้าไปดูวิดีโอการบรรยาย เข้าไปฝึกปฏิบัติ ทำแบบทดสอบแบบฝึกหัด หรือเข้าไปร่วมสนทนากับผู้เรียนอื่น ๆ ได้ ทำให้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งตอนนี้มีเครือข่ายครอบคลุมไปทั่วทุกมุมโลก สิ่งหนึ่งที่มีการเรียนออนไลน์แบบ MOOC มีนอกเหนือจากสื่อประกอบการเรียนแบบปรกติ คือในการเรียนรูปแบบดังกล่าวมีวิดีโอให้ผู้เรียนสามารถเรียนซ้ำได้ มีหนังสือออนไลน์ให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทดสอบ และมีฟอรัม (Forum) ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกัน หรือกับผู้สอน และผู้ช่วยสอนได้อีกด้วย (Support Thai MOOC, 2024)

จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในอนาคต ต้องมีความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้เทคโนโลยี เพราะโลกดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อเพิ่มทักษะใหม่ที่จำเป็น ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง (Self-development) จากการลงพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราเบื้องต้นพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่อยู่ในการกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา (สพม.6) จำนวนทั้งสิ้น 1,241 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา, 2566) โดยส่วนใหญ่ มีปัญหาการสอนออนไลน์เนื่องจากการสั่งให้ปิดเรียนในโรงเรียนอันมีผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา

2019 ในช่วงต้นปี พ.ศ.2563 ที่ผ่านมามีทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงนักเรียนขาดทักษะในการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ที่เข้ามาแทนที่อย่างหลีกเลี่ยงมิได้

จากข้อมูลที่คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์รวมถึงการสังเกตพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ คณะผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป เพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ เกิดการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การเรียนการสอนแบบออนไลน์เกิดผลสัมฤทธิ์ที่น่าพอใจ ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน
- 2.2 เพื่อพัฒนารายวิชาสำหรับการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน
- 2.3 เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่อยู่ในการกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 (สพม.6) มีความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไปอยู่ในระดับมาก

3.2 ประสิทธิภาพของสื่อการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

- 4.1 ได้บทเรียนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในการพัฒนาครู
- 4.2 ครูได้เรียนรู้เนื้อหาในรายวิชาตามความต้องการผ่านระบบเปิดสำหรับมหาชน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 (สพม.6) จำนวน 1,241 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำนวน 303 คน ได้มาโดยการใช้สูตร Taro Yamane (1973) คำนวณหาขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้

- 1) สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยอำเภอเป็นหน่วยในการสุ่ม ซึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีทั้งหมด 11 อำเภอ จากการสุ่มตัวอย่างได้มา 4 อำเภอ
- 2) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากแต่ละอำเภอ อำเภอละ 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 โรงเรียน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก
- 3) เลือกตัวอย่างครูโรงเรียนละ 26 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งพิจารณาจากครูที่มีประสบการณ์ในการเรียนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน

ระยะที่ 2 ศึกษาหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 303 คน ที่มาจากกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งพิจารณาจากครูที่มีประสบการณ์ในการเรียนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการการสอนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป 2) ประมวลโครงสร้างรายวิชาและโครงสร้างเนื้อหารายวิชา และ 3) แบบประเมินการตรวจสอบความถูกต้องของบทเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

1) แบบสอบถามความต้องการการสอนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

1.2) ร่างแบบสอบถามโดยเขียนข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

1.3) ตรวจสอบและปรับปรุงโครงร่างแบบสอบถามและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

1.4) ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามความต้องการการสอนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป

1.5) ปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

1.6) นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร

1.7) ได้รับข้อมูลความต้องการการสอนออนไลน์เพื่อนำไปสู่การสร้างรายวิชาสำหรับเรียนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

2) ประมวลโครงสร้างรายวิชาและโครงสร้างเนื้อหาวิชา

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยต้องดำเนินการร่วมกับผู้รับผิดชอบรายวิชาและทีมงานที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อวีดิทัศน์ในรายวิชา ดังนี้

2.1) ผู้วิจัยต้องดำเนินการร่วมกับผู้รับผิดชอบรายวิชาและทีมงานที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อ
วิทัศน์ในรายวิชาต้องเข้าอบรมคอร์สเรียนเพื่อเป็นผู้สร้างรายวิชา ดังนี้

2.1.1) รายวิชา การออกแบบรายวิชา Thai MOOC รหัสวิชา THAIMOOC002
สำหรับผู้รับผิดชอบรายวิชาหรืออาจารย์ผู้สอนหลักในรายวิชา

2.1.2) รายวิชา การผลิตวิทัศน์สำหรับรายวิชา Thai MOOC รหัสวิชา
THAIMOOC003 สำหรับทีมงานที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อวิทัศน์ในรายวิชา

2.1.3) รายวิชา การสร้างและการจัดการรายวิชา Thai MOOC รหัสวิชา
THAIMOOC004 สำหรับทีมงานที่ทำหน้าที่จัดการรายวิชาในระบบ EdX

2.2) ผู้วิจัยนำส่งหลักฐานการผ่าน 3 รายวิชาดังกล่าว เมื่อผ่านการอบรม แบนมา
พร้อม หนังสือเอกสารการขอใช้พื้นที่

2.3) ผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอนหลักในรายวิชาจัดทำประมวลรายวิชาและโครงสร้าง
เนื้อหาวิชาตามที่ Thai mooc ได้กำหนดไว้

2.4) ปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากระบบ Thai mooc

3) แบบประเมินการตรวจสอบความถูกต้องของบทเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินการตรวจสอบความถูกต้องของบทเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒินี้ผู้วิจัยไม่ได้
พัฒนาขึ้นเอง โดยได้รับจากระบบของ Thai mooc เพื่อความถูกต้องและตรงตามเนื้อหาตามที่ระบบ
ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยแจกเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและหนังสือยินยอมเข้าร่วมวิจัยให้ผู้เรียนลง
ลายมือชื่อ เพื่อเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2) ผู้เรียนเข้าเรียนในระบบของ Thai mooc ผ่าน <https://thaimooc.org>

3) ผู้เรียนทำความเข้าใจและอ่านข้อตกลงเบื้องต้นก่อนเรียนในรายวิชาและทำ
แบบทดสอบก่อนเรียน

4) ผู้เรียนเข้าเรียนและทำแบบฝึกหัดระหว่างการเรียนตามความพร้อมของผู้เรียนตาม
โครงสร้างเนื้อหาวิชา

5) ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

6) ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในรายวิชาที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7) สรุปผลและอภิปรายผลในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การหาดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

2) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การบรรยายข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐาน

3) สถิติในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิด
สำหรับมหาชน โดยใช้สูตร E1/E2

4) สรุปผลและอภิปรายผลในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอนทั้งสามระยะที่ได้วางแผนไว้ในงานวิจัยฉบับนี้ ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) ที่ได้สำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 คน พบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนมากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 62.80 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาวถึงวัยกลางคน โดยกลุ่มที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือช่วงอายุ 21-30 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.93 ตามมาด้วยช่วงอายุ 31-40 ปี ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 30.03 การกระจุกตัวของกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุเหล่านี้สะท้อนถึงศักยภาพในการพัฒนาทักษะและความรู้ของครูในวัยทำงานอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 93.06 และมีจำนวนน้อยที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทเพียงร้อยละ 6.94% ขณะที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานทางการศึกษาเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในแง่ของประสบการณ์การสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี โดยมีสัดส่วนร้อยละ 49.50 ซึ่งบ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสายงานการสอนมาอย่างยาวนาน ความเชี่ยวชาญนี้น่าไปสู่ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อสำรวจด้านความสนใจในการใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงถึงความสนใจอย่างมากในการใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบเปิดสำหรับมหาชน โดยมีสัดส่วนผู้ที่ต้องการใช้งานถึงร้อยละ 62.04 สะท้อนให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีในการเสริมสร้างความรู้และทักษะ ซึ่งเป็นแนวโน้มที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังชี้ให้เห็นถึงเนื้อหาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนมากที่สุดคือ การศึกษาและการฝึกอบรม ร้อยละ 30.03 ตามมาด้วยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 11.88 การที่มีความสนใจในสาขาเหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครู และการเสริมสร้างทักษะทางวิชาการที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนการสอน

ในด้านรายวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียน พบว่าสาขาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ร้อยละ 22.11 ตามมาด้วยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากเช่นกัน ข้อมูลนี้บ่งบอกถึงความสำคัญของวิชาพื้นฐานในระบบการศึกษาไทย และสะท้อนถึงความต้องการในการเสริมสร้างทักษะด้านภาษาและการคิดวิเคราะห์ที่เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างทางประชากรและความต้องการทางการศึกษาในกลุ่มครูที่เข้าร่วมการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในอนาคต ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา

หลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวโน้มการศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน

6.2 ผลการพัฒนารายวิชาสำหรับการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

ผลจากการสอบถามความต้องการการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน นำไปสู่การพัฒนารายวิชาที่มีความสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้และการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 รายวิชาที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเฉพาะตัวและแตกต่างจากรายวิชาที่มีอยู่แล้วในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) โดยเน้นไปที่การสอนภาษาและวรรณกรรมไทยระดับมัธยมศึกษา การพัฒนารายวิชาดังกล่าวยึดตามกรอบของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย ซึ่งกำหนดขั้นตอนและมาตรฐานอย่างชัดเจน

กระบวนการพัฒนารายวิชาเริ่มต้นด้วยการอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบพัฒนารายวิชาและครูผู้สอนหลัก การอบรมนี้ครอบคลุมทั้งการออกแบบ การผลิตสื่อ และการจัดการรายวิชา ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้พัฒนาและผู้สอนในระบบ Thai MOOC การอบรมที่ต้องผ่านเกณฑ์ประกอบด้วยสามรายวิชา ได้แก่ การออกแบบรายวิชา การผลิตวีดิทัศน์สำหรับรายวิชา และการสร้างและการจัดการรายวิชา การอบรมในรายวิชาดังกล่าวมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์และจัดการรายวิชาในระบบออนไลน์

หลังจากผ่านการอบรมและเตรียมเอกสารที่จำเป็นในการขอพัฒนารายวิชา ขั้นตอนต่อไปคือการนำเสนอข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ต่อมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยเพื่อตรวจสอบและอนุมัติการพัฒนารายวิชา การตรวจสอบเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรับรองคุณภาพและความถูกต้องของรายวิชา ซึ่งเมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว รายวิชาจะถูกย้ายเข้าสู่ระบบจริงของ Thai MOOC

ขั้นตอนทั้งหมดนี้สะท้อนถึงการวางแผนและการพัฒนาที่เป็นระบบ มีการประเมินและตรวจสอบในทุกขั้นตอน เพื่อให้มั่นใจว่ารายวิชาที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา การพัฒนารายวิชานี้จึงไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในยุคดิจิทัลอีกด้วย

6.3 ผลการศึกษาหาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการทดสอบการเรียนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน มีผลการเรียนรู้ที่น่าพึงพอใจ โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถทำคะแนนได้ในช่วงระหว่าง 29 ถึง 37 คะแนน ซึ่งบ่งชี้ถึงความแตกต่างในระดับความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากรายวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทยระดับมัธยมศึกษาในบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด (Thai MOOC) ผู้ที่ทำคะแนนสูงสุดคือกลุ่มตัวอย่างคนที่ 14 ซึ่งทำได้ 37 คะแนน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างคนที่ 24 ทำคะแนนต่ำสุดที่ 29 คะแนน ผลลัพธ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในกลุ่มผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีในการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา ดังตาราง 1

ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนที่วัดในรูปแบบของ E1 ซึ่งสะท้อนถึงผลการเรียนระหว่างเรียน และ E2 ที่สะท้อนถึงผลการเรียนหลังจากสิ้นสุดบทเรียน โดยค่าของ E1 อยู่ที่ 82.18 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตลอดกระบวนการเรียนการสอนใน

ระดับที่น่าพอใจ ขณะที่ค่าของ E2 อยู่ที่ 81.63 ซึ่งแม้จะต่ำกว่าดัชนี E1 เล็กน้อย แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถรักษาความรู้และทักษะที่ได้รับจากบทเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการการเรียนการสอน

จำนวนผู้เรียน (N=40)	E1 คะแนนรวม(40)	E2 คะแนนรวม(20)
1	31	17
2	31	15
3	32	14
4	28	15
5	31	17
6	32	17
7	33	15
8	33	14
9	36	15
10	34	17
11	34	17
12	30	16
13	31	17
14	37	16
15	29	16
16	35	19
17	32	16
18	36	13
19	33	17
20	33	17
21	32	16
22	34	16
23	33	18
24	29	14
25	30	19
26	32	18
27	34	17
28	34	19

จำนวนผู้เรียน (N=40)	E1 คะแนนรวม(40)	E2 คะแนนรวม(20)
29	34	17
30	32	14
31	36	16
32	33	19
33	33	15
34	32	16
35	35	13
36	36	17
37	34	14
38	33	17
39	33	18
40	35	18
ค่าเฉลี่ย	32.87	16.27
ผลประสิทธิภาพ	82.18	81.63

เมื่อพิจารณาค่าของ E1/E2 เท่ากับ 82.18/81.63 ในบริบทของเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้สำหรับประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ พบว่ารายวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทยระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งหมายความว่ารายวิชานี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะของผู้เรียนในระดับที่สอดคล้องกับมาตรฐาน แต่ยังสามารถเสริมสร้างความสามารถในการสอนภาษาไทยให้กับครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่รายวิชามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้มีความสำคัญในเชิงการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนรู้แบบออนไลน์ในระบบเปิด (Thai MOOC) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั่วประเทศได้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ผลลัพธ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความสำเร็จของการออกแบบและพัฒนารายวิชาเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักฐานถึงความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเสริมสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน

7. อภิปรายผลวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนในการพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ฉะเชิงเทรา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัลสู่ชีวิตวิถีถัดไป ที่สอบถามความต้องการในการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) ที่ได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา และนำไปสู่การพัฒนาวิชา ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

7.1 ผลการศึกษาความต้องการในการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) พบว่าแนวโน้มการพัฒนาการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลได้รับความสนใจอย่างมากจากกลุ่มครู โดยเฉพาะในกลุ่มครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปีและมีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับฐิตินา จันทะศิริ (2565) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคดิจิทัลที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนหลังวิกฤตโควิด-19 ภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตใหม่ที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของคนเปลี่ยนแปลงไป ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท (Multimedia) ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ ผู้สอนต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง ทุกที่ทุกเวลา อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับเนื้อหาและความพร้อมของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน รู้วิธีการสอนออนไลน์ ให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การศึกษาออนไลน์ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาการ แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในบริบทที่แตกต่างกันได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครูไทยที่ต้องการพัฒนาทักษะการสอนภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียน พบว่าเนื้อหาทางด้านการศึกษาและการฝึกอบรมได้รับความสนใจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการที่ครูต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนตามหลักสูตรใหม่ ๆ การที่วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ได้รับความสนใจมากที่สุด สะท้อนถึงความสำคัญของวิชาภาษาไทยในระบบการศึกษาไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การที่ครูให้ความสำคัญกับวิชาภาษาไทยนั้น บ่งบอกถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะการสอนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับพิบูลย์ ตัญญุบุตร พรหมรายณ์ ทรัพย์แสนดีและจิราภรณ์ พจนอารีวงศ์ (2566) ที่ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูที่ยังไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พบว่าครูที่ยังไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอายุระหว่าง 20-30 ปีมีความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการอ่าน โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 2.00 ส่วนอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปีมีความต้องการจำเป็นในด้านทักษะการอ่านฟัง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 2.09 และ 1.93 ตามลำดับ ในภาพรวม การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนนี้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมและความสนใจของครูไทยในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม การออกแบบหลักสูตรและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีความสำคัญเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนี้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในอนาคต

7.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) ในรายวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทยระดับมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลในยุคปัจจุบัน จากผลการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้เรียน มีผล

การเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามระดับความเข้าใจและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ ซึ่งผลคะแนนที่ได้อยู่ในช่วงระหว่าง 29 ถึง 37 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาผลการวัดประสิทธิภาพการสอนในรูปแบบของดัชนี E1/E2 ซึ่งในนี้ค่า E1 เท่ากับ 82.18 และ E2 เท่ากับ 81.63 ซึ่งใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80 บ่งชี้ว่ารายวิชานี้สามารถช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาลีเยห์ มะแซ ซามียะห์ บาเละ และไซนีย์ ตำกู (2564) ที่พัฒนาบทเรียนภาษามลายูสำหรับนักเดินทางในบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด Thai-MOOC ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษามลายูเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนภาษามลายูตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนภาษามลายูสำหรับนักเดินทางในบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด Thai-MOOC ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.06/80.53 หมายความว่า บทเรียนภาษามลายูสำหรับนักเดินทางในบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด Thai-MOOC ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียน ร้อยละ 80.06 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.53 และค่าประสิทธิผลของบทเรียนเท่ากับ 0.7066 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าอย่างมากในระหว่างกระบวนการเรียนรู้และสามารถรักษาความรู้ที่ได้รับได้อย่างดีหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่บ่งบอกถึงคุณภาพของหลักสูตรและวิธีการสอน ทั้งยังเป็นไปตามที่สิริภิญญา มณีนิลและศศิณาย ณะมัย (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ที่มีลีลาการเรียนรู้แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าบทเรียนออนไลน์ฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 และมีค่าประสิทธิภาพ 77.00/76.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของ Thai MOOC โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงการออกแบบหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา

ในภาพรวม การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ารายวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทยในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) มีศักยภาพในการพัฒนาความรู้และทักษะของครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดสามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความสามารถในการสอนของครู และขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้กับผู้เรียนทั่วประเทศที่ผลการเรียนรู้และประสิทธิภาพของรายวิชาเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ยืนยันถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากกระบวนการวิจัย คือข้อมูลที่มีความหลากหลายและมีความสำคัญเกี่ยวกับความต้องการและศักยภาพของครูในการพัฒนาทักษะและ

ความรู้อย่างต่อเนื่องผ่านระบบการเรียนรู้ออนไลน์ จากการศึกษาพบว่าการท้าทายและโอกาสสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลเหล่านี้ช่วยเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่แข็งแกร่งในยุคดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 หน่วยงานด้านการศึกษควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (Thai MOOC) ให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ

9.1.2 ควรมีการกำหนดมาตรฐานและแนวทางการออกแบบหลักสูตรออนไลน์ที่เหมาะสมกับวิชาต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความต้องการของครูในแต่ละสาขาวิชา รวมถึงจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้คุณภาพสูงในแพลตฟอร์ม Thai MOOC

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาและอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

9.2.2 ควรมีการพัฒนากลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ เช่น การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการใช้เทคนิคการประเมินผลที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนออนไลน์

9.2.3 ผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างกัน เพื่อให้การเรียนการสอนในระบบ Thai MOOC เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 พัฒนารายวิชาที่มีความต้องการรองลงมา เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาการสอนออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนเพื่อพัฒนาครูในพื้นที่เมืองแห่งการเรียนรู้ ฉะเชิงเทราและผู้สนใจ

9.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระบบ Thai MOOC กับรูปแบบการเรียนรู้ในระบบอื่น ๆ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการสอนออนไลน์ในบริบทที่แตกต่างกัน

9.3.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ในระบบ Thai MOOC เช่น แรงจูงใจในการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและรองรับความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

10. บรรณานุกรม

- กิตติพร ทัพาศาสตร์. (2564). **เมืองแห่งการเรียนรู้: แนวคิดในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยท้องถิ่นเป็นฐาน**. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2567. จาก <https://research.eef.or.th/learning-city-101>
- จิตติมา จันทะศิริ. (2565). การเรียนการสอนออนไลน์ในยุคดิจิทัล. *Journal of Modern Learning Development*. 7(10). 349-363.
- ปริญญาน น้อยดอนไพร. (2560). **MOOC (มูกส์)**. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2567. จาก <https://arit.sru.ac.th/news-activities/aritshare/751-MOOC.html>
- พิบูลย์ ตัญญบุตร พรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี และจิราภรณ์ พจนารีย์วงศ์. (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูที่ยังไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 13(1). 1-17.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. (2566). **จำนวนครูและบุคลากร จำแนกเพศ**. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2567. จาก <https://bigdata.ccs.go.th/teachers>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). **นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2563-2570 และแผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2563-2565**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2561). **ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- สิริกัญญา มณีนิล และศศิฉาย ธนะมัย. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ที่มีลีลาการเรียนรู้แตกต่างกัน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 13(1). 15-29.
- อาลิยะห์ มะแซ ซามียะห์ บาละ และไซนีย์ ตำกู. (2564). การพัฒนาบทเรียนภาษามลายูสำหรับนักเดินทางในบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด Thai-MOOC วิชาภาษามลายูเพื่อการสื่อสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 16(1). 258-266.
- Longworth, N and Davies, W.K. (1996). *Lifelong Learning*. London : Routledge.
- Support Thai MOOC. (2024). **MOOC คืออะไร?**. Retrieved 5 August 2024. From <https://support.thaimooc.org/helpcenter/articles/77/mooc>
- Yamane, Taro. 1973. *Statistics an introductory analysis*. New York : Harper & Row.

**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ***
**INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
THE HIGH - PERFORMANCE ORGANIZATION OF SCHOOL UNDER
ROI ET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1**

กมลชนก ไชย कुमार¹, ยุวธิดา ชาปัญญา²
Kamonchanok Chaikumarn¹, Yuvatida Chapanya²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : kmcn.pick@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 310 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และครู จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.872 และ 0.855 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 2) องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง โดยตัวแปรทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้ร้อยละ 88.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; องค์กรสมรรถนะสูง; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this article were to 1) study the innovative leadership of school administrators. 2) study the high - performance organization of school. 3) study relationship between the innovative leadership of school administrators and the high - performance organization of school. and 4) study the innovative leadership of school administrators affecting the high - performance organization of school under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The samples group consisted of 310 administrators and teachers under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, classified into 33 school administrators and 277 teachers. The research tools are 1-5 level rating scale questionnaire with a confidence value of 0.872 and 0.855. The statistics used to analysis the data were Percentage, Mean, and Standard Deviation. The statistics used to test the hypothesis were Stepwise Multiple Regression, Pearson's Product Moment.

The results showed that 1) The innovative leadership of school administrators was at a high level. 2) The high - performance organization of school was at a high level. 3) The relationship between the innovative leadership of school administrators and the high-performance organization of school had a positive relationship correlation with statistical significance at the .01 level. 4) The innovative leadership of school administrators affecting the high - performance organization of school under Roi et primary education service area office 1 consists of 4 aspects: the aspect of risk management, the aspect of creating an atmosphere of innovation organization, the aspect of team work, and the aspect of the vision of change. The four variables together predicted the variance of the high - performance organization of school under Roi et primary education service area office 1. It could predict 88.70% with a statistical significance at the level of .01.

Keywords : Innovative Leadership; High performance organization; School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยุคปัจจุบันหรือยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) การเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะและต้องพยายามเพิ่มความรู้ค่าจนถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น พัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถที่จำเป็น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัล มุ่งเน้นให้สถานศึกษา ตระหนักถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา แนวโน้มใหม่ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการก้าวสู่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking skills) มีทักษะเทคโนโลยี สื่อ และสารสนเทศ (information, media, and

technology skills) ในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหาร เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงการนำนวัตกรรมมาช่วยในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อันเป็นสังคมยุค นวัตกรรม (Innovation society) ที่มุ่งเน้นให้คนมีความสามารถในการผลิตความรู้และสร้าง นวัตกรรมมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและองค์กรได้ (กิริติ ยศยิ่งยง, 2552)

การพัฒนากระบวนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันในเวทีระดับโลกได้นั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะการทำงานสูง (High Performance Organization หรือ HPO) คือองค์กรที่เก่ง มีแผนรองรับกับสถานะต่างๆอย่างชัดเจน มีการวิเคราะห์ สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานจากรอบด้านทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติการกิจบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเวลา และคุณภาพของผลงานดีเยี่ยมเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ในภาคการศึกษาจึงให้ความสำคัญในเรื่องนี้และมีการนำเครื่องมือ การบริหารต่างๆมาพัฒนาหน่วยงานเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษา การที่จะ พัฒนาและปรับตัวเข้าสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะการทำงานสูงนั้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญต่างๆ หลายประการ อาทิเช่น มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องสนับสนุนกับวิสัยทัศน์ ทิศทาง กลยุทธ์ และเป้าหมายขององค์กร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร และมีการกระจาย อำนาจอย่างสมดุล อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงย่อมต้องอาศัยความ ต่อเนื่อง ความสม่ำเสมอ และความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรตลอดเวลา (Yamsuda, 2018)

การที่โรงเรียนจะก้าวเข้าสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงและคงสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลานั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการในการดำเนินสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (พลุ เดชะรินทร์, 2549) กล่าวว่ องค์กรสมรรถนะสูงเป็นองค์กรที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลง เป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรม สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขับเคลื่อนองค์กรภาครัฐสู่การเป็นองค์กรที่มี ศักยภาพ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ ได้ส่งเสริมการยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งการวางระบบใน การติดตามความก้าวหน้าและประเมินความสำเร็จของการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559) เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ หลักสำคัญก็คือการศึกษา เพราะ การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงควรมีผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีสมรรถนะ ที่จะสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ของชาติสามารถผลิตบุคลากรที่เกิดจากผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารที่จัดการบริหาร ทางการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถและมีภาวะความเป็นผู้นำสูง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญกับผู้บริหาร เป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของ ผู้บริหารในการนำองค์กร โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมี ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศในองค์กร การบริหารความเสี่ยง จริยธรรมของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ปัจจัยเหล่านี้ ที่ผู้นำต้องใช้เป็นกระบวนการสำคัญในด้านการพัฒนา ให้มีขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์กรให้มากขึ้น ซึ่งองค์กรต่างๆ ในประเทศไทยหันมาให้ความสำคัญกับนวัตกรรม (พยัต วุฒิรงค์, 2555) ดังนั้น การบริหารจัดการในโรงเรียนให้มีขีดสมรรถนะสูง

และเกิดความยั่งยืน ผู้นำจำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาสร้างขีดความสามารถของโรงเรียนเพื่อสร้างผลผลิต และแก้ไขปัญหา หรือเพื่อพัฒนาองค์กรในการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญด้านการเป็นผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ เรืองยศ แวดล้อม (2556) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาททั้งในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิค ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีจุดมุ่งหมายภายใน ปี พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จะเป็นองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มทักษะและค่านิยมของบุคลากรรวมทั้งโรงเรียนทุกโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีจุดเน้นมุ่งสู่มาตรฐานระดับสากลโดยมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น ผู้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2564) จากการรอบแนวคิดข้างต้นเองเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษ ที่ 21 นี้ และสามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร ครูและบุคลากร ให้เป็นที่ยอมรับและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาต่อไปซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในปัจจุบันและอนาคตสู่คุณภาพระดับสากล ดังนั้นจะต้องเพิ่มขีดความสามารถของแต่ละโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ซึ่งสาเหตุที่ต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นสถานศึกษาสมรรถนะสูง (High-Performance School) นั้นเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ทำให้โรงเรียนได้เปรียบในการแข่งขัน การที่โรงเรียนปฏิสัมพันธ์ต่อบุคลากร จะส่งผลทำให้บุคลากรเกิดความผูกพันกับโรงเรียน ถ้าโรงเรียนปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างดีก็จะส่งผลดีทำให้บุคลากรทุ่มเทความสามารถของเขาให้กับโรงเรียนได้ และจะส่งผลถึงนักเรียนอีกด้วย (Lawler, Mohman and Benson, 2001) ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเป็นการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นทัดเทียมนานาชาติ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.4 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไป พัฒนานตนเองในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนเพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งต่อไป และยังเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

4.2 ทำให้ทราบทราบระดับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

4.3 ทำให้ทราบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านที่จะส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปรับปรุงรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รวมทั้งหมดจำนวน 1,610 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 171 คน และครูจำนวน

1,439 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รวมทั้งสิ้นจำนวน 310 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 33 คน และครูจำนวน 277 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 50 และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืนจากจำนวนครูที่กำหนดตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 โรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 310 ชุด และแจ้งกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนัดหมายเก็บข้อมูลภายใน 7 วัน เมื่อครบ 7 วันแล้วผู้วิจัยติดต่อประสานงานเพื่อรับแบบสอบถามคืน และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 282 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.96 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม ได้แก่ (1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC) (2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

6. ผลการวิจัย

6.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการคิดสร้างสรรค์

($\bar{X}=3.90$) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ($\bar{X}=3.85$) และด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{X}=3.85$) ตามลำดับ

6.2 องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.04$) ด้านการจัดการกระบวนการ ($\bar{X}=4.02$) ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพบุคลากร ($\bar{X}=4.02$) และด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}=4.00$) ตามลำดับ

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	.-	-	-	.613**	สูง
X ₂	.831**	1.000	-	-	-	.682**	สูง
X ₃	.895**	.827**	1.000	-	-	.639**	สูง
X ₄	.781**	.786**	.857**	1.000	-	.867**	สูงมาก
X ₅	.585**	.619**	.591**	.855**	1.000	.928**	สูงมาก
X	.908**	.894**	.928**	.954**	.816**	.831**	สูงมาก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy}=0.831$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = \geq 0.81$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ($r_{xy}=0.928$ และ 0.867 ตามลำดับ) และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง 3 ด้าน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($r_{xy}=0.682, 0.639$ และ 0.613 ตามลำดับ)

6.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	P
1	X ₅	.928	.861	1731.700**	.000
2	X ₅ X ₄	.939	.881	1031.522**	.000
3	X ₅ X ₄ X ₂	.941	.885	710.240**	.000
4	X ₅ X ₄ X ₂ X ₁	.942	.887	545.679**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารความเสี่ยง (X₅) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 86.10 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X₄) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 88.10 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.00 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านการทำงานเป็นทีม (X₂) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 88.50 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 0.40 และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X₁) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 88.70 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 0.20

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา				
	B	SE _b	β	t	p
1. X ₅	.657	.038	.692	17.167**	.000
2. X ₄	.248	.058	.234	4.287**	.000
3. X ₂	.194	.049	.156	3.963**	.000
4. X ₁	.107	.041	.105	2.624**	.009
R = .942, R ² = .887, a = .886					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง (X_5) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X_4) ด้านการทำงานเป็นทีม (X_2) และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ คือ .657, .248, .194 และ .107 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ .692, .234, .156 และ .105 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสี่ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนขององค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้ร้อยละ 88.70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = .886 + .657X_5 + .248X_4 + .194X_2 + .107X_1$$

สมการพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .692 Z_{X_5} + .234 Z_{X_4} + .156 Z_{X_2} + .105 Z_{X_1}$$

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาท ความสามารถในการเข้าถึงปัญหา สามารถแสวงหาแนวทางการดำเนินการใหม่ๆ เน้นประสานความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการนำแนวคิดนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม และสามารถนำองค์กรแก้ปัญหาเพื่อผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญวรรณ บุญณิ (2565) ได้ทำงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7.2 ผลการศึกษาพบว่าความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้มีการกำหนดทิศทางในการพัฒนาให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ มีการกระจายอำนาจให้บุคลากรในระดับต่าง ๆ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสม มีแผนรองรับกับสภาวะต่างๆได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารและสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการสร้างบรรยากาศองค์การให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ตติยา พนมวัน ณ อยุธยา (2560) ได้กล่าวว่า องค์การสมรรถนะสูงเป็นองค์กรที่มีการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันกับโลกปัจจุบัน เพื่อตอบสนองกับความต้องการของผู้รับบริการ มีคุณภาพและความรวดเร็ว เป็นองค์กรที่มีแผนรองรับสภาวะการณ์ต่าง ๆ จากการวิเคราะห์

สถานการณ์ที่อาจมากระทบต่อการทำงานจากทุกรอบด้าน สามารถปฏิบัติการกิจขององค์กรโรงเรียน ได้ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันตดา ทิบบาน (2567) ได้ทำงานวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ผลการวิจัยพบว่าความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7.3 ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความรู้และใช้นวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีกระบวนการและแนวทางการป้องกันหรือลดความเสี่ยง โดยมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อการบรรลุตามเป้าหมาย โดยได้การกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการที่สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในสถานศึกษา นำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง รวมไปถึงสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองที่จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในการทำงาน บุคลากรในสถานศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริพร อย่างสวย (2565) ได้ทำงานวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุทรธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุทรธานี มีความสัมพันธ์กัน

7.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งสอดคล้องตามสมมุติฐานการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายตามลำดับได้ดังนี้

7.4.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานท่ามกลางสภาวะเสี่ยงหรือสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการทำงานที่ชัดเจน มีความเอาใจใส่ ใส่ใจในผลการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางและสร้างมาตรฐานการควบคุมความเสี่ยง เพื่อป้องกันและลดโอกาสของความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดและจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามแผนขององค์กร ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อการเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สามารถพยากรณ์องค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

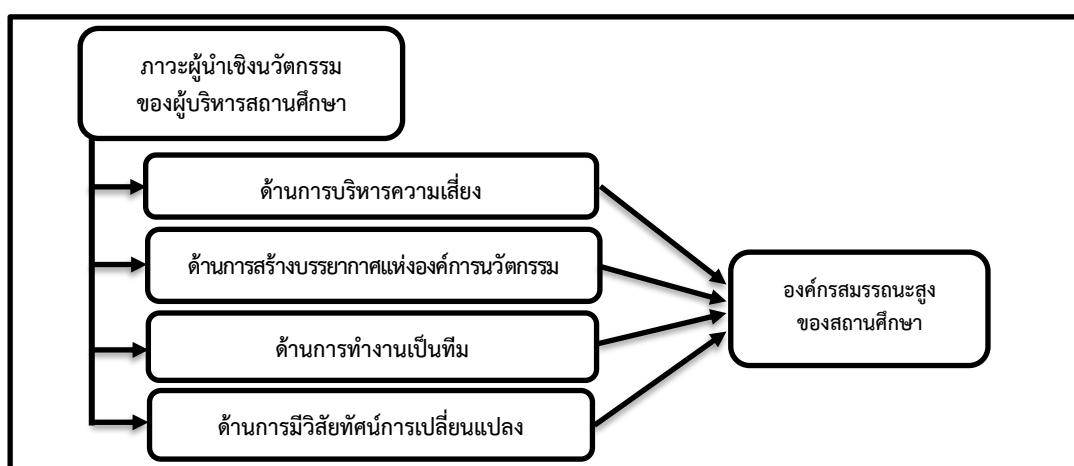
7.4.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางของโครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในการพัฒนาองค์กรให้มุ่งสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในทุก ๆ ฝ่ายงาน มีพื้นที่ได้พบปะเพื่อพูดคุยสื่อสารกัน ส่งเสริมให้มีการแบ่งปันความรู้ ความคิดใหม่ ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างจริงจัง สถานศึกษามุ่งเน้นให้บุคลากรได้รับการพัฒนาและได้รับมอบหมายการทำงานที่จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในการทำงาน กำหนดตัวชี้วัดที่มีผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาและมีการปรับปรุงการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเวียงวิวรรณ ทำทูล (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมส่งผลต่อการเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สามารถพยากรณ์องค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนมี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.4.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง โดยใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำงานได้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมในการบริหารจัดการเป็นทีม โดยมีการบูรณาการจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้การร่วมกันทำงานเกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสร้างนวัตกรรมเพื่อผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ส่งผลให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดผลลัพธ์การทำงาน สถานศึกษามีการวิเคราะห์การบริหารจัดการของทุกฝ่ายเชื่อมโยงระหว่างทักษะที่ได้รับจากการทำงานร่วมกันเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีัญญา ผันอากาศ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมส่งผลต่อการเป็นองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สามารถพยากรณ์องค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนได้อ่านาพยากรณ์ร้อยละ 79.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.4.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่กำหนดเป้าหมายกลยุทธ์ในการสร้างนวัตกรรมของสถานศึกษาและกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาในอนาคตที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการเป็นองค์กรนวัตกรรมผู้บริหารต้องสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ที่มุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมแก่ครูและชุมชนเพื่อจะได้ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้น พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สร้างโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษาจากปัจจุบันไปสู่การสร้างนวัตกรรมภายใต้บริบทของสถานศึกษายุคใหม่ ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร อย่างสวย (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ ได้อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 70.00

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยค้นพบองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมและด้านการบริหารความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ควรมีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ และกำกับติดตามการวางแผนการบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆที่อาจมีผลกระทบต่อสถานศึกษา มีการติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.1.2 จากการวิจัยพบว่าองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประสานความร่วมมือและสร้างการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการรวบรวมข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร มีการรวบรวมแนวคิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายเพื่อหาข้อสรุปในความเป็นไปได้ทางการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงอย่างยั่งยืนต่อไป

9.1.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ด้วยนวัตกรรมเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา สนับสนุนการนำผลการวิจัยใน 4 ด้านมาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริหารความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาไตร่ตรองประเมินสถานการณ์หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการนำนวัตกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานและมีการวางแผนมาตรการรองรับ

9.2.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารจึงต้องมีการติดต่อหรือการมีการสำรวจความพึงพอใจกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความสัมพันธ์พร้อมทั้งมีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ขององค์กร

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรทำวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

9.3.2 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เนื่องจากทั้ง 4 ด้าน มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

9.3.3 ควรทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

9.3.4 ควรทำการวิจัยการหาแนวทางการพัฒนาองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

9. บรรณานุกรม

- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). **องค์กรแห่งนวัตกรรมแนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตติยา พนมวัน ณ อยุธยา. (2560). แนวทางการสร้างความผูกพันของศิษย์เก่า คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. **วารสารสหศาสตร์**. 21(2). 46-61.
- ธัญญวรรณ บุญมณี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. **วารสาร มจร อุบลประทีป**. 10(2). 364-378.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา ทิบบาน. (2567). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. 6(1). 352-366.
- พยัต วุฒิรงค์. (2555). **การจัดการนวัตกรรมจากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พสุ เดชะรินทร์. (2549). **การพัฒนาศักยภาพให้มีขีดสมรรถนะสูง**. กรุงเทพฯ : วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- เรืองยศ แวดล้อม. (2556). **การบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2565. จาก <http://lek56.edublogs.org/2014>
- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). **ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีัญญา ผันอากาศ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2. **วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 13(1). 52-63.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2564). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2566). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2566. จาก https://roiet1.go.th/?page_id=2822

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2559). **คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุริพร อย่างสวย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**. 7(2). 2089-2104.
- Lawler, E. E., Mohrman, S. A., & Benson, G. (2001). **Organizing for High Performance: Employee Involvement, TQM, Reengineering, and Knowledge Management in the Fortune 1000**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Yamsuda, T. (2018). Knowledge Management: A Tool for Learning Organizations and High- Performance Organizations. **Naval Medical Journal**. 45(1). 170-181.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค
THINK PAIR SHARE เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*

THE ACTION RESEARCH ON DEVELOPING THE LEARNING ACTIVITIES BY
COOPERATIVE LEARNING USING THINK PAIR SHARE TECHNIQUE WITH
EXERCISE TO PROMOTE LEARNING ACHIEVEMENT AND MATHEMATICAL
WRITTEN COMMUNICATION SKILL OF PRATHOMSUKSA 2 STUDENTS

นพมาศ วงษ์เสียงดัง¹, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ²

Noppamas Wongsiangdang¹, Patcharin Chompuwiset²

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}

UdonThani Rajabhat University^{1,2}

Email : noppamas.forwork@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ 2) ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 3) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ก่อนเรียนและหลังเรียน และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนอนุบาลเพ็ญประชานุกูล อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ 1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ 1.2) แบบฝึกทักษะ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ 2.1) แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู 2.3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 2.4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 2.5) แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ 3.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.31 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.88 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 3.2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ซึ่งได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.44 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.69

และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่ สู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน 2) ขั้นคิด (Think) 3) ขั้นคิดคู่ (Pair) 4) ขั้นแบ่งปัน (Share) 2. นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.77 คิดเป็น ร้อยละ 28.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 17.30 คิดเป็นร้อยละ 86.50 ซึ่งนักเรียนมีคะแนน เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00 3. นักเรียนมี ความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 1.77 คิดเป็นร้อยละ 8.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 18.00 คิดเป็นร้อยละ 90.00 ซึ่งนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00

คำสำคัญ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการ; เพื่อนคู่คิด; แบบฝึกทักษะ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความสามารถ ในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to develop the learning activities by cooperative learning using Think Pair Share technique with exercises to promote learning achievement and Mathematical written communication skill 2) to study and compare the student's learning achievement gained before and after the mathematics instructional activities developed by cooperative learning using Think Pair Share technique with exercises with 70.00 criteria and 3) to study and compare the results of developing mathematical written communication skills before and after the mathematics instructional activities developed by cooperative learning using Think Pair Share technique with exercises with 70.00 criteria. This research was a quantitative and qualitative research. The participants in this research were thirty students who studied in Prathomsuksa 2/1 at Anubanphenprachanukul School, Udonthani Province, in the second semester of the academic year 2024. However, they were selected by using the cluster random sampling technique. The tools used in the research were classified into 3 categories: 1) the tools used to collect data were: 1.1) the lesson plans 1.2) the exercise book, 2) the tools used to reflect on operational results consisted post-lesson report, students' behavior observation, interview, and tests were used at the end of the practice cycle and 3) The tools used for research evaluation were: 3.1) A mathematical achievement test with IOC values between 0.60 – 1.00, difficulty values between 0.31 – 0.75, discrimination values between 0.38 – 0.88 and the test reliability was 0.89. 3.2) the mathematical written

communication in mathematical test with IOC values between 0.80 – 1.00, difficulty values between 0.44 – 0.72, discrimination values between 0.38 – 0.69 and the test reliability was 0.83. The data were analyzed by using the statistics method including percentage, mean and standard deviation.

The results of this study were shown as follows: 1. The development of the learning activities by cooperative learning using Think Pair Share Technique with exercises to promote learning achievement and mathematical written communication skill, there were 4 important steps including: 1) Introduction 2) Think 3) Pair and 4) Share. 2. Students had achievement test result on mathematics; the pretest mean score was 5.77 or 28.83 percent and the posttest mean score was 17.30 or 86.50 percent. The posttest mean score was higher than the pretest score, and the posttest mean score was not less than 70.00 percent. 3. Students had mathematical written communication skill, the pretest mean score was 1.77 or 8.83 percent and the posttest mean score was 18.00 or 90.00 percent. The posttest average score was higher than the pretest score, and the posttest average score was not less than 70.00 percent.

Keywords : Action Research; Think Pair Share; Exercise; Learning Achievement; Mathematical Written Communication Skill

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นและต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ ความสามารถต่อไปนี้ 1) การแก้ปัญหา 2) การสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ 3) การเชื่อมโยง 4) การให้เหตุผล 5) การคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการฝึกทักษะควบคู่ไปกับการเรียนตามปกติ เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานของการเรียนในระดับสูง (สิริพร ทิพย์คง, 2545)

การสื่อสารทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์อีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษาคณิตศาสตร์เป็นอย่างมาก ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555) กล่าวว่า การสื่อสาร สื่อความหมายและการนำเสนอทาง

คณิตศาสตร์ เป็นทักษะและกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ แนวคิดหรือกระบวนการคิดของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย การเขียนแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีความหมาย เข้าใจได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและจดจำได้นานมากขึ้น

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เป็นเทคนิคที่เริ่มต้นจากการที่ครูตั้งประเด็นสั้นๆ หรือโจทย์คำถามให้ผู้เรียนหาคำตอบจากนั้นให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผลัดกันเล่าความคิดหรือคำตอบของตนเองให้ฟัง จนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกันแล้วให้แต่ละคู่ไปเล่าคู่อื่นๆ เทคนิคนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถจำความรู้ได้นาน และเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ได้รู้จักและเข้าใจในตนเองดีขึ้นทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปรับปรุง กล้าแสดงออกมากขึ้น ฝึกทักษะการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น (วัฒนาพร กระจับทุกษ์, 2541) สามารถใช้คู่กับวิธีสอนแบบอื่น อาจจะเป็นใบงานหรือแบบฝึกหัดได้ (สุนทร สนิธพานนท์ และจินตนา วีระเกียรติสุนทร, 2556) โดยครูให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ในแบบฝึกทักษะซึ่งมีความสำคัญในการช่วยเหลือให้นักเรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนได้ถูกต้องแม่นยำสื่อความหมายได้และเกิดการเรียนรู้ได้ดี (วิไลวรรณ ธาณี, 2550)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ระบุข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00 หรือไม่ อย่างไร และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00

2.3 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ สำหรับนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

3.2 ได้องค์ความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ สำหรับนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

3.3 ได้รับแนวทางในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

3.4 ได้รับแนวทางให้นักการศึกษา ครู ผู้บริหารของโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ไปปรับใช้ในบริบทต่าง ๆ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการ และ ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ เคมมิส และ แมคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1988) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลพิบูลประชาสุขุณ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 113 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนอนุบาลพิบูลประชาสุขุณ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดอุดรธานี ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

4.2 ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่

4.3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ จำนวน 9 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 18 ชั่วโมง ซึ่งมีความเหมาะสมคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.62 – 4.88

4.3.1.2 แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกทักษะแบบอัตนัยที่เน้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะแต่ละชุดมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.70 – 4.87

4.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่

4.3.2.1 แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่อยู่ท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการดำเนินกิจกรรมการสอน แนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบ และข้อเสนอแนะ ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

4.3.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู สังเกตโดยผู้ช่วยวิจัย เป็นแบบสังเกตมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

4.3.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นแบบสังเกตมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

4.3.2.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน จะมีข้อบ่งชี้ของข้อคำถามซึ่งเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

4.3.2.5 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย วงจรละ 5 ข้อ ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

4.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่

4.3.3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.38 – 0.88 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.89

4.3.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียน โดยปรับเกณฑ์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.72 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.69 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.83

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.4.1 ปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกผู้ช่วยวิจัยเป็นครูประจำการโรงเรียนอนุบาล เพ็ญประชานุกูล อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี และปฐมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.4.2 กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลาทดลองทั้งหมด 18 ชั่วโมง

4.4.3 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเป็นคะแนนก่อนเรียน

4.4.4 ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การหาร โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ จำนวน 9 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย 3 วงจรปฏิบัติการ หลังจากจัดกิจกรรมแต่ละวงจรปฏิบัติการแล้วผู้วิจัยทำการสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

4.4.5 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนนเป็นคะแนนหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70.00

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีผลการปฏิบัติอย่างไร เหมาะสมเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

4.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70.00

4.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ตามแนวคิด เคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1988) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

5.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ

ความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน เป็นขั้นที่ครูนำเสนอบทเรียนต่อนักเรียนทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง (Think) จากนั้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนแนวคิดกับคู่ของตนเอง (Pair) เมื่อนักเรียนได้ข้อสรุปแนวคิดที่เป็นของตัวเองแล้ว ครูจะให้ตัวแทนนักเรียนมานำแสดงแนวคิดหน้าชั้นเรียน (Share) ว่ามีวิธีการหาคำตอบอย่างไร พร้อมทั้งร่วมกันสรุปวิธีการหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นคิด (Think) เป็นขั้นที่ครูแจกแบบฝึกทักษะให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง ขั้นที่ 3 ขั้นคิดคู่ (Pair) เป็นขั้นที่นักเรียนแลกเปลี่ยนแนวคิดและคำตอบกับคู่ของตนเอง นักเรียนทั้งคู่ช่วยกันตรวจสอบแนวคิด หากมีแนวคิดที่ไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ให้นักเรียนทั้งคู่ร่วมกันอภิปรายแนวคิดของทั้งคู่ และหาข้อสรุปแนวคิดของตัวเอง และขั้นที่ 4 ขั้นแบ่งปัน (Share) เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนนำเสนอข้อสรุปแนวคิดของคู่มานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูคอยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และร่วมสรุปแนวคิดของนักเรียนให้เหมาะสมและถูกต้อง

5.2 การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนก่อนการดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการทั้ง 3 วงจร และทำการทดสอบหลังเรียนหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจร ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ (n=30)		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ร้อยละ
ก่อนเรียน	20	5.77	2.60	28.83
หลังเรียน	20	17.30	1.88	86.50

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.77 คิดเป็นร้อยละ 28.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.30 คิดเป็นร้อยละ 86.50 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5.3 การศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนก่อนการดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการทั้ง 3 วงจร และทำการทดสอบหลังเรียนหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจร ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ (n=30)		
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ร้อยละ
ก่อนเรียน	20	1.77	2.82	8.83
หลังเรียน	20	18.00	2.03	90.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 1.77 คิดเป็นร้อยละ 8.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 18.00 คิดเป็นร้อยละ 90.00 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นการร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ในรูปแบบวงจรปฏิบัติการเป็นวงรอบต่อเนื่อง ดำเนินการโดยผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และนักเรียน มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือแนวทางที่มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล โดยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และผู้ช่วยวิจัยมีบทบาทในการสะท้อนผลจากการสังเกตถึงสภาพปัญหาที่พบ เสนอแนะหรือประเด็นต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งมีผลทำให้คะแนนท้ายวงจรปฏิบัติการของนักเรียนสูงขึ้นทุกครั้งและผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ภัทรพร เกษสังข์ (2566) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กร ชุมชน หรือสถานศึกษาต่าง ๆ โดยนำไปทดลองปฏิบัติจริง พร้อมทั้งสังเกต และสะท้อนผลที่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจรพัฒนาจนสำเร็จเป็นไปตามที่ต้องการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะในรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองแล้วลงมือทำในแบบฝึกทักษะ จากนั้นนักเรียนจะแลกเปลี่ยนแนวคิดกับคู่ของตนเองเพื่อตรวจและปรับปรุงคำตอบให้ดียิ่งขึ้น และนำคำตอบนั้นมานำเสนอและอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนทั้งชั้นเรียนเพื่อหาข้อสรุป กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหา เกิดกระบวนการสื่อสารแลกเปลี่ยนแนวคิด ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร เกิดความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์กับผู้อื่น เข้าใจในการเป็นผู้พูดและฟังที่ดี การยอมรับฟังความคิดเห็นและ

ช่วยเหลือผู้อื่น และกล้าแสดงออกมากขึ้น โดยในกิจกรรมการเรียนรู้ได้นำแบบฝึกทักษะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความสามารถของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ความแม่นยำ มีพัฒนาการทางความคิดและการสื่อสารด้านการเขียน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น จดจำเนื้อหาได้คงทน ได้ทบทวนและตรวจสอบแนวคิดของตน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชื่อนำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน 2) ช้้นคิด (Think) 3) ช้้นคิดคู่ (Pair) และ 4) ช้้นแบ่งปัน (Share) โดยเสริมด้วยแบบฝึกทักษะในชั้นที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2550) กล่าวว่า เทคนิคคู่คิด (Think Pair Share) เป็นเทคนิคที่ผู้สอนตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นใบงานหรือแบบฝึกหัดก็ได้ และให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบของตนก่อน แล้วจับคู่กับเพื่อนอภิปรายคำตอบเมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องแล้วจึงนำคำตอบไปอธิบายให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ให้นักเรียนฝึกทักษะการสื่อสารด้านการเขียนในแบบฝึกทักษะ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับคู่ของตน ทำให้นักเรียนเกิดการสื่อสารทางคณิตศาสตร์อีกครั้งและเกิดการยอมรับแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของตนเองและคู่มากขึ้น นักเรียนได้แบ่งปันแนวคิดของคู่ตนเองกับเพื่อนทั้งชั้นเรียน หากมีแนวคิดเป็นไปในทางเดียวกัน นักเรียนจะเกิดความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งส่งผลให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ตามขั้นตอนดังกล่าว ผลที่ได้รับสามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ สุภัตตรา เห่งโสภา (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 จากการดำเนินการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ โดยมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.77 คิดเป็นร้อยละ 28.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 17.30 คิดเป็นร้อยละ 86.50 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับเพื่อน และมีการแบ่งปันแนวคิดให้กับเพื่อนทั้งชั้นเรียนอยู่เสมอ ทำให้นักเรียน

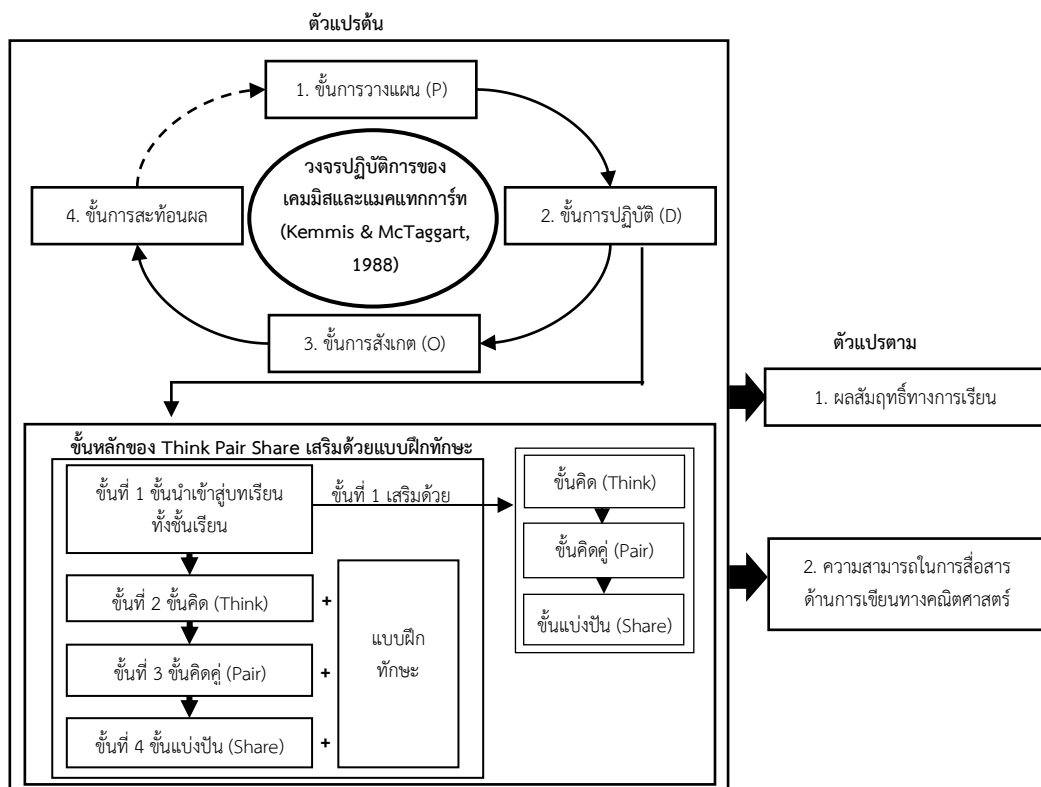
เกิดความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจำและเข้าใจความรู้ได้นานและลึกซึ้ง และมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชิตาพร ศิริคุณ (2567) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สาวินา บุญเสน (2566) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ โดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุรหาราห์หะหมินา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง การคูณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.3 การศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ และ หลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70.00 จากการดำเนินการวิจัย พบว่า คะแนนความสามารถในการ สื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ โดยมีแนบเต็ม 20 คะแนน มีคะแนน เฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 1.77 คิดเป็นร้อยละ 8.83 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 18.00 คิดเป็น ร้อยละ 90.00 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อย กว่าร้อยละ 70.00 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง โดยใน ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน ครูมีการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้กับนักเรียนคิดหาคำตอบด้วย ตนเอง จากนั้นนักเรียนจะมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับคู่ของตน และนำแนวคิดคู่ของตนสู่การแบ่งปัน ให้กับเพื่อนทั้งชั้นเรียนฟัง ซึ่งในขั้นนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนเกิดการฝึกคิดหาคำตอบด้วย ตนเอง และเรียบเรียงเนื้อหาคณิตศาสตร์ให้เป็นระบบเพื่อที่จะสื่อสารให้คู่ของตนฟัง จากนั้นเมื่อถึงขั้น คิด (Think) นักเรียนได้นำความรู้จากขั้นนำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียนมาใช้แก้ปัญหาในแบบฝึกทักษะที่ เน้นให้แสดงความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ หลังจากนั้นในขั้นคิดคู่ (Pair) นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับคู่ของตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและมั่นใจในคำตอบ ของตนเอง หากนักเรียนมีแนวคิดไม่ตรงกัน นักเรียนจะมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนแนวคิดและทำการ แก้ไขให้ถูกต้อง และในขั้นแบ่งปัน (Share) นักเรียนจะนำคำตอบที่นักเรียนได้ผ่านการแลกเปลี่ยนกับ คู่ของตนและเป็นคำตอบที่นักเรียนมีความมั่นใจมาแบ่งปันให้เพื่อนทั้งชั้นเรียนฟัง เมื่อนักเรียนที่ได้ นำเสนอหน้าชั้นเรียนและนักเรียนทั้งชั้นเรียนมีแนวคิดที่ตรงกับ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจใน แนวคิดมากขึ้นและเกิดความภาคภูมิใจ และพบว่าเมื่อนักเรียนได้ใช้แบบฝึกทักษะในการทบทวน ความรู้ ฝึกปฏิบัติ เป็นประจำ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และช่วยให้ นักเรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องแม่นยำสื่อความหมาย ได้และเกิดการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555) กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางคณิตศาสตร์หรือ กระบวนการคิดของตนให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ การที่นักเรียนมีส่วน

ร่วมในการอภิปราย หรือการให้เขียนแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีความหมาย เข้าใจได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และจดจำได้นานมากยิ่งขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ ชูปิ่น (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและสมรรถนะด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) มีสมรรถนะด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน 2) ชี้นคิด 3) ชี้นคิดคู่ และ 4) ชี้นแบ่งปัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ แสดงเป็นภาพได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

8.1.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้าร่วมรับการอบรมสัมมนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในรูปแบบนี้ควรศึกษารูปแบบการวิจัยและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

8.2.2 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ จะให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง ดังนั้นในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนทั้งชั้นเรียน ครูควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม และร่วมกันสรุปแนวคิด วิธีการหาคำตอบให้ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน ก่อนที่นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการคิด (Think)

8.2.3 จากผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการแต่ละชุดมีลักษณะเป็นการเขียนอธิบายคำตอบที่สอดคล้องกับแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ ร่วมกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์อื่น หรือระดับชั้นอื่นด้วย เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

8.3.2 ควรทำการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Think Pair Share เสริมด้วยเทคนิควิธีการสอนอื่นๆ ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เช่น การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหา การนำเสนอ และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ต่างๆ เป็นต้น เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบทุกทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และนักเรียนจะได้เกิดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทีศนา แคมมณี. (2550). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชิตาพร ศิริคุณ. (2567). ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. **วารสารคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี**. 2(3). 109-118.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2566). **การวิจัยปฏิบัติการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- วิไลวรรณ ชูปั้น. (2563). ผลการจัดการเรียนการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและสมรรถนะด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **E-Journal of Education Studies, Burapha University**. 2(4). 1-13.
- วิไลวรรณ ธาณี. (2550). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). **การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สาวินา บุญแสน. (2566). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา**. **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**. 3(4). 707-720.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). **หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุคนธ์ สีนธพานนท์ และจินตนา วีระเกียรติสุนทร. (2556). **การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่สู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุภัตตรา เห่งาโสภา. (2566). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้นโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. **วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ**. 1(4). 39-52.

โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากาฬสินธุ์*

DIGITAL LEADERSHIP DEVELOPMENT PROGRAM FOR TEACHERS UNDER
THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE,
KALASIN PROVINCE

สุรติ ภารไสว¹, ลักขณา สริวัฒน์²

Surat Pansawai¹, Lakkhana Sariwat²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}

Email : 66010581070@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ และ 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 325 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ความรู้ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การสื่อสารดิจิทัล 4) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ 2) โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ความรู้ดิจิทัล Module 2 วิสัยทัศน์ดิจิทัล Module 3 การสื่อสารดิจิทัล Module 4 การประยุกต์ใช้ดิจิทัล 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล และได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมพัฒนา; ภาวะผู้นำดิจิทัล; ครู

ABSTRACT

This research article aims to: 1) study the current conditions, desirable conditions, and necessary needs regarding the digital leadership of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office in Kalasin, and 2) develop a program to enhance the digital leadership of these teachers. The sample group for this study consists of 325 teachers, selected using stratified random sampling based on Krejcie and Morgan's table, as well as 5 experts. The research instruments include a 5-point Likert scale questionnaire, an appropriateness and feasibility assessment form, and a semi-structured interview. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

The research findings revealed that: 1) The current state of digital leadership development among teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office in Kalasin was at a moderate level overall. The desirable condition was at the highest level. The priority needs, ranked from highest to lowest, were: 1) Digital Knowledge 2) Digital Vision 3) Digital Communication 4) Digital Application. 2) The digital leadership development program for teachers under the Secondary Educational Service Area Office in Kalasin comprised: 1) Principles 2) Objectives Learning content, which consisted of four modules Module 1 Digital Knowledge Module 2 Digital Vision Module 3 Digital Communication Module 4 Digital Application Development methods Assessment and evaluation and the program was evaluated by experts, who rated its appropriateness and feasibility at the highest level.

Keywords : Development Program; Digital Leadership; Teacher

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การก้าวกระโดดของเทคโนโลยีส่งผลให้มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะชีวิตให้มากขึ้น นอกเหนือจากทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณเป็น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้เชื่อมโยงพรมแดนทั่วโลกข้ามข้อจำกัดด้านพื้นที่และเวลา ทำให้ข้อมูลถูกแลกเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรสาธารณะ โดยเฉพาะระบบราชการ ต้องพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สังคมดิจิทัล (Digital Society) จึงกลายเป็นหัวใจสำคัญของยุคสมัย ที่ทุกภาคส่วนถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม ผลของพลวัตเหล่านี้

นำไปสู่แนวทางการพัฒนาใหม่ที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของสังคม รวมถึงการแก้ไขปัญหาผ่านโมเดลการพัฒนาสมัยใหม่ (สำนักนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย, 2566)

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา การเรียนรู้และการศึกษา อย่างไรก็ตาม สถานศึกษากว่า 30,000 แห่ง ทั่วประเทศไทยยังคงเผชิญปัญหาหลายด้าน เช่น การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ความเร็วต่ำ และการให้บริการที่ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การเรียนการสอนยังมี จำนวนไม่เพียงพอ และล้าสมัย ขณะที่ ครูขาดทักษะ ในการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีกับการสอน ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกเหนือจากปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ประเทศไทยยังขาดแคลนสื่อดิจิทัลที่หลากหลายและเหมาะสม ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในประเทศได้อย่างทั่วถึง ปัญหานี้ เรียกว่า “ความเหลื่อมล้ำทางเนื้อหา” (Content Divide) ซึ่งเป็นมิติหนึ่งของ “ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล” (Digital Divide) โดยเฉพาะเนื้อหาสำคัญ เช่น สื่อการเรียนรู้สำหรับการประกอบอาชีพ (อาชีวศึกษา) และสื่อที่สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรมของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

การศึกษายุคดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้และแนวทางการจัดการศึกษา อย่างสิ้นเชิง เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลรูปแบบใหม่ได้เข้ามาแทนที่สื่อการเรียนการสอน แบบเดิม ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลยังช่วยสนับสนุนการศึกษาผ่านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ ทันสมัย นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและการปรับโครงสร้างระบบใหม่ โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการทางการศึกษา จากเดิมที่ สถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ปัจจุบันได้กลายเป็นความร่วมมือระหว่างสังคมและชุมชนที่มี บทบาทร่วมกันมากขึ้น (มานิช หัตถยามาศย์, 2564)

ในบริบทของครูไทย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและสังคมทำให้ ครูต้อง ปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับแนวโน้มการศึกษาในยุค 4.0 ปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุคดิจิทัลและการ สื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งช่วยให้ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ครูจึงต้องเตรียม ความพร้อมและพัฒนาทักษะของตนเองให้ทันกับยุคสมัย นอกจากการพัฒนาทักษะการสอนแล้ว ยัง ต้องมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคนิคการสอน แบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม และช่วยให้นักเรียน สามารถค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง รวมถึงได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองอย่างเต็ม ศักยภาพ (สุนันท์ สีพาย, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสันทน์มุ่งขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ ด้วยนวัตกรรมและการนำ เทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน เพื่อรองรับ ระบบ ราชการ 4.0 ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ใน กระบวนการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการส่งเสริม ทักษะด้านดิจิทัล ของครู ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเตรียมความพร้อมทางวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์

ชาติ 20 ปี (2561-2580) และแผนปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล แบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ (1) การปฏิรูปการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลแห่งชาติ (Digitalization for Education and Learning Platform) (2) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา (Big Data for Education) และ (3) การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) ผ่านการพัฒนาทักษะด้าน Digital Literacy, Information Literacy และ Media Literacy ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

อย่างไรก็ตาม รายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ส่งผลให้ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้แบบท่องจำ ขาดทักษะและกระบวนการคิดที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักในการ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล และส่งเสริมให้ทุกสถานศึกษาในสังกัดตระหนักถึงความสำคัญของ ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู เพื่อให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูซึ่งมีบทบาทโดยตรงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จึงเล็งเห็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของครูให้สามารถ เป็นต้นแบบของผู้นำทางดิจิทัล ที่สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ในการวางแผน ออกแบบ และกำหนดทิศทางในการพัฒนาความมีภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

3.2 ได้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Method) มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครู จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การสื่อสารดิจิทัล 4) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 33 ข้อ และไม่มีข้อคำถามที่ต้องถูกตัดทิ้งหรือปรับปรุง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.488-0.863 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.965 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.611-0.830 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.970 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 325 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ Best Practice กับผู้ทรงคุณวุฒิ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2) ผู้ที่ได้รับรางวัล ICT Talent ภาครัฐ ผู้มีผลการปฏิบัติงานประจำปี 2566 ในระดับดีเยี่ยม 1 ใน 12 คน จาก ICT Talent ทั่วประเทศ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ผู้ที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยดิจิทัล รางวัลระดับเหรียญทองประจำปีการศึกษา 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสำหรับสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับของครู ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวม

องค์ประกอบ ของภาวะผู้นำดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น		
1. ความรู้ดิจิทัล	2.53	0.80	ปานกลาง	4.41	0.42	มากที่สุด	0.425	1
2. วิสัยทัศน์ดิจิทัล	2.64	0.73	ปานกลาง	4.42	0.34	มากที่สุด	0.402	2
3. การสื่อสารดิจิทัล	2.68	0.71	ปานกลาง	4.43	0.43	มากที่สุด	0.395	3
4. การประยุกต์ใช้ดิจิทัล	2.80	0.52	ปานกลาง	4.42	0.41	มากที่สุด	0.366	4
รวมเฉลี่ย	2.66	0.69	ปานกลาง	4.42	0.40	มากที่สุด	0.397	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.66, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.42, S.D.=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยเรียงลำดับของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้ดิจิทัล (PNI_{modified}=0.425) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (PNI_{modified}=0.402) การสื่อสารดิจิทัล (PNI_{modified}=0.395) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล (PNI_{modified}=0.366) ตามลำดับ

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผู้วิจัยสรุปของแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ความรู้ดิจิทัล พบว่า ครูต้องมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสม สามารถค้นหา (Find) เนื้อหาต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสร้างสรรค์ (Create) เนื้อหาต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพผ่านทาง Network หรือเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล

2. วิสัยทัศน์ดิจิทัล พบว่า ครูควรพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เห็นมุมมองใหม่ๆ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคลากรคนอื่น ๆ ในด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อหาแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3. การสื่อสารดิจิทัล พบว่า ครูมีความสามารถในการสื่อสาร การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้กับผู้เรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ เป็นผู้นำด้านการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัลร่วมกับเครือข่ายดิจิทัลและมีทักษะมนุษย์สัมพันธ์และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

4. การประยุกต์ใช้ดิจิทัล พบว่า ครูมีทักษะการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัล เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เข้าใจเครื่องมือดิจิทัลและสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น นำข้อมูลมาใช้ในการแก้ปัญหา

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ เมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ Best Practices เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู กับผู้ทรงคุณวุฒิ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ จำนวน 3 คน โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน
1. ความรู้ดิจิทัล	1. จัดโครงการอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะและความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล ให้ครูสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ส่งเสริมให้ครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ดิจิทัลในการพัฒนาการสอน และกระตุ้นให้มีการแบ่งปันองค์ความรู้แก่เพื่อนร่วมงานในองค์กร 3. ส่งเสริมให้ครูรวบรวมและใช้ข้อมูลสารสนเทศในการทำงาน พร้อมพัฒนาระบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้อุปกรณ์ดิจิทัลที่เหมาะสม - มีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้อุปกรณ์ดิจิทัลที่เหมาะสมที่สุด 4. จัดสัมมนา ศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัลมาให้ความรู้แก่ครู เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 5. จัดหาแหล่งข้อมูลและโครงการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการใช้งานเครื่องมือ เทคโนโลยี และแอปพลิเคชันดิจิทัลที่จำเป็นต่อการทำงานและการสอน
2. วิสัยทัศน์ดิจิทัล	1. จัดโครงการอบรมเพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้ร่วมกันของครูในด้านดิจิทัล 2. วางเป้าหมายและแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 3. จัดอบรมและสัมมนาให้บุคลากรเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและเปิดมุมมองใหม่ให้ครู 4. จัดหาแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อให้ครูเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้ 5. สร้างโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานสอนและบริหารจัดการ

องค์ประกอบ ของภาวะผู้นำดิจิทัล	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน
3. การสื่อสารดิจิทัล	1. การสื่อสารดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ 1.1 ใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม 1.2 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรง 1.3 ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 1.4 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนเผยแพร่ 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ 2.1 รับฟังความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความรู้ 2.2 ใช้การสื่อสารดิจิทัลเพื่อพัฒนางานภายในหน่วยงาน 2.3 การนำเสนอผลการพัฒนาด้านการสื่อสารดิจิทัล 3. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 3.1 นำความรู้ดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนางาน
4. การประยุกต์ใช้ดิจิทัล	1. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะและการประยุกต์ใช้ในงาน 2. ใช้งานดิจิทัลอย่างปลอดภัยและปกป้องความเป็นส่วนตัวบนโลกออนไลน์ 3. ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การทำงานผ่านอุปกรณ์พกพาได้ทุกที่ทุกเวลา 4. นำข้อมูลและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอน 5. วัดผลและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู มาพัฒนาเป็นโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยมีรายละเอียดของโปรแกรมดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์	
หลักการ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูเป็นอีกหนึ่งความท้าทายด้านความสามารถและความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเด็กที่เกิดในยุคดิจิทัล โดยครูซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เกิดก่อนหน้าจะมีการใช้ดิจิทัลอย่างแพร่หลาย นับเป็นความท้าทายในการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างมาก ครูต้องทำความเข้าใจว่าผู้เรียนในยุคนี้มีการเรียนรู้อย่างไร และจะอย่างไรให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรม หรือแนวทางใหม่ๆ ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) ซึ่งภาวะผู้นำดิจิทัลของครูที่จำเป็นต้องพัฒนามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ดิจิทัล
วัตถุประสงค์	2.1 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2.3 เพื่อให้ครูที่เข้ารับการพัฒนาก้าวหน้าผู้นำดิจิทัล สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.67	0.51	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 เนื้อหาเหมาะสมกับระยะเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 เนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา	4.88	0.27	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด
4.1 การศึกษาดูงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 การจัดฝึกอบรม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.3 การปฏิบัติงานจริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4 การพัฒนาครูโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 การสอนงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง หลังการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	5.00	มากที่สุด
5.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	5.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.86	0.41	มากที่สุด	4.78	0.45	มาก

จากตารางที่ 5 องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาก้าวหน้าผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D.=0.41) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D.=0.45) ในการนำไปใช้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาก้าวหน้าผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาก้าวหน้าผู้นำดิจิทัลของครู ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วและเป็นเรื่องใหม่สำหรับครู อย่างไรก็ตาม สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่า ครูตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลและมีความต้องการพัฒนานตนเองในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ครอบคลุมความสามารถในการทำงานเป็นทีม บริหารจัดการ การตัดสินใจ การสื่อสาร และการเป็นแบบอย่างในองค์กร เมื่อนำค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาพิจารณาพบว่า ครูมีความต้องการสูงสุดในด้านความรู้ดิจิทัล รองลงมาคือ วิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูมีพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการ

ทำงานและการจัดการเรียนการสอน แต่ยังคงได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้าน ความรู้ดิจิทัล เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Martin & Gtudzicki, 2006) ส่วนความรู้ดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความสามารถด้านความรู้ดิจิทัลในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการพัฒนาในระดับสูงสุด โดยเฉพาะด้าน การค้นหา (Search) เนื้อหาออนไลน์ การใช้ (Utilize) เทคโนโลยีดิจิทัล และการนำไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล (American Library Association, 2012) วิสัยทัศน์ดิจิทัล สภาพปัจจุบันของ วิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูงสุด ครูต้องการพัฒนา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่เป้าหมายขององค์กร และเผยแพร่วิสัยทัศน์ผ่านสื่อดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (จิรพล สังข์โพธิ์ และคณะ, 2560) การสื่อสารดิจิทัล สภาพปัจจุบันของ การสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการพัฒนาในระดับสูงสุด ครูต้องการพัฒนาทักษะด้าน การสื่อสารที่ให้เกิดการโต้ตอบ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พชรวิทย์ จันทศิริสิริ (2560) ที่ระบุว่า การสื่อสารดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการแบ่งปันข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็นเพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร และการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าครูมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ดิจิทัลในระดับปานกลาง แต่ต้องการพัฒนาด้าน การนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนาแนวทางการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในองค์กรและห้องเรียน (บุษกร วัฒนบุตร, 2559)

6.2 โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ (4) วิธีการพัฒนา และ (5) การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาการเรียนรู้แบ่งเป็น 4 โมดูล คือ Module 1: ความรู้ดิจิทัล, Module 2: วิสัยทัศน์ดิจิทัล, Module 3: การสื่อสารดิจิทัล และ Module 4: การประยุกต์ใช้ดิจิทัล ผลการประเมินโปรแกรม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.87) และมีความเป็นไปได้ในระดับสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและหลักการที่ครอบคลุมแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) ความรู้ดิจิทัล (2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (3) การสื่อสารดิจิทัล และ (4) การประยุกต์ใช้ดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554) แนวทางการพัฒนาโปรแกรมนี้อิงกับ 70:20:10 Learning Model ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้ประสบความสำเร็จ โดย 70% เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Learn by Job Experience), 20% เป็นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Learn by Others), และ 10% เป็นการเรียนรู้แบบเป็นทางการ (Formal Learning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์ (2559) วิธีการพัฒนาครู ในโปรแกรมนี้นี้มี 5 วิธีหลัก ได้แก่ (1) การศึกษาดูงาน (2) การปฏิบัติงานจริง (3) การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนา (4) การสอนงาน และ (5) การฝึกอบรม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ นงรัช แสงบงบาล (2567) ที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู และงานวิจัยของ ไววิทย์ มูลทรัพย์ (2565) ที่พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นแผนการจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้าง

ชัดเจนและมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จักรี ตันเชื้อ (2555) ที่ได้เสนอว่า โปรแกรมเป็นชุดของกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อพัฒนาหรือเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย และแนวคิดของ วิเชียร วิทยอุดม (2550) ที่อธิบายว่า โปรแกรมเป็นวิธีการพัฒนาทักษะผ่านการฝึกอบรม กิจกรรมพัฒนา และกระบวนการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ โดยมีรายละเอียดของโปรแกรมดังนี้

1. หลักการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูซึ่งจำเป็นต้องพัฒนา โดยมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ดิจิทัล ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความท้าทายความสามารถและความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอนของครู

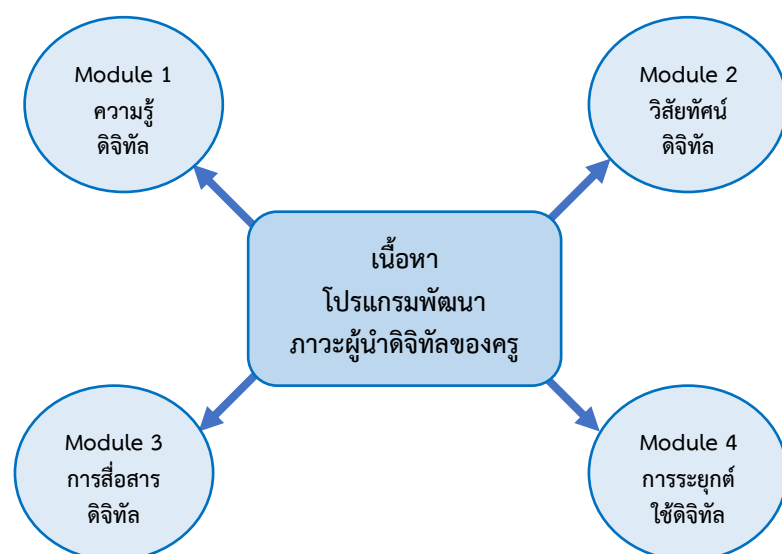
2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

2.2 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ดิจิทัล

2.3 เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่

ภาพที่ 1 เนื้อหาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

4. วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (70 %)

ระยะที่ 2 การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (20 %)

ระยะที่ 3 การเรียนรู้ตามแบบแผน (Learning by course) (10 %)

5. การวัดและประเมินผล

5.1 การประเมินผู้เข้ารับการพัฒน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

5.1.1 การประเมินก่อนการพัฒนา ได้แก่ การประเมินตนเอง

5.1.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ
การประเมินใบงานจากกิจกรรม

5.1.3 การประเมินหลังการพัฒนา ได้แก่ ประเมินการรายงานผลการเรียนรู้จาก
การปฏิบัติงาน และการประเมินจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.2 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษาในสังกัด และพัฒนา
ครูให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กาฬสินธุ์ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ดังนั้นครูหรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ หรือครูใน
สถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงกันหรือมีสภาพบริบทที่คล้ายคลึงกัน สามารถนำโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของครู ไปพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้กับครูและสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนา
บุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

8.3.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีระดับ
ความต้องการจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- จักรี ต้นเชื้อ. (2555). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา
 อาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหาร
 การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิรพล สังข์โพธิ์ และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำในการบริหารยุคดิจิทัล : องค์การไอทีและองค์การที่
 เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนวัตกรรม
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงรัช แสงบาล. (2567). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 8(2). 214-226.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุษกร วัฒนบุตร. (2559). การพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการธรรม
 ธรรม. 16(2). 163-176.
- พชรวิทย์ จันทศิริศิริ. (2560). การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาโนช หัทธามาศย์. (2564). คุณลักษณะครูของโรงเรียนในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล.
 วารสารบรรณการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์. 2(2). 18-24.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2558). ภาวะผู้นำ : Leadership (ฉบับแนวใหม่). นนทบุรี : ธนัชการพิมพ์.
- ไวยวิทย์ มูลทรัพย์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน. (2566). รายงานผลการดำเนินประจำปี
 งบประมาณ 2566. ภาคอีสาน : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร
 ภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567. จาก
<https://www.ocsc.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร
 ภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ..
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
 สังคม. (2565). แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567.
 จาก <https://www.depa.or.th/storage/app/media/file/depa-Promotion-Plan-Book61-65.pdf>
- สำนักนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย. (2566). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย
 พ.ศ.2566-2570. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.).

- สุนันท์ สี่พาย. (2562). การศึกษาคูณลักษณะของครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 13(2). 246-263.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์. (2559). การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรบนพื้นฐาน 70:20:10 Learning Model. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- American Library Association (ALA) (2012). **Digital Literacy, Libraries, and Public Policy**. American Library Association. Retrieved 10 October 2024. From <https://www.ala.org/>
- Martin, A., & Grudziecki, J. (2006). DigEuLit: Concepts and tools for digital literacy development. **Innovation in Teaching and Learning in Information and Computer Sciences**. 5(4). 249–267.

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู***
**DEVELOPING A TRATNING CURRICULUM BASED ON THE CONCEPT OF A
PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO PROMOTE INFORMATION
AND COMMUNICATION TECHNOLOGY INNOVATION
FOR TEACHING STUDENTS**

นีนารท จุลเนียม¹, ธันยนันท์ ฉัตรธีราโชติ²

Neranart Chulniam¹, Thanyanan Chatthiratchaot²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี^{1,2}

Faculty of Education, Thonburi Rajabhat University^{1,2}

Email : neranart.dr@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการและจำเป็น 2) สร้างหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินหลักสูตร เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้พัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 คน ที่อาสาสมัครเข้าร่วมทำ กิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 และทำการ ประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสรุปข้อมูล และแบบ ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นพบว่า การปฏิบัติการสอนของครู ไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และครูมีความต้องการส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และการเรียนรู้การจัดการบรรยากาศในชั้นเรียน การประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยผ่านการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การ สังเกตการปฏิบัติงานทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ของนักศึกษาวิชาชีพครูใน โรงเรียนและเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์แก่ผู้เรียน 2. หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหาสาระ 4) วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม 5) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม 6) การวัดและการประเมินผล โดยดำเนินการกิจกรรม 5 ขั้นตอน โดยได้ หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการนำหลักสูตรไปใช้นำร่อง (tryout) ครูมีการจัดการ

*Received: December 10, 2024; Revised: February 25, 2025; Accepted: March 4, 2025

เรียนรู้เชิงวิชาชีพสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฯ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยมและสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ผลการประเมินหลักสูตร ความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ; นักศึกษาวิชาชีพครู; ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the basic information of needs and necessity, 2) create a curriculum, 3) test the curriculum, and 4) evaluate the curriculum. It is a research and development using 30 fourth-year teaching students at Thonburi Rajabhat University who volunteered to participate in the curriculum development activity in the first semester of the academic year 2024 during October 2024 and evaluate the curriculum in terms of inputs, processes, and outputs. The research instruments used were a survey, a document analysis form, a semi-structured interview form, a data summary form, and an evaluation form for analyzing data by mean, standard deviation, t-test, content analysis, and data summary.

The research results found that: 1. The results of the study of the necessary basic information found that teachers' teaching practices could not be good examples. Teachers need to promote innovation in information and communication technology and classroom atmosphere learning, and evaluate learning outcomes from professional learning management through problem surveys and analysis, planning, implementation of plans, observation of school administrators and teachers' work performance, and reflection of work performance. Those involved in teaching and learning are given the opportunity to reflect on their work performance. of student teachers in schools and produce tangible results for learners. 2. The training curriculum based on the concept of professional learning communities to promote innovation in information and communication technology for student teachers consists of 6 components: 1) principles 2) objectives 3) content 4) methods used in training 5) media used in training 6) measurement and evaluation by implementing 5 steps of activities. The curriculum is very appropriate. The results of the pilot implementation (tryout) of the curriculum found that teachers organized professional learning higher than the 75 percent criteria set with statistical significance at

the .05 level. 3. The results of the trial use of the curriculum after the training curriculum were found that teachers organized active learning at an excellent quality level and higher than the 75 percent criteria set with statistical significance at the level .05. 4. The results of the curriculum evaluation found that teachers' opinions on the training curriculum based on the concept of professional learning communities to promote innovation in information and communication technology for student teachers in terms of inputs, processes, and outputs were at the highest level overall.

Keywords : Training curriculum; Professional learning communities; Student teachers; Technology innovation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เป็นกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในระยะยาว 20 ปี โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (Office of the Education Council, 2015) แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ได้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ 21” ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในปัจจุบันการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งก่อนที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูจะต้องมีเทคนิควิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม สื่อและนวัตกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวครูและผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ โดยกำหนดกรอบสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้ในโครงการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีที (ทศพร ดิษฐ์ศิริ, 2563) ดังนั้น ในการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับประกาศข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 หมวด (ก) มาตรฐานความรู้ด้านหลักสูตร ศาสตร์การสอนและเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) คือ การรวมกลุ่มทำงานแบบร่วมมือร่วมพลังของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติของผู้เรียนเอง การถอดบทเรียน การสืบ

สอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งค่านิยม วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และประสบการณ์การปฏิบัติส่วนบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยการดำเนินงานตามแนวคิดนี้ไม่ได้มีขั้นตอนหรือรูปแบบการดำเนินงานที่สำเร็จรูปเป็นรูปธรรม แต่ด้วยการดำเนินงานตามแนวคิดนี้ไม่ได้มีขั้นตอนหรือรูปแบบการดำเนินงานที่สำเร็จรูปเป็นรูปธรรม ผู้สนใจ จึงสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงสำเร็จผล และเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้อย่างแท้จริง (ชาธิณี ตรีวิทย์, 2560) นอกจากนี้ ความหมายของนวัตกรรมทางการสอนเพิ่มเติม นั้น หมายถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมในโลกปัจจุบันด้วย (อจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุตา จิตรระกูล, จอย ทองกลมศรี, 2560)

จากความสำคัญของแนวคิด หลักการ และวิธีการที่นำเสนอดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หมวดวิชาชีพครู จึงเห็นควรนำเอาแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมของผู้เรียนอย่างครือมืออาชีพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.3 เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.4 เพื่อประเมินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครูไปใช้ในการพัฒนาครู ทั้งด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะและด้านทักษะการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

3.2 ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการตามบริบทปัจจุบัน และนักศึกษาวิชาชีพครูสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาชีพมากขึ้น

3.3 เป็นแนวทางให้ผู้สอนในสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้พัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 คน ที่อาสาสมัครเข้าร่วมทำกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ระหว่างเดือน ตุลาคม 2567 และทำการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสรุปข้อมูล และแบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อมูล ผู้วิจัยได้นำวิธีวิจัยและพัฒนามาใช้ในการออกแบบการวิจัย

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการสำรวจสภาพและความต้องการจำเป็นของนักศึกษาวิชาชีพครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 100 คน สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า 1) การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และมีตัวอย่างการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์และครอบคลุมทุกองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการออกแบบกิจกรรมที่มีหลากหลาย เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมกระบวนการคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ที่มีความคงทนในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีผลกาเรียนรู้ที่เป็นที่พึงพอใจและผ่านตัวชี้วัดที่กำหนด 3) การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า จัดสื่อการสอนให้หลากหลาย ทันสมัย และเพียงพอเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เรียนรู้เทคนิคและการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู 4) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เสริมทักษะให้กับผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จัดกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน สร้างความกระตือรือร้นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพื่อเสริมให้นักเรียนต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการมีเทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลายครอบคลุมทั้งทักษะกระบวนการและความรู้ของนักเรียน มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียนและตามวัยของผู้เรียน

5.2 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู เอกสารประกอบหลักสูตร และการประเมินคุณภาพความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู กำหนดโครงสร้างและเนื้อหา โดยแบ่งเนื้อหาตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ขั้นตอน และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาครู จำนวนตลอดหลักสูตรฝึกอบรม 47 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมฯ

โครงสร้างและเนื้อหา	ระยะเวลา
1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา (Situation analysis) เป็นการสำรวจ และวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงาน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา รับการชี้แนะวิธีการแก้ปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญ สะท้อนผลในประเด็นวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู	8 ชั่วโมง
2) การวางแผน (Plan) เป็นการวางแผนส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยกำหนดข้อตกลง เป้าหมาย วิธีการ และแนวปฏิบัติที่ดี ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการประเมินแผนการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และปรับปรุงแก้ไข	8 ชั่วโมง
3) การปฏิบัติตามแผนโดยการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Act) เป็นการปฏิบัติตามแผนโดยครูเข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ นำเสนอแผนการออกแบบ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สะท้อนผล และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพก่อนนำไปใช้จริง	18 ชั่วโมง
4) การสังเกตการปฏิบัติงาน (Observe) เป็นการสังเกตชั้นเรียนและเก็บ รวบรวม ข้อมูลผลที่เกิดขึ้น โดยครูร่วมกำหนดประเด็นการสังเกต กำหนดเป้าหมาย ร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ บันทึกการสังเกตชั้นเรียน สนทนา สะท้อนคิด เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป	8 ชั่วโมง
5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflect) เป็นการร่วมสะท้อนผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินผลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในภาพรวม ทบทวนปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน และสรุปผล	5 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของ
 หลักสูตรฝึกอบรม (n=5) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	รายการ/ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
1	หลักการของหลักสูตร ครบถ้วนและครอบคลุม วัตถุประสงค์	4.50	0.50	มาก
2	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการและแนวทางอบรม	4.88	0.33	มากที่สุด
3	หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความครบถ้วนและ ครอบคลุม หลักสูตร	4.88	0.33	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมและระยะเวลาที่ใช้ในหลักสูตร ฝึกอบรมเหมาะสม	4.25	0.43	มาก
5	สื่อที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม เหมาะสมกับการจัด กิจกรรม การเรียนรู้ที่กำหนด ส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้ให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์	4.38	0.48	มาก
6	การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมมีความชัดเจน และสามารถ ประเมินได้ตามวัตถุประสงค์หลักสูตร	4.63	0.48	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.58	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมมีผลการ ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58, S.D.= 0.43)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของ
 เอกสารประกอบหลักสูตร (n=5) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	รายการ/ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
ส่วนที่ 1 คู่มือแนวทางการใช้หลักสูตรฝึกอบรม				
	การจัดกิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม	4.88	0.33	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม				
	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	4.88	0.33	มากที่สุด
	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในชั้นเรียน	4.38	0.48	มาก
	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	4.88	0.33	มากที่สุด
	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	4.75	0.43	มากที่สุด

ที่	รายการ/ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้	4.38	0.48	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.69	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D.= 0.39)

5.3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ ผ่านการฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยภาพรวม หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (ผู้ทรงคุณวุฒิ = 3 คน)

การจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	ผู้ประเมินคนที่ 1 (คะแนนเต็ม)		ผู้ประเมินคนที่ 2 (คะแนนเต็ม)		ผู้ประเมินคนที่ 3 (คะแนนเต็ม)		โดยภาพรวม (คะแนนเต็ม)	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. ความสามารถ ออกแบบ และเขียน แผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	35.50 (40)	ดีเยี่ยม	36.40 (40)	ดีเยี่ยม	37.60 (40)	ดีเยี่ยม	36.50 (40)	ดีเยี่ยม
2. ความสามารถในการจัด การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในชั้นเรียน	35.00 (40)	ดีเยี่ยม	35.30 (40)	ดีเยี่ยม	37.60 (40)	ดีเยี่ยม	35.97 (40)	ดีเยี่ยม
3. ความสามารถ ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และ แหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้	19.56 (20)	ดี	24.47 (20)	ดี	22.77 (20)	ดีเยี่ยม	20.59 (20)	ดี
4. ความสามารถ ใน การจัด บรรยายภาค ในชั้นเรียน	21.07 (20)	ดี	21.17 (20)	ดี	21.20 (20)	ดี	21.14 (20)	ดี
5. ความสามารถ ในการ ประเมินผลการเรียนรู้	17.47 (20)	ดีเยี่ยม	18.53 (20)	ดีเยี่ยม	19.03 (20)	ดีเยี่ยม	18.34 (20)	ดีเยี่ยม
รวม	126.57 (140)	ดีเยี่ยม	132.87 (140)	ดีเยี่ยม	138.20 (140)	ดีเยี่ยม	132.54 (140)	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 4 การจัดการอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 132.54 มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม

5.4 ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (n=30)

หน่วยการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เรื่อง การออกแบบ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	2.52	0.60	ดี	5
2. เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในชั้นเรียน	2.66	0.46	ดี	4
3. เรื่อง การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	2.69	0.47	ดี	3
4. เรื่อง การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	2.73	0.47	ดี	2
5. เรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้	2.83	0.32	ดี	1
สรุปโดยภาพรวมเฉลี่ย	2.72	0.43	ดี	

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครูมีคะแนนเฉลี่ยด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.72$, S.D.=0.43) โดยพิจารณาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งหัวข้อดังนี้ ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 1. มีวินัยและความรับผิดชอบ 2. ใฝ่เรียนรู้และการรู้จักคิด 3. มีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต และ 4. มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการฝึกอบรม เป็นต้น

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในด้านความรู้ (ก่อนและหลังการฝึกอบรม)

การทดสอบ ด้านความรู้	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการฝึกอบรม	30	28.80	7.35	19.686*	.000
หลังการฝึกอบรม	30	49.80	3.10		

*p<.05

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีคะแนนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในด้านความรู้ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการฝึกอบรมมีคะแนนด้านความรู้ ($\bar{X}=49.80$, S.D.= 3.10)

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม (รายด้าน) (n=30)

หน่วยการเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
ด้านการออกแบบ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	4.75	0.52	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในชั้นเรียน	4.63	0.58	มากที่สุด
การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	4.78	0.42	มากที่สุด
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	4.88	0.31	มากที่สุด
การประเมินผลการเรียนรู้	4.95	0.21	มากที่สุด
สรุปโดยภาพรวมเฉลี่ย	4.80	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจของต่อหลักสูตรฝึกอบรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.80$, S.D.= 0.41)

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ค้นพบมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า การส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู มีความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และมีความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์และครอบคลุมทุกองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการออกแบบกิจกรรมที่มีหลากหลายเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมกระบวนการคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ที่มีความคงทนในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่เป็นที่พึงพอใจและผ่านตัวชี้วัดที่กำหนด 3) การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า จัดสื่อการสอนให้หลากหลายทันสมัย ส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู 4) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เสริมทักษะให้กับผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จัดกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการมีเทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลายครอบคลุมทั้งทักษะกระบวนการและความรู้ของนักเรียน มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียนและตามวัยของผู้เรียน

6.2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การวิเคราะห์เนื้อหาสาระตามหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนและ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพราะ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีความแตกต่างกัน ผู้สอน รวมถึงวิทยากรผู้ให้

ความรู้จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2564) ที่ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้เป็นตัวแปรสำคัญของความสำเร็จในการปฏิรูป การศึกษาที่ส่งต่อไปถึงผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การเรียนการสอนจะมีคุณภาพ มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามความผันแปรของ ความต้องการจำเป็น และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องเข้าใจผู้เรียนทุกคนก่อนว่ามีความ แตกต่างระหว่างบุคคลในอย่างไรและมากน้อยเพียงใด

6.3 ผลการทดลองและศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้ ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้าร่วมในหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเพศ หญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

6.3.1 ด้านคุณลักษณะ พบว่า มีคะแนนในด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =2.72, S.D.= 0.43) พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมทุกหน่วยการเรียนรู้มีคะแนนด้านคุณลักษณะอยู่ใน ระดับดี สอดคล้องกับพงษ์เอก สุขใส (2561) ที่ศึกษาบทบาทของครู ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ส่งเสริมในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนตามแนวทางของ การเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป ซึ่งคุณลักษณะและหน้าที่ของครูจะต้องมีการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตามบริบทต่าง ๆ โดยทำหน้าที่จากเป็นผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกแนะแนวทางและร่วม เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ไปพร้อมกับผู้เรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับ อัสนี สะอิดี, สิทธิศักดิ์ บุญหาญ และจิตรัตตา ธรรมเทศ (2562) ที่กล่าวว่า ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมหรือมีคุณลักษณะ ครูที่ดี มีเจตคติที่ดีกับนักเรียน มีความห่วงใยอย่างจริงใจกับผู้เรียนทุกคนเท่ากัน และตรงกับความ คิดเห็นของ ประสาท เนืองเฉลิม (2563) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็น แบบอย่างที่ดีโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ยุติธรรม ไม่มีอคติต่อบุคคลหรือระบบการทำงานเพื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุศักยภาพในการเรียนรู้

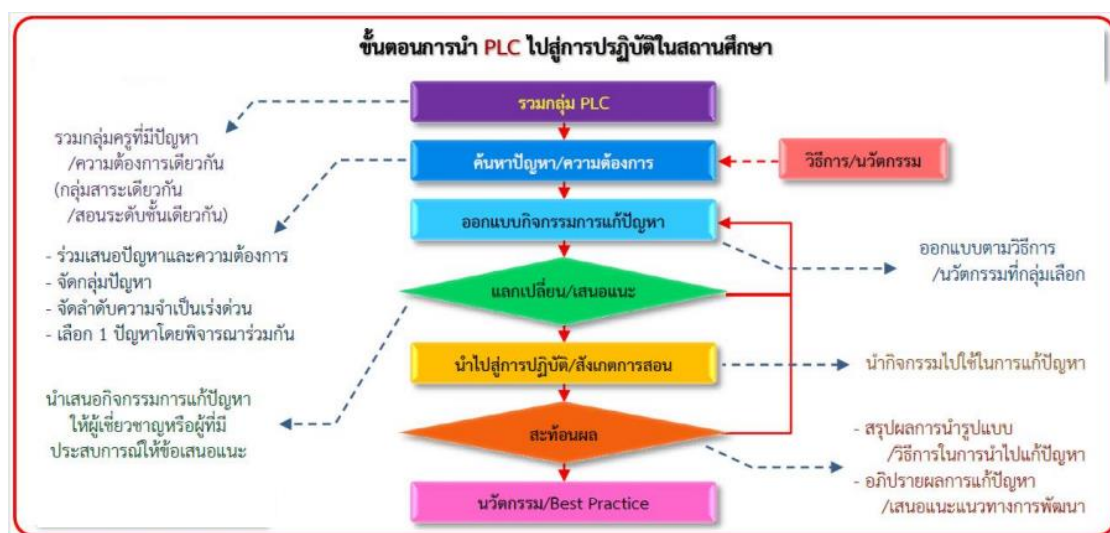
6.3.2 ด้านทักษะการปฏิบัติ พบว่า มีคะแนนในด้านทักษะการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ =2.34, S.D.= 0.57) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัสนี สะอิดี, สิทธิศักดิ์ บุญหาญ และ จิตรัตตา ธรรมเทศ (2562) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีครูจะต้องเตรียมการวางแผน และจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้สะอาด สะดวก ปลอดภัย และเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของผู้เรียน และตัวแปรอีกด้านอาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมีการจัดให้มีวิทยากรและผู้ให้ความรู้ ในการฝึกอบรมที่มีประสบการณ์ ในการถ่ายทอดความรู้ที่ช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะการ ปฏิบัติการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ในโอกาสต่อไปได้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Palao, Hastie, Cruz, & Ortega (2015) พบว่า การใช้วิธีสอนให้ผลลัพธ์ทั้งการใช้ทักษะ ความรู้ เทคนิคและการเรียนรู้โดยรวม ในเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด ตลอดจนการฝึกฝนในระดับสูงสุด เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับ การศึกษาของ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2561) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นลักษณะของการเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติประกอบการใช้วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ

ครูและผู้บริหารโรงเรียน จึงต้องมองเห็นประโยชน์และความสำคัญเพราะถ้าจัดได้เหมาะสมเพียงพอ จะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.3.3 ด้านความรู้ พบว่า มีคะแนนด้านในด้านความรู้ หลังการฝึกอบรมสูงกว่า ($\bar{X}$ =49.80, S.D.=3.10) ก่อนการ ฝึกอบรม ($\bar{X}$ =28.80, S.D.=7.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการวิจัยของ อัสรี สะอี ดี (2561) พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้กลุ่มทดลองมีในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัลในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.80, S.D.=0.41) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พงศธร ไพจิตร (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู พบว่า หลังการเข้าร่วมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มีเจตคติอยู่ในระดับดี มีทักษะปฏิบัติทุกหน่วยการเรียนรู้ อยู่ ในระดับดีมาก และมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ในสถานศึกษานี้ ใช้เป็นแนวทางสำหรับในการนำกระบวนการ PLC สู่การปฏิบัติ เพื่อมุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานสู่ความเป็นเลิศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัดพัฒนาระดับคุณภาพผู้เรียนโดยเฉพาะนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อนำแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ลงสู่การปฏิบัติทางด้านนวัตกรรม เช่นกิจกรรมการบริหารจัดการและกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีทักษะ ICT ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การนำกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปใช้ ผู้สอนควรทำความเข้าใจลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้น ให้ถูกต้องชัดเจน สามารถบริหารจัดการเวลาให้มีความเหมาะสมได้ตามดุลพินิจ เพื่อจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมการฝึกอบรมได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

8.2.2 การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู สามารถนำไปใช้ ประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ โดยควรปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการออกแบบการทดลองเพื่อเปรียบเทียบด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้เห็นความแตกต่างของแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมสำหรับการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในด้านอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น ทักษะการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการจัดการเวลาและทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. บรรณานุกรม

- ชาธิณี ตรีวรัญญ. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 45(1). 299–319.
- ทศพร ดิษฐ์ศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2563). วิจัยการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศธร ไพจิตร. (2561). การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาสุศึกษาและพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พงษ์เอก สุขใส. (2561). **การบริหารจัดการวิกฤตในองค์กร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2561). **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2561)**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2564). ปี 2564 ปีที่ 21 แห่ง ศ.ที่ 21: ปฏิรูปการเรียนรู้พลศึกษาในสถานศึกษาหรือยัง. **วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ**. 47(2). 1-19.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค.
- อจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูล, จอย ทองกล่อมศรี. (2560). การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู. **วารสารบรรณศาสตร์ มศว.** 10(2). 78-89.
- อัสรี สะอีดี้, สิทธิศักดิ์ บุญหาญ และจิตรัตตา ธรรมเทศ. (2562). สมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21. **e-Journal of Education Studies, Burapha University**. 1(4). 14–24.
- อัสรี สะอีดี้. (2561). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้อำนาจความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Office of the Education Council. (2015). **Status of Teacher Production and Development in Thailand**. Bangkok : Graphic Sweet Pepper.
- Palao, Hastie, Cruz, & Ortega. (2015). The impact of video technology on student performance in physical education. **Technology Pedagogy and Education**. 24(1). 51-63.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บริการวิชาการร้อยละ งานวารสารวิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐๘-๔๗๙๑-๖๖๘๔
ที่ อว ๗๙๑๗(๓)/๐๐๙๑ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๘
เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เจริญพร นายณปภัช ลดาวัลย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูล ทาชา

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด กองบรรณาธิการได้เสนอบทความดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน ๓ ท่าน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ บทความของท่านได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน ๓ ท่าน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการวารสารเห็นชอบรับบทความของท่านตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๘) ซึ่งวารสารได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ใน กลุ่มที่ ๒ (TCI ฐาน ๒) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบ

(พระครูชัยรัตน์กร, ดร.)

บรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

**การพัฒนาความสามารถเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด***
**DEVELOPING THE WRITE SPELLING ABILITY OF STUDENTS WITH AUTISM
GRADE 6 USING FUN SCREEN MEDIA TO LEAD SPELLING
ALONG WITH EXERCISE**

นุรดีญานา กาแรง¹, รักษิณา หดย้อย², พรรณรอง ฐิติพรวนิช³
Nurdeeyana Kareng¹, RaksinaYodyoi², Pannarong Titipornwanich³
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา^{1,2,3}
Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University^{1,2,3}
Email : 644193011@parichat.skru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก โดยใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถเขียนสะกดคำก่อนและหลังการใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่ผ่านการคัดกรอง โดยครูการศึกษาพิเศษ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ 10 ชุด แบบทดสอบการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา และสื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ และทดสอบสมมติฐานโดย The Wilcoxon Method-Pairs Signed-Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนออทิสติกมีความสามารถเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา อยู่ในระดับดีมากหลังการใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด 2) ความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสื่อและแบบฝึกหัดที่ออกแบบเฉพาะสำหรับนักเรียนออทิสติกสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำและการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : นักเรียนออทิสติก; ความสามารถในการเขียนสะกดคำแม่ ก กา; สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด

ABSTRACT

This study aimed to: 1) enhance the spelling ability of autistic students in the "Mae Kor Ga" category using the "fun screen media" multimedia combined with spelling exercises and 2) To compare spelling ability before and after using the "Jor-Hansa Pa-Sakod" media combined with exercises. The sample group consisted of five Grade 6 autistic students from Songkhla Phatthanapanya School, selected purposively from students screened by special education teachers during the first semester of the 2024 academic year. The research tools included 12 learning plans, 10 spelling exercises, a spelling test for the "Mae Kor Ga" category, and the "Using fun screen media" multimedia. Data were analyzed using median, interquartile range, and hypothesis testing with the Wilcoxon Method-Pairs Signed-Ranks Test.

The findings revealed that: 1) the spelling ability of autistic students in the "Mae Kor Ga" category improved to a very high level after using the multimedia combined with spelling exercises; 2) the students' spelling ability after the intervention was significantly higher than before, at the .05 statistical significance level. This research demonstrates that specially designed multimedia and exercises can effectively improve the spelling skills and language learning of autistic students.

Keywords : Autistic students; Spelling ability in "Mae Kor Ga": Fun screen media

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาในการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) วิชาภาษาไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ภาษาไทยคือภาษาประจำชาติเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของสังคมและประเทศชาติในการศึกษารวบรวม สังคม สร้างสรรค์และถ่ายทอดศิลปวิทยาการทุกแขนง รวมทั้งสร้างความเป็นเอกราชของชาติไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภาษาไทยจึงนับเป็นความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ และการที่ผู้เรียนจะนำความรู้วิชาภาษาไทย ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน

ในบรรดาทักษะทั้งสี่ การเขียนเป็นทักษะการถ่ายทอดความคิดความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ในการเรียนการสอนทุกวิชา

จะต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องช่วยบันทึกความจำ จึงนับได้ว่าการเขียนเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ การเขียนจึงถือได้ว่าเป็นการสื่อสารที่ซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น เพราะก่อนที่จะเขียนได้ ผู้เขียนต้องสามารถฟังได้ และพูดได้เป็นอย่างดี การเขียนจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สามารถกำหนดความเข้าใจใช้แทนคำพูดในการสื่อสาร และสามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงได้ทั้งในอดีตรวมถึงปัจจุบัน เพราะเนื่องจากเป็นหลักฐานที่คงทนตรวจสอบได้ถ้าหากมีการเก็บรักษาสภาพนั้นไว้ (กำชัย ทองหล่อ, 2537 และนพดล จันทร์เพ็ญ, 2539) เพราะฉะนั้นการเขียนสะกดคำจึงนับว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง ในการใช้ภาษา เป็นรากฐานของการเขียนถ้าเขียน สะกดคำผิดความหมายก็จะแปรเปลี่ยนไป หรืออาจจะไม่มีความหมายเลยก็ได้ ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่การเขียนให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เขียนจะต้องเขียนให้ผู้อ่านอ่านได้ถูกต้องสื่อความหมายเข้าใจได้ตรงกันชัดเจน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเขียนให้มีประสิทธิภาพคือ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามอักขระวิธีในภาษาไทย ในการเขียนนอกจากจะต้องคำนึงถึงเนื้อความตามจุดประสงค์ สำนวนสละสลวยถูกต้องตามหลักภาษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการเขียนสะกดคำด้วย เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจ ข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว ทั้งจะช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้ที่อ่านข้อความที่เขียนนั้นด้วย (สุภาพ ดวงเพชร, 2533) นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เขียนเกิดความมั่นใจในตนเองการเขียนสะกดคำได้ ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนทุกวิชา และเป็นทักษะที่จำเป็นในการวางพื้นฐานของการเขียน ด้านอื่น ๆ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขียนสะกดคำผิดก็จะก่อให้เกิดผลเสียในด้านการใช้ภาษา คือ ผู้อื่นตีความหมายผิด ไม่เข้าใจข้อความที่เขียน ทำให้งานเขียนขาดประสิทธิภาพ และยังทำลายบุคลิกภาพของผู้เขียนคือจะทำให้ผู้อ่านมองความสามารถหรือคุณค่าของผู้เขียนต่ำลง (สาลินี ภูติกนิษฐ์, 2560)

การเขียนสะกดคำเป็นการเขียนโดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ รวมทั้งตัวสะกด ภายในคำหนึ่ง ๆ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การเขียนสะกดคำเป็นการฝึกทักษะการเขียนให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแก่ผู้เรียนและจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจขอบข่ายการประสมคำหลักเกณฑ์ที่จะเรียบเรียงลำดับตัวอักษรในคำหนึ่ง ๆ ให้ได้ความหมายที่ต้องการเพื่อนำไปประกอบใช้ในการสื่อสาร การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญในเรื่องการสื่อความหมายหากเขียนสะกดผิดพลาด จะทำให้การสื่อความหมายผิดเพี้ยน เข้าใจไม่ตรงกันความสำคัญของการสะกดคำซึ่งได้ มีนักวิชาการศึกษาให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้ วัฒนา บุรกลีกร (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสะกดคำไว้ในเอกสารประกอบคำบรรยายการใช้ภาษาไทยเรื่องวิธีใช้ภาษาไทยว่าเรื่องของการเขียนตัวสะกดเป็นเรื่องสำคัญมากต้องระมัดระวังเป็นที่สุด เพราะการเขียนสะกดผิดนอกจากจะผิดหลักอักขรวิธีแล้ว ยังทำให้สื่อความหมายที่เข้าใจกันไม่ได้อีกด้วยนอกจากนี้ บุปผา บุญทิพย์ (2543) ยังได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของการเรียนการสอนสะกดคำในเรื่องความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย การใช้ภาษาไทยว่า การเขียนสะกดคำถือได้ว่าเป็นการสื่อสารด้วยการเขียนถ้าเขียนสะกดคำผิดพลาด การสื่อสารจะไม่ชัดเจน ผู้รับสารจะไม่เข้าใจหรือทำให้เข้าใจผิดการเขียนคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธีจึงต้องฝึกฝนและระมัดระวังอย่าละเลย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา กาญจนะวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ และทิพย์สุนทร อนันบุตร (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำในเรื่องลักษณะและ

การใช้ภาษาไทยว่า การเขียนสะกดคำเป็นเรื่องสำคัญใน การสื่อภาษาเขียนถ้าเขียนผิดย่อมทำให้ ความหมายเปลี่ยนแปลงไป การฝึกให้นักเรียนเขียนสะกด คำให้ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนมีทักษะใน การเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่น โดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดการเขียนเป็น วิธีการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอด ความรู้ความคิด และประสบการณ์ เพื่อสื่อไปยังผู้รับได้อย่างกว้างไกล นอกจากนั้นการเขียนยังมี คุณค่าในการบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐานให้ศึกษาได้ยาวนาน

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก อาจเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับ กระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากเนื้อหาสาระที่สอนในชั้นเรียนมักเป็น สาระการเรียนรู้ทางวิชาการ เช่น สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนออทิสติก อาจเรียนตามไม่ทันเพื่อน ครูจึงจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาที่จะสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนดังกล่าว ส่วนของการจัดกิจกรรม สำหรับนักเรียนออทิสติกเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง กัญญารัตน์ เหล็กมูล (2554) กล่าวว่า การทำบัตรคำหรือ สัญลักษณ์ติดในที่ต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม สอนให้ปฏิบัติตามระเบียบ สอนให้รู้จักการเก็บรักษาของ จัดที่นั่งแถวหน้าด้านใน เลือกเด็กปกติที่ ไม่เกเรนั่งคู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์หลักการสอน นักเรียนออทิสติกการสื่อสารกับนักเรียนควรชัดเจน กระชับ ครูต้องมั่นใจว่านักเรียน เข้าใจ และมีการวางแผนการสอนที่ละเอียด ซึ่งในแต่ละขั้นตอนครูจะต้องเข้าไปช่วยเพื่อให้เด็กทำได้ การ ช่วยเหลือนี้ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กทำได้ใน ระยะแรกครูต้องช่วย ทุก ขั้นตอน และลดลงเมื่อเด็กทำได้มากขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับความยากง่าย ของเนื้อหาวิชา ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและเนื้อหาวิชา ให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้มีการประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ ดังนั้นการสอนนักเรียนออทิสติกจึงต้องสอนทีละขั้น โดยแต่ละขั้นนั้น ต้องมีความต่อเนื่องทำการสอนซ้ำ ๆ ฝึกบ่อย ๆ การที่ให้นักเรียนได้ ทำซ้ำ ๆ และฝึกบ่อย 1 นั้นจะ ทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญและความถูกต้อง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเขียนสะกดคำในภาษาไทยเป็นปัญหากับนักเรียน ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติ หรือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนออทิสติก ย่อมมีความยากลำบากในการเขียนสะกดคำมากกว่าเด็กปกติเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยให้กับนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จำนวน 5 คน โดยใช้สื่อจอهرรชาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องความสามารถ การเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติกโดยใช้สื่อ จอهرรชาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติกก่อน และหลังการใช้สื่อจอهرรชาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 สื่อจรรยาพาสะกักร่วมกับแบบฝึกหัด ช่วยทำให้นักเรียนออกทิสติกมีความสามารถเขียนสะกตคำแม่ก กาได้ดีขึ้น

3.2 สื่อจรรยาพาสะกักร่วมกับแบบฝึกหัด เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนออกทิสติกในการเขียนสะกตคำแม่ก กา

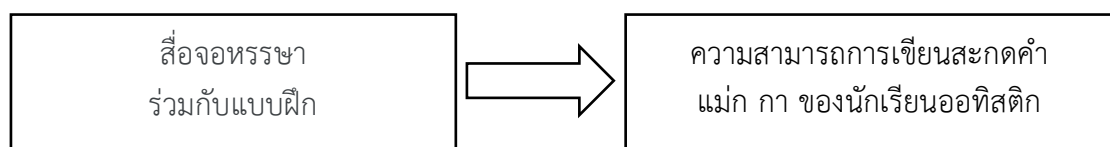
4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้ ประชากร คือนักเรียนออกทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จำนวน 11 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนออกทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อจรรยาพาร่วมกับแบบฝึก

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนสะกตคำ แม่ก กา ของนักเรียนออกทิสติก
การจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การสะกตคำ แผนการเรียนรู้ที่ออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกตคำ จำนวน 12 แผน

2. แบบทดสอบการเขียนสะกตคำ ใช้วัดความสามารถก่อนและหลังเรียน (Pre-test และ Post-test)

3. สื่อจรรยาพาสะกักร่วมกับแบบฝึกหัด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ก่อนนำเครื่องมือไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบการเขียนสะกตคำ มาตราแม่ก กา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีเคราะห้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) ได้ค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้

จากนั้นจึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่องที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ซึ่งอยู่ในระดับดี แสดงว่าเครื่องมือมีความมั่นคงและสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกหัดและแบบทดสอบการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ซึ่งอยู่ในระดับดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนนักเรียนออกติสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา

2.2 นำแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนการสอน (Pretest) โดยครูจะเป็นผู้อ่านคำสั่ง แล้วให้นักเรียนเขียนสะกดคำ

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนอ่านสะกดคำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่มีกระบวนการสอนโดย โดยใช้สื่อจรรยาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัดจำนวน 12 แผน รวมเป็นเวลา 12 ชั่วโมง ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่วัน วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ ครั้งละ 50 ชั่วโมง รวม 12 ครั้ง รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

ครั้งที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	ระยะเวลา
1	ทดสอบก่อนเรียน	คำแม่ ก กา 10 คำ ได้แก่ ขา กา นา ตา ม้า ปู หู ตู หนู และ ตะปู	จันทร์(09.30-10)
2	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ขา	อังคาร(09.30-10)
3	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา กา	พุธ(09.30-10.00)
4	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา นา	จันทร์(09.30-10)
5	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ตา	อังคาร(09.30-10)
6	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ม้า	พุธ(09.30-10.00)
7	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ปู	จันทร์(09.30-10)
8	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา หู	อังคาร(09.30-10)
9	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ตู	พุธ(09.30-10.00)
10	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา หนู	จันทร์(09.30-10)
11	การเขียนสะกดคำแม่ ก กา	คำแม่ ก กา ตะปู	อังคาร(09.30-10)
12	ทดสอบหลังเรียน	คำแม่ ก กา 10 คำ ได้แก่ ขา กา นา ตา ม้า ปู หู ตู หนู และ ตะปู	พุธ(09.30-10.00)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา โดยใช้สื่อ จอهرรษาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียน ออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา โดยใช้สื่อ จอهرรษาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

3. ศึกษาพัฒนาการความสามารถการอ่านสะกดคำ แม่ ก กา ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียนโดยใช้สื่อ จอهرรษาพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด นำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนระหว่าง 8-10 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านในระดับดีมาก

คะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านในระดับดี

คะแนนระหว่าง 2-4 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 0-1 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านในระดับปรับปรุง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน (Median)

2. ค่าพิสัยควอไทล์ (Inter Quartile Range)

$$IQR = Q3 - Q1$$

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิตินอนพาราเมตริกของวิลคอกสัน (The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test) ใช้สูตรดังนี้

$$D = Y - X$$

เมื่อ D	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
X	แทน	คะแนนจากการทดสอบ.....ก่อนการทดลอง
Y	แทน	คะแนนจากการทดสอบ.....หลังการทดลอง

5. ผลการวิจัย

การพัฒนาการความสามารถการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน โดยใช้บทเรียนสื่อจอภาพพรรษาร่วมกับแบบฝึกหัด มีรายละเอียดของผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสามารถในการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติกโดยใช้สื่อจอพระราช
พาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด

นักเรียน (คนที่)	คะแนนก่อนเรียน (10 คะแนน)	ระดับ	คะแนนหลังเรียน (10 คะแนน)	ระดับ
1	2	พอใช้	8	ดีมาก
2	2	พอใช้	9	ดีมาก
3	3	พอใช้	9	ดีมาก
4	4	พอใช้	9	ดีมาก
5	4	พอใช้	10	ดีมาก
Mdn	3		9	
IQR	5		2	

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนความสามารถในการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสื่อจอภาพพระราชร่วมกับแบบฝึกหัด ก่อนสอนอยู่ระหว่าง 2-4 คะแนน มีความสามารถในการเขียนอยู่ในระดับพอใช้ แต่หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสื่อจอภาพพระราชร่วมกับแบบฝึกหัดแล้วปรากฏว่า มีคะแนนอยู่ระหว่าง 8-9 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำแม่ ก กา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสื่อประสมร่วมกับแนวคิดพหุสัมผัสของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน เรียน โดยใช้วิธี แบบทดสอบThe Wilcoxon matched pairs - signed - rank test ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสะกดคำแม่ ก กา ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน ก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสื่อจอภาพพระราชร่วมกับแบบฝึกหัด

นักเรียน (คนที่)	คะแนน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)		ผลต่าง ของคะแนน $D = Y - \bar{X}$	ลำดับที่ ความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเรียน ($\bar{X}$)	หลังเรียน (Y)			บวก	ลบ
1	2	8	6	3	+3	-
2	2	9	7	5	+5	-
3	3	9	6	3	+3	-
4	4	9	5	1	+1	-
5	4	10	6	3	+3	-
					T+=+15	T-= 0

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำ แม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก โดยใช้สื่อจอภาพพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำแม่ ก กา สูงกว่าก่อนเรียน

7. อภิปรายผลการวิจัย

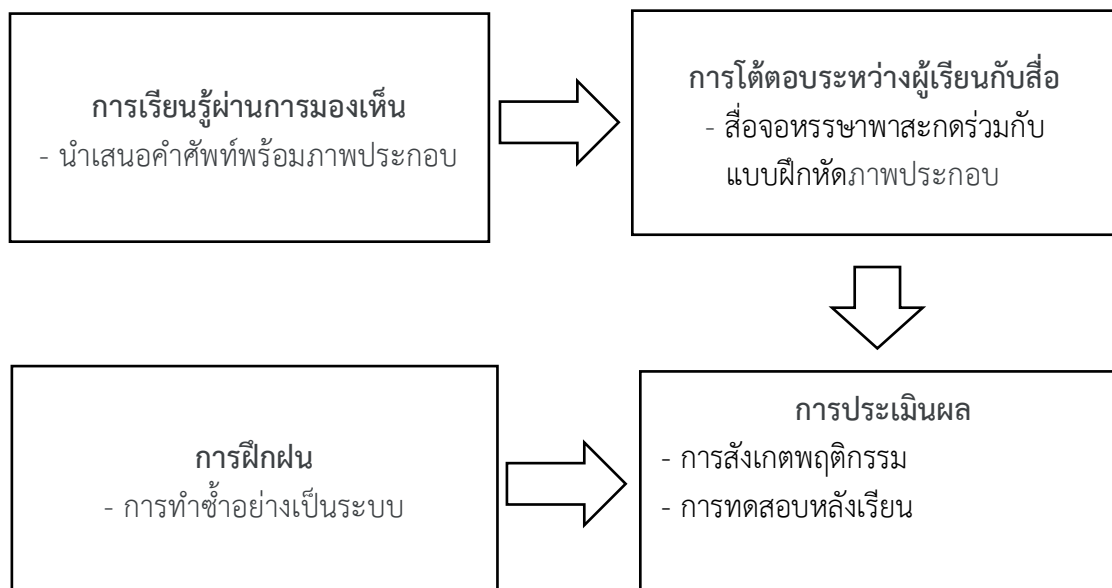
จากผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัดสูงกว่าก่อนใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัดพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนออทิสติกได้สูงขึ้นและอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อพร ตรีสุน และวันชัย จันทการกุล (2565) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการเขียน โดยใช้สื่อกลวิธีผ่านการมอง (visual supports) ผ่านชุดการเรียนรู้รักการ เขียน (love-writing learning kit) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีแบบฝึกหัด ใบงาน บัตรภาพ บัตรคำที่เน้นให้มี รูปภาพในชีวิตประจำวันประกอบ สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีการสื่อสารกันมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีให้ เน้นให้นักเรียนได้ฝึกเขียนสะกดคำ ซึ่งจะเน้นให้นักเรียนมีการปฏิบัติ และกระทำซ้ำ ๆ เพื่อให้นักเรียน เกิดหลักการเขียนสะกดคำได้

7.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัด พบว่า ความสามารถของนักเรียนออทิสติกหลังใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัดสูงกว่าก่อนใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการเขียนที่ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการสอน และแบบฝึกหัด จะเน้นให้นักเรียนเขียนเป็นขั้นตอนได้ลงมือปฏิบัติซ้ำ ๆ ทักษะด้านการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อนที่สุดในทางภาษา การสอนเขียนแก่นักเรียนออทิสติกมีหลักการและวิธีการไม่แตกต่างไปจากหลักการและวิธีการที่ใช้กับนักเรียนปกติมากนัก ครูผู้สอนสามารถนำมา ประยุกต์ให้เกิดความเหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถของนักเรียนออทิสติกสิ่งที่แตกต่างกันเห็นได้ชัด คือ การทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น กล้ามเนื้อนิ้วมือ ซึ่งจำเป็นในการจับดินสอ กล่าวคือ นักเรียนออทิสติกมีพัฒนาการ ทางกล้ามเนื้อนิ้วมือน้อยกว่านักเรียนปกติ แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนที่ออทิสติกก็มีความพร้อมในการเขียน หากได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อจอพระราชาร่วมกับแบบฝึกหัด สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพองค์ความรู้ใหม่: กระบวนการเรียนรู้การเขียนสะกดคำภาษาไทย
ผ่านสื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด

จากแผนภาพนี้แสดงกระบวนการการพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำมาตราแม่ก กา ของนักเรียนออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัดแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนหลักที่เชื่อมโยงกัน ดังนี้ เป็นการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น เริ่มจากการนำเสนอคำศัพท์พร้อมภาพประกอบ เพื่อสร้างการเชื่อมโยงระหว่างคำกับภาพในความคิดของผู้เรียน ต่อมาจะเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับสื่อประกอบด้วยการใช้สื่อจอพระราชพาสะกดร่วมกับแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นการเสริมการเรียนรู้ด้วยการฟังและการทำแบบฝึกหัด ลำดับต่อมาเป็นการฝึกฝน เน้นการทำซ้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วและความแม่นยำในการเขียนสะกดคำและลำดับสุดท้ายเป็นการประเมินผล มีการวัดผลการเรียนรู้ผ่านวิธีการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนและการทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงระบบในการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ โดยผสมผสานทั้งการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น การฟัง การปฏิบัติ และการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและจัดเก็บข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับบุคลากร

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นระบบในกระบวนการวัดและประเมินผล

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 นำเสนอคำศัพท์พร้อมภาพประกอบควรชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับบริบทการใช้คำศัพท์นั้นๆ

9.2.2 ควรจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนในแผนภาพอย่างเป็นระบบ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาสื่อจรรยาพาสะกักร่วมกับแบบฝึกหัดกับนักเรียนนอกทิสติกในระดับชั้นอื่น ๆ

10. บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). **แนวการจัดทำแผนการเรียนรู้หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญารัตน์ เหล็กมูล. (2554). **การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนอทิสติก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- ทิพย์ทนต์ อนันต์บุตร. (2562). **การอ่านเพื่อการวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพดล จันทรเพ็ญ. (2539). **การใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- นิตยา กาญจนวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันต์สานต์ และทิพย์สุนทร อนันต์บุตร. (2546). **ลักษณะการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุปผา บุญทิพย์. (2543). **การเขียน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แว่นแก้ว.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาส์น.
- วัฒนา บุรกลีกร. (2551). **การเขียนสะกดคำ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัฒนา บุรกลีกร. (2551). **วิธีใช้ภาษาไทย: เอกสารประกอบคำบรรยาย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาลินี ภูติภินิษฐ์. (2560). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและไม่ใช้เกม**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาพร ตรีสุน และวันชัย จันทการกุล. (2565). **การพัฒนาทักษะด้านการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมโดยใช้ชุดการเรียนรู้การเขียน**. **วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ**. 11(2). 73-74.

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก
สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี***
**DEVELOPING A TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE TEACHING
PROFESSIONAL COMPETENCY ACCORDING TO THE PROACTIVE
CONCEPT FOR TEACHING MONKS IN THE RELIGIOUS EDUCATION
CENTER, PARIYATHAM EDUCATION, PALI DEPARTMENT**

นীরนาท จุลเนียม¹, สุชาติ คุ่มสุทธิ²

Neranart Chulniam¹, Suchart Kumsuthi²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี^{1,2}

Faculty of Education, Thonburi Rajabhat University^{1,2}

Email : neranart.dr@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก 3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก 4) ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม และ 5) รับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 100 รูป รวมทั้งสิ้น 54 ชั่วโมง ในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอน แบบประเมินความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรม แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสอนปริยัติธรรมมีความต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมจากหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น เนื่องจากพระสอนปริยัติธรรมยังขาดความรู้ และไม่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่มีเทคนิคและกระบวนการในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีคำแนะนำให้ปรับปรุงบางประเด็นโดยภาพรวม มีความเหมาะสมและการประเมินคุณภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับ

*Received: December 23, 2024; Revised: April 23, 2025; Accepted: April 23, 2025

พระสอนปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม ด้วยระบบออนไลน์ จำนวน 6 ชั่วโมง โดยมีการประเมินผลหลังจบหน่วยการเรียนรู้ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นการฝึกอบรม หลังจาก 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของ พระสอนปริยัติธรรม 4. การประเมินประสิทธิผลหลังการหลักสูตรฝึกอบรม ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ มีผลต่างคิดเป็นร้อยละ 30.22 ในการออกแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของนักเรียน 39 คน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก อยู่ในระดับมาก 5. การรับรองหลักสูตรฝึกอบรม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เห็นด้วยทุกประเด็นและ รับรองว่า สามารถนำไปใช้ฝึกอบรม ทั้งนี้หลักสูตรฝึกอบรมทำให้พระสอนปริยัติธรรมมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ และหลักสูตรฝึกอบรมสามารถ เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนให้พระสอนปริยัติธรรมได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก; สมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the necessity in developing a training curriculum, 2) develop a training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept, 3) pilot the training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept, 4) evaluate the effectiveness of the training curriculum, and 5) certify the training curriculum to enhance teacher professional competence based on the proactive concept for 100 Pauli Dharma teachers, totaling 54 hours, during October-November 2024. The research instruments were a knowledge and understanding test, an assessment of teaching design ability, an assessment of teaching management ability, an assessment of the satisfaction of the monks teaching the training curriculum, and an assessment of student satisfaction with teaching management based on the proactive concept. Data analysis was performed by using the mean, standard deviation, t-test, content analysis, and data summary.

The research results found that 1. The monks who teach Pavarotti Dharma want to receive training from the developed training course because they lack knowledge and experience in teaching. They do not have teaching techniques and processes. The overall results are at a high level. 2. The training course to enhance the professional competence of teachers according to the proactive concept found that the content validity check had a consistency index of 1.00 from the expert group. There were suggestions for improvement in some issues. Overall, it was appropriate

and the quality assessment was at the highest level. There were 9 learning units. The content validity check had a consistency index of 1.00. It was at the highest level of appropriateness. 3.The trial of the training course for Pauli Pavarotti Dharma monks was conducted before and after the training using the online Google Form system for 6 hours. The results were evaluated after the learning unit was completed. And when the training was completed after 3 weeks, the researcher assessed the students' satisfaction with the teaching of the monks who taught the Dharma. 4. Evaluation of the effectiveness after the training course. The results of the knowledge and understanding test There was a difference of 30.22 percent in the teaching design, which was at a good level. In the teaching management, it was at a good level. The satisfaction of the monks who taught the Dharma with the training course was at a high level and the satisfaction of the 39 students with the teaching management according to the Active Learning concept was at a high level. 5 . Certification of the training course All 9 experts agreed with all points and confirmed that it can be used for training. The training course made the monks who taught the Dharma have knowledge and ability in teaching management, resulting in students having knowledge and the training course can be a guideline for developing the competence in teaching management for monks who taught the Dharma appropriately.

Keywords: Training course; Teacher professional competency based on the proactive concept; Pauli studies

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 54 วรรคสาม ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นอกจากนี้ แผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2565) ด้านศาสนศึกษา มีแนวทางการดำเนินการคือ สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา โดยการปลูกฝังความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ผ่านการศึกษาพระปริยัติธรรม ธรรมศึกษา บาลีศึกษา เพิ่มศักยภาพทางปัญญา แก่ศาสนทายาทพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล เช่น ผู้บริหารศาสนศึกษา ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี พระปริยัตินิเทศก์ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง (พระราชมารเมธี, 2560) และพระราชบัญญัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 กล่าวว่าจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องและ ตามมาตราที่ 17 ข้อ 2 การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกฎหมาย, 2562) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยพันธกิจ 6 ด้าน ตามพันธกิจคณะสงฆ์ คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านศาสนศึกษา 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านเผยแผร์ 5) ด้านสาธารณูปการ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มภาระงานพิเศษอีก 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก เป็นการดำเนินการภายใต้ค่านิยม (Core Value) ที่ว่า “อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ให้กับสำนักศาสนศึกษา สำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีหมายถึง สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แผนกบาลีสนาทลวง สำนักศาสนศึกษาประจำตำบล หรือสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอ เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของการศึกษา คณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของ (พระราชวรมนี 2521) ปัญหาของสำนักศาสนศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในด้านต่าง ๆ เช่น 1) ด้านนโยบาย ซึ่งมาจากนโยบายส่วนกลางยังขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ทำให้เจ้าสำนักศาสนศึกษาส่วนใหญ่บริหารจัดการศึกษาตามกำลังของตนเอง ผลสัมฤทธิ์แต่ละแห่งออกมาต่างกัน 2) ด้านผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านการบริหารการศึกษาอย่างเพียงพอ ยังขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ด้านหลักสูตรมีเนื้อหาที่มากและต้องอาศัยทั้งความจำและความเข้าใจ 4) ด้านครูสอนขาดทักษะในการสอนที่น่าสนใจของนักเรียน 5) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนยังขาดแรงจูงใจในการเรียนบาลี เพราะมีความรู้สึกลัวว่าเรียนยาก และสอบได้ยากกว่าการเรียนอย่างอื่น 6) ด้านการเรียนการสอน มีกิจกรรมน้อยทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ 7) ด้านการวัดการประเมินผล ปัญหาข้อสอบที่ใช้วัดผลยังไม่จำกัด และ 8) ด้านแหล่งเรียนรู้ ขาดตำราเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีสถิติคงที่และลดลง ซึ่งเป็นปัญหาของการบริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ส่วนใหญ่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน และสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ยังขาดประสบปัญหาในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อยู่มาก (พระครูสิริสุธรรมวงศ์ (เต็มพงศ์ มาตย์นอก, 2563)

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะศึกษาศาสตร์, 2561) การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริงนอกชั้นเรียน เพื่อเกิดการพัฒนาใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธีและเน้นการปฏิบัติจริงมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ถูกต้องเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการประเมิน (เชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์, 2562) ได้ให้ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งเน้นที่นักเรียนมีส่วนร่วมนอกเหนือจากการฟังครูบรรยายแล้ว การจัดห้องเรียนด้วยแนวคิดนี้ถือว่ายังไม่ถูกต้องทั้งหมด ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น การตอบคำถามผ่าน Application หรือการเล่นบอร์ดเกมจะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเป็นกิจกรรมการตอบคำถามผ่านโทรศัพท์หรือเกมต่าง ๆ เหล่านี้นับเป็นแค่เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ แต่ยังไม่อาจบอกได้เป็น “การเรียนรู้” อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ นิภาพร กุลสมบูรณ์

และสุวิมล ว่องวานิช. (2565) กล่าวไว้ว่า การสอนแบบ Active Learning คือการออกแบบโดยใช้การเรียนรู้หลากหลายแนวคิด เป้าหมายเพื่อเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียน

ดังนั้น พระสอนปริยัติธรรมจึงควรเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อให้พระสอนปริยัติธรรมได้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา เพิ่มพูนความรู้ทักษะ และความสามารถ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั่วไป อย่างเป็นรูปธรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะหากพระสอนปริยัติธรรมมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนก็ย่อมจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และสามารถให้การศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.3 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.4 เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.5 เพื่อรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนมีความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นความสุขความเจริญในชีวิต เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวมประเทศชาติได้

3.2 พระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในระดับประถมศึกษาได้

3.3 คณะสงฆ์ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะให้พระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

3.4 โรงเรียนมีพระสอนที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & Mc taggart (1988) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามวงจรปฏิบัติ 4 ขั้นตอน (PAOR) ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) กลุ่มเป้าหมายคือ พระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 100 รูป ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก เครื่องมือในการเก็บข้อมูลมี 5 ฉบับ คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการสอน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถ มีค่าเท่ากับ 1.00 และแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุกและ แบบประเมินความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งนำไป (Try out) มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.27-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.33-0.79 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จำนวน 8 แผน 16 ชั่วโมง หลังรับการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 1 หลังจากอบรม 3 วัน ครั้งที่ 2 หลังจากประเมินครั้งที่ 1 ภายใน 7 วัน ครั้งที่ 3 หลังจากประเมินครั้งที่ 2 ภายใน 7 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูและพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่าพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน 196 รูป ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 รูป คิดเป็นร้อยละ 66.32 ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 33.68 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สสำรวจความต้องการจำเป็นของพระสอนปริยัติธรรมเกี่ยวกับสาเหตุที่ต้องการฝึกอบรม

ข้อ	ประเด็นข้อคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	เพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.73	0.59	มากที่สุด	1
2	เพิ่มความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.40	0.61	มาก	3

ข้อ	ประเด็นข้อคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
3	เกิดการยอมรับในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	4.47	0.64	มาก	2
4	เพิ่มโอกาสในการสอนพระปริยัติธรรม	4.40	0.57	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.50	0.60	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า พระสอนปริยัติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ ต้องการฝึกอบรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.60) พบว่า พระสอนปริยัติ ธรรมควรได้รับการฝึกอบรม เนื่องจากพระสอนปริยัติธรรมยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการ เรียนการสอน ไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการสอน ส่วนมากเน้นการบรรยาย ไม่ค่อยมีเทคนิคและ กระบวนการในการสอนเท่าที่ควร จึงควรเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านองค์ความรู้ ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการประเมินผล โดยการนำหลักการสอนตามแนวคิด เชิงรุก เพื่อฝึกให้พระสอนปริยัติธรรมมีทักษะ ประสบการณ์ทั้งผลิต ใช้ประเมินการใช้สื่ออย่างเป็น ระบบ ควรมีการบูรณาการประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เช่น การทดสอบ การประเมินการปฏิบัติ การประเมินชิ้นงาน มาพัฒนาสมรรถนะของพระสอนปริยัติธรรม โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.46$, S.D. = 0.63)

5.2 ผลการพัฒนาของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิด เชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก

ตารางที่ 2 การพัฒนาของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม

ประเด็นอภิปรายกลุ่ม	ผลการอภิปรายกลุ่ม
1. หลักการของหลักสูตร	ศึกษาจากเป้าหมายของพระสอนปริยัติธรรมว่าต้องการให้บรรลุ วัตถุประสงค์อะไร และจะส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ เหมาะสมอย่างไร คุณสมบัติของพระสอนปริยัติธรรมที่เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้จบปริญญาหรือไม่ เนื่องจากหลักสูตรผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะในการจัดการ เรียนการสอน และให้บ่งบอกถึงคุณลักษณะของพระสอนปริยัติ ธรรม ควรมีลักษณะอย่างไร หลักการของหลักสูตรควรมีการยึดหยุ่น กับพระสอนปริยัติธรรม ควรมีจุดเน้นโดยให้อาخذข้อมูลจาก R ₁ มา สังเคราะห์ด้วยการพัฒนาหลักสูตรนี้ จึงจะทำให้พระสอนปริยัติ ธรรมเกิดสมรรถนะตามหลักสูตรฝึกอบรม
2. วัตถุประสงค์ของ หลักสูตร	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนมีข้อสังเกตว่าในแต่ละสมรรถนะแค่ 3 ประเด็นครอบคลุมหรือยัง และวัตถุประสงค์จะต้องถึงผู้เรียน นักเรียนจะได้อะไร หลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นหลักสูตรเฉพาะ

ประเด็นอภิปรายกลุ่ม	ผลการอภิปรายกลุ่ม
	ควรส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจจากการเรียนรู้ และควรเพิ่มนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. เนื้อหาของหลักสูตร 4. โครงสร้างของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิวิภาครวมกัน	ตารางการฝึกอบรมใส่ตารางทดสอบก่อนและหลังเขียนตารางภาคทฤษฎี ให้ชัดเจนขึ้น และต้องเขียนภาคปฏิบัติเพิ่มเติมควรมีเนื้อหา ที่ตรงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ และจะเชื่อมโยงในการสร้างเครื่องมือ จะส่งผลไปถึงการวัดและประเมินผล เนื้อหาตรงกับหน่วยไหน และตรงกับแผนไหน ควรเพิ่ม 2 ช่อง คือสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล ให้น้ำหนักชั่วโมงหากเนื้อหาไหนสำคัญควรเพิ่มชั่วโมงของหน่วยนั้น และโครงสร้างฝึกอบรมเน้นทฤษฎีเกินไป ควรเพิ่มทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ แยกให้เห็นประเด็นการประเมินเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตพฤติกรรม เช่น การใฝ่รู้ ตั้งใจเรียน สะท้อนคิด ต้องมีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีควรเพิ่มตารางกิจกรรมภาคปฏิบัติ
5. กิจกรรมการเรียนรู้	การใช้กิจกรรมการฝึกอบรม 10 วิธีในการจัดอบรมมีความจำเป็นที่จะใช้ทั้ง 10 วิธีหรือไม่ ควรใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วย เช่น Activity Based Learning; ABL การเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน Case Based Learning; CBLการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา Group Process กระบวนการกลุ่ม และใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการสอน	ควรเพิ่ม คลิปวิดีโอ ตัวอย่างการสอน
7. การวัดและประเมินผล	การทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมไม่สามารถจำ ข้อสอบได้เนื่องจากเป็นข้อสอบชุดเดียวกันต้องการสลับข้อหรือสลับตัวเลือกหรือเปลี่ยนสถานการณ์ข้อคำถาม ต้องมีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ข้อสอบจะต้องไปดูนิยามว่า จะประเมินดูอะไรบ้าง ความสามารถ การวัดการปฏิบัติควรใช้เกณฑ์ Scoring Rubric เพื่อให้ชัดเจนในการประเมิน และมีเกณฑ์การประเมิน ประเด็นข้อสอบจะโฟกัสไปที่จุดไหน การวัดความรู้เป็นแบบพื้นๆ ไป ควรทำตารางการวิเคราะห์ข้อสอบ ต้องทำเกณฑ์ใหม่ ปรับข้อสอบ ควรให้ผู้ประเมินร่วมเวลาของการฝึกอบรมควรมีกำหนดว่ากี่ชั่วโมงถึงจะผ่านการฝึกอบรม พระสอนปรียัติธรรมที่เขียนแผนการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอน ไม่ควรให้ผู้วิจัยประเมินอย่างเดียว ควรจะเชิญผู้ประเมินมาร่วมประเมิน
8. ระยะเวลาในการฝึกอบรม	ไม่มีข้อแนะนำเนื่องจากวิภาคในโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีคำแนะนำให้ปรับปรุงบางประเด็นโดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมและจากการประเมินคุณภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.45) โดยมีหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย พบว่า ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D. =0.00)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ประเด็น	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	หลักการ	4.60	0.55	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์	4.40	0.57	มาก
3	โครงสร้าง	4.73	0.48	มากที่สุด
4	เนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
5	กิจกรรมการฝึกอบรม	4.65	0.50	มากที่สุด
6	สื่อการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
7	การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.70	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.45) เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ 7 การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) เป็นลำดับ 1 รองลงมาได้แก่ ประเด็นที่ 4 เนื้อหา และประเด็นที่ 6 สื่อการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$, S.D.=0.45) และลำดับสุดท้าย ประเด็นที่ 2 วัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.57) ตามลำดับ

5.3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนปริยัติธรรม โดยประเมินจากการสุ่มผู้เข้าอบรมพระสอนปริยัติธรรม จำนวน 6 รูป โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.02$, S.D.=0.23)

ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนปริยัติธรรม โดยประเมินจากการสุ่มผู้เข้าอบรมพระสอนปริยัติธรรม จำนวน 6 รูป โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 1.77, S.D. = 0.26)

5.4 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ตารางที่ 4 ผลความพึงพอใจของพระปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านความรู้	2.51	0.59	มาก
2	ด้านการนำไปใช้	2.52	0.60	มาก
3	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.58	0.49	มาก
4	ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม	2.67	0.49	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	2.64	0.50	มาก
6	ด้านผลที่เกิดกับพระสอนปริยัติธรรม	2.59	0.56	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.55	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลความพึงพอใจของพระสอนปริยัติธรรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.55, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 5 ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยการสอบถามนักเรียน จำนวน 39 คน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.34	0.66	มาก
2	ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี	2.28	0.74	มาก
3	ด้านการวัดและประเมินผล	2.27	0.70	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.30	0.69	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.30, S.D. = 0.69) เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนทั้ง 9 คน มีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.5 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ตารางที่ 6 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ข้อ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีประโยชน์แก่การศึกษา	✓	
2	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
3	โครงสร้างของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
4	เนื้อหาของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
5	กิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
6	สื่อการสอนของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระได้	✓	
7	การวัดและประเมินผลของหลักสูตรทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของพระ	✓	
8	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	✓	
9	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการ พระพุทธศาสนา ด้านศาสนศึกษา	✓	
10	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พ.ศ. 2564	✓	
11	หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับการบริหารงานกิจการด้านการศึกษา	✓	

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 รูป/คน เห็นด้วยทุกประเด็น และรับรองว่า

สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนปริยัติธรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนี้ได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่าพระสอนปริยัติธรรมต้องการเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และพระสอนปริยัติธรรมต้องการเพิ่มโอกาสในการจัดการเรียนการสอนด้วยกันตัวรวม มีสมสาร (2560) ได้ทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ได้แก่ ด้านหลักสูตรการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้ง นิชดาพร หวานสนิท และพรณี ผุดเกตุ (2565) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ด้านความรู้ในวิชาชีพครูตามประเด็นการพัฒนาของรูปแบบทักษะปฏิบัติ โดยประเด็นการพัฒนามีทั้งความรู้และทักษะวิชาชีพครู

6.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหลักสูตรถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ เหมาะสำหรับพระสอนปริยัติธรรมในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ชนะสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนา และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สอดคล้องกับ กานตยุทธ ตรีบุญนิติ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู สามารถนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

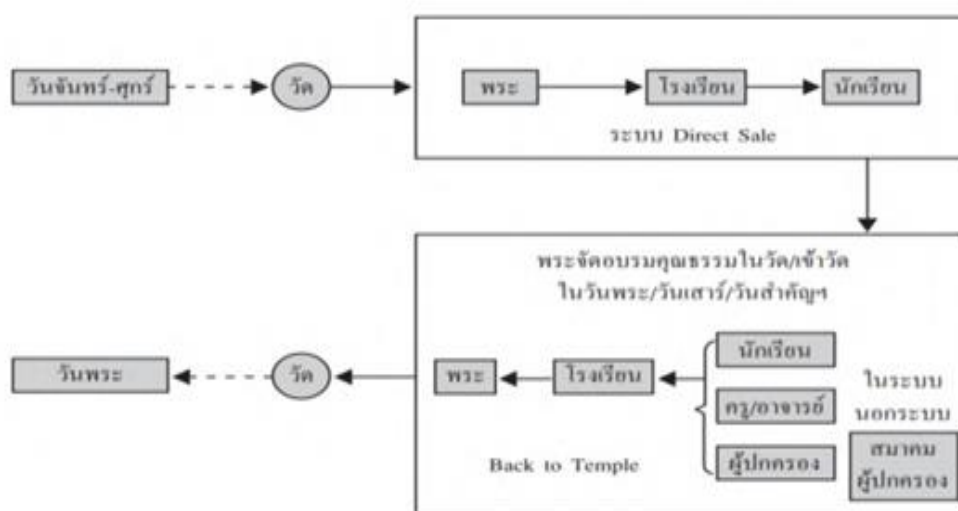
6.3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ พระวีรกุล วรธมโมและคณะ (2562) ผู้สอนกำหนดหัวข้อ และกำหนดเวลา เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม แล้วมีผู้จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการทำให้เป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว อีกทั้ง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี กล่าวว่ากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน คิดแก้ไขให้ได้ สามารถสรุปการกระทำที่ได้ผลนั้นไว้เป็นข้อ ๆ หรือเป็นระบบ และให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติอย่างเต็มที่ (ทิตินา แชนณี, 2560)

6.4 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งทำให้พระสอนศีลธรรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมสูงขึ้น สอดคล้องกับ สุพักษ์ สมสา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู หลังการพัฒนาเพิ่มขึ้น และสามารถจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้

6.5 ผลการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 รูป/คน เห็นด้วยทุกประเด็น และรับรองว่าหลักสูตรนี้ สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของพระสอนปริยัติธรรมนี้ได้ สอดคล้องกับ วราวุฒิ มั่นสุพผล (2557) ได้ทำการรับรองการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับเหมาะสม

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังภาพที่ 1 ดังความเชื่อมโยงงานทางพุทธศาสนาในชุมชน/ท้องถิ่น กับพระสอนปริยัติธรรมอย่างบูรณาการ

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงงานทางพุทธศาสนาในชุมชน/ท้องถิ่น กับพระสอนปริยัติธรรม

โดยพระสอนปริยัติธรรมในโรงเรียนทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุก 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การสอนตามหลักสูตรการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา และ 2) การทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา โดยการนำการบริหารมาประยุกต์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ได้รูปแบบการประยุกต์วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามคิดเชิงรุกของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่ได้จากพุทธวิธีการบริหารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุก วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุกของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน และลีลาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวคิดเชิงรุกของพระสอนปริยัติธรรมในโรงเรียน จากการปฏิบัติคือ การปรีชาปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ส่งผลสำเร็จให้เกิดศีล สมาธิ และปัญญา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 คณะสงฆ์จังหวัด ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนปริยัติธรรม ทุกระดับชั้นนำไปใช้เพื่อให้พระสอนศีลธรรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน

8.1.2 แม่กองธรรมสนามหลวงควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนปริยัติธรรม ทุกระดับชั้นไปใช้เพื่อขยายผลในจังหวัดอื่นเพื่อให้พระสอนปริยัติธรรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลจากการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาจึงควรแยกหน่วยในการฝึกอบรม

8.2.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ของพระสอนปริยัติธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการพัฒนาการน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มเวลาการฝึกอบรมในทุกหน่วยการเรียนรู้

8.2.3 ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ของพระสอนปริยัติธรรม ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี มีผลพัฒนาการน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มเวลาการฝึกอบรมในหน่วยการเรียนรู้

8.2.4 กระบวนการในการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมต้องมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี ดังนั้น ควรทดสอบผู้เข้าอบรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการ พัฒนาสมรรถนะ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

8.3.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุกสำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ควรมีการพัฒนา สมรรถนะของพระสอนศีลธรรมด้านอื่น ๆ

8.3.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้พระสอนปริยัติธรรมในรูปแบบหลักสูตรออนไลน์

9. บรรณานุกรม

- กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยของกรณ์ปริทัศน์. 7(2). 45-56.
- กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ. (2556). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชนะสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน. (2564). **การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2562). เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ **Active Learning** เพื่อผู้เรียนยุคใหม่ ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2566. จาก http://www.sesa.go.th/site/images/31394_Active%20L
- ณิชาพร หวานสนิท และพรณี ผุดเกิด. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. **วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์**. 7(2). 127-142.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร กุลสมบูรณ์ และสุวิมล ว่องวานิช. (2565). Active Learning: จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนสู่ ปรัชญาและทฤษฎีรากฐาน ตั้งทิศให้ถูกเพื่อไม่ทิ้งครูให้หลงทางอีกต่อไป. **ครูสภาวิทยจารย์**. 3(2). 1-17.
- พระราชวรเมธี และคณะ. (2560). **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560-2564 “การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ”**. สืบค้น 21 มกราคม 2566. จาก <http://www.buddhism4.com/web/download/book%201.pdf>
- วรารุณ มั่นสุขผล. (2557). **การพัฒนารูปแบบการอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบบออีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.

**โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1***
**THE PROGRAMS TO ENHANCEMENT IN INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF
SCHOOL DIRECTOR UNDER MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

อุมารณ สารพล¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²
Umaporn Saraphon¹, Karn Rueangmontri²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}
Email : kruou.umaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความ
ต้องการจำเป็น และ 2) สร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นการวิจัยแบบ
ผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และรักษาการใน
ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 135 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และมีกลุ่มผู้ให้
ข้อมูล จำนวน 3 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความ
เหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความ
ต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างฯ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การนิเทศและประเมินผลด้านการ
สอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการกำหนดเป้าหมายของ
โรงเรียนตามลำดับ และ 2) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ประกอบด้วย หลักการ
วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการวัดและประเมินผล ซึ่งเนื้อหาของโปรแกรมฯ
ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศและประเมินผลด้านการ
สอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร ส่วนผลการประเมินความ
เหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 รายการ

คำสำคัญ : โปรแกรม; ภาวะผู้นำทางวิชาการ; การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research article were: 1) to study the current conditions, the desired conditions, and the needs, and 2) to develop and evaluate a program for enhancing Instructional leadership among school administrators under the jurisdiction of the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1. This research employed a mixed-methods approach. The sample group consisted of 135 participants, including school administrators, deputy school administrators, and acting school directors, selected through stratified random sampling. In addition, there were 3 key informants. The research instruments included questionnaires, interview forms, and suitability assessment forms. The statistics used for data analysis comprised percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The research findings revealed that: 1) the current state of Instructional leadership among school administrators was at a moderate level overall, while the desired condition was at the highest level. The prioritized needs for enhancing Instructional leadership, in descending order, were: supervision and evaluation of teaching, promoting a conducive teaching and learning environment, curriculum management, and setting school goals; and 2) the developed program for enhancing Instructional leadership consisted of principles, objectives, content, development methods, and evaluation methods. The content of the program comprised four modules: setting school goals, supervision and evaluation of teaching, promoting a conducive teaching and learning environment, and curriculum management. The results of the evaluation of the program's suitability and feasibility were found to be at the highest level in both aspects.

Keywords : Programs; Instructional Leadership; Enhancement Instructional Leadership

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคที่เทคโนโลยีของประเทศไทยก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และเดินทางไปพร้อมกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีทั้งความรู้และคุณธรรม พร้อมดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาได้กลายเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาทุนมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการกระจายอำนาจด้านการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ การบริหารงานวิชาการจึงกลายเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีบทบาทในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้ดำเนินงานภายใต้

บรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

การบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เนื่องจากผู้บริหารถือเป็นผู้นำหลักของโรงเรียนในยุคการปฏิรูปการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร บทบาทนี้ไม่ใช่เพียงการสั่งการ แต่ต้องรู้จักดึงศักยภาพของทีมงานและส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานอย่างแท้จริง คุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การเป็นผู้มี วิสัยทัศน์ (Vision) ที่ชัดเจน สามารถสร้างภาพความสำเร็จของโรงเรียนในอนาคต พร้อมทั้งสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้ทีมงานเข้าใจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) ผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในองค์กร “รู้สึกเป็นเจ้าของ” วิสัยทัศน์นั้น ไม่ใช่เพียงแคื่อยอมรับแนวคิดของผู้บริหาร แต่ต้องเกิดจากความคิดร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องมีความ มุ่งมั่น (Commitment) ในการผลักดันองค์กรให้ก้าวข้ามอุปสรรค และไม่ย่อท้อต่อความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างทาง เพื่อเดินหน้าไปสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญได้ มักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสูงต่อผู้ตาม และสามารถผลักดันให้งานในหน้าที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด Hallinger (2009) ได้เน้นย้ำไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการประสานงาน การควบคุม และการดำเนินการต่าง ๆ ผู้นำทางวิชาการไม่ได้มองเพียงในเชิงบริหารจัดการทั่วไปเท่านั้น แต่ยังเน้นบทบาทการบริหารที่เกี่ยวข้องกับ “แก่นแท้ทางเทคนิค” ของการศึกษา ซึ่งก็คือ การเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ภาวะผู้นำลักษณะนี้จึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และทักษะพิเศษที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง Wildy และ Dimmock (1993) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการและบทบาทของครู โดยเน้นการเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน และยึดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน แนวคิดนี้สอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ (2550) ที่ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ เนื่องจากความสำเร็จในทุกด้านของสถานศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์ สั่งการ และตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ได้แก่ บุคลิกภาพที่เหมาะสม ภาวะความเป็นผู้นำ ความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้บริหารในยุคการปฏิรูปการศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ทันสมัย มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา

อย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามกรอบของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างแท้จริง

จากรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 พบว่า ปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียน เป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการ แก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานี้ยังคงต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ย ของประเทศ ข้อมูลระบุว่า มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดที่มีผลคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศถึง 140 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 71.79 ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึง ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มี ข้อค้นพบว่า ผู้บริหารหลายรายยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในด้านภาวะผู้นำทาง วิชาการ ตลอดจนการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการถือเป็น คุณลักษณะสำคัญที่ผู้บริหารต้องมี เพื่อนำพาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงควรมีความรู้รอบด้านทั้งวิชาการ หลักสูตร ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ตลอดจน ศาสตร์และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2566)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญใน การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนา โปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 การดำเนินงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในเขตพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาโปรแกรมนี้คือ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาเชิงระบบอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความยั่งยืน ในด้านคุณภาพสถานศึกษา และการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.2 เพื่อสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 2) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และ 4) การบริหารหลักสูตร และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ทุกข้อ และมีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง 0.82-0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น และศึกษา Best practice จากผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีคุณสมบัติคือ 1) ได้รับรางวัล Best practice ระดับเขตพื้นที่ขึ้นไปทางด้านวิชาการ 2) เป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น ได้รับการรับรอง 3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านบริหารจัดการ หรือด้านวิชาการ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งแบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ จำนวน 11 ข้อ แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาสร้างข้อสรุปเป็นร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติ คือ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา 2) มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ และ 3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง แสดงรายละเอียดดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ ของภาวะผู้นำทาง วิชาการ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			ดัชนีความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.02	0.59	มาก	4.91	0.33	มากที่สุด	0.221	4
2. ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	3.25	1.04	ปานกลาง	4.94	0.25	มากที่สุด	0.520	1
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน	3.49	0.83	ปานกลาง	4.93	0.26	มากที่สุด	0.413	2
4. ด้านการบริหารหลักสูตร	3.90	0.68	มาก	4.93	0.27	มากที่สุด	0.264	3
รวมเฉลี่ย	3.67	0.79	ปานกลาง	4.93	0.28	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.59$) ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, $S.D.=1.04$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.49$, $S.D.=0.83$) ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.68$) ส่วนสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.93$, $S.D.=0.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.91$, $S.D.=0.33$) ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.94$, $S.D.=0.25$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.93$, $S.D.=0.26$) ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.93$, $S.D.=0.27$) เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ($PNI_{modified}=0.520$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

สอน ($PNI_{modified}=0.413$) ด้านการบริหารหลักสูตร ($PNI_{modified}=0.264$) และด้านการมกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($PNI_{modified}=0.221$)

5.2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยผู้วิจัยนำผลการศึกษาในระยที่ 1 เกี่ยวกับการศึกษาคำลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ประเด็นที่มีความสำคัญและความต้องการจำเป็นจาก 4 องค์ประกอบ ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาใช้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 3 คน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวเป็นผู้บริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ตาราง

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	สรุปแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ
การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	- การจัดกิจกรรมติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน - การพัฒนาทักษะด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน - การเรียนรู้ทักษะด้านการกำหนดเป้าหมายหมายของโรงเรียน - การพูดคุยแบบกลุ่ม วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ ร่วมกันพัฒนาด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนา - การฝึกอบรมด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	- การติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน - การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน - การศึกษาดูงานด้านการบริหารงานด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนอย่างเป็นระบบ - การเรียนรู้ด้านการพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนและประเมินผลด้านการสอนแบบมีส่วนร่วม - การเรียนรู้ผลงานด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน - การฝึกอบรมด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน	- การติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน - การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน - การเรียนรู้ด้านการพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน - การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการและการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาบรรยากาศทางการเรียนรู้การสอนของสถานศึกษา - การฝึกอบรมด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน
การบริหารหลักสูตร	- การติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตร - การสร้างและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา - การเรียนรู้ด้านการบริหารหลักสูตร - การเรียนรู้แนวคิด หลักการด้านการบริหารหลักสูตร - การฝึกอบรมด้านการบริหารหลักสูตร

ผู้วิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มาทำการสังเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาประกอบการร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices จากการวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	
หลักการ	ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ กำหนดทิศทางการดำเนินงาน จัดสรรทรัพยากร และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะครูบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะทำหน้าที่ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของงานด้านวิชาการ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำและทำความเข้าใจหลักสูตร ตลอดจนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 2. เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร 3. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้ารับการพัฒนามีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
เนื้อหา	Module 1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน, Module 2 การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน, Module 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน, Module 4 การบริหารหลักสูตร
วิธีการพัฒนา	การศึกษาด้วยตนเอง 70% มีวิธีการดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาเอกสาร 2) การเขียนบันทึก 3) การศึกษาเฉพาะกรณี 4) การทดลองปฏิบัติงาน 5) การติดตาม/สังเกต 6) การพัฒนาตนเอง 7) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การสัมมนา 20% มีวิธีการดังต่อไปนี้ 1) การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน 2) การสอนแนะ 3) การใช้พี่เลี้ยง 4) การศึกษาดูงาน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ 10% มีวิธีการดังต่อไปนี้ 1) การใช้บทเรียนสำเร็จรูป 2) การฝึกอบรม 3) การการเรียนรู้ทางไกล 4) การศึกษาจากคู่มือ
การวัดและประเมินผล	- ประเมินก่อนการพัฒนา โดยการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนการได้รับการพัฒนาโดยใช้แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	
	- ประเมินระหว่างการพัฒนา โดยการประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม ประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินใบงาน ประเมินงานที่มอบหมายและประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมในการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ - ประเมินหลังการพัฒนา โดยการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการหลังการได้รับการพัฒนาโดยใช้แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

หลังจากการดำเนินการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการ	4.93	0.26	มากที่สุด	4.87	0.32	มากที่สุด
1.1 ความชัดเจนของหลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 ความสำคัญของหลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 การนำไปใช้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.93	0.26	มากที่สุด	4.80	0.29	มากที่สุด
2.1 เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 ความครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 มีความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. เนื้อหาของโปรแกรม	4.86	0.25	มากที่สุด	4.83	0.27	มากที่สุด
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 เนื้อหากับระยะเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4 Module 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 Module 2 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.6 Module 3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.7 Module 4 ด้านการบริหารหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา	4.87	0.22	มากที่สุด	4.86	0.22	มากที่สุด
4.1 การติดตาม/สังเกต	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.2 การเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 การศึกษาเฉพาะกรณี	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.4 การสอนแนะ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.6 การใช้พี่เลี้ยง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.7 การฝึกอบรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล	4.90	0.32	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.88	0.25	มากที่สุด	4.85	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.88$, S.D.=0.25) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.85$, S.D.=0.26)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า โดยรวมแล้ว สภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ขณะที่ สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วน ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่าด้านที่มีความต้องการมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน สาเหตุที่ด้าน การนิเทศและประเมินผลด้านการสอนมีระดับความต้องการสูงสุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในเขตพื้นที่ศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศอย่างมีระบบ ทั้งที่การนิเทศเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน โดยช่วยกำกับ ติดตาม และสะท้อนการปฏิบัติงานของครูอย่างใกล้ชิด (เพ็ญพิกตร์ ภูศิลป์, 2557) และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในส่วนของการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและความร่วมมือของครู โดยผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ วางนโยบายพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครู การผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหาร ครู และบุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำ และประเมินหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายการเรียนรู้ โดยการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีควรมี

ความเชื่อมโยงกับการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการพัฒนา งานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564) ที่ชี้ ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลโดยตรงต่อการส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ โดยผู้นำทางวิชาการที่ดีจะสามารถนำความรู้ กลยุทธ์ และเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการสนับสนุน การพัฒนาครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและการ ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพตามความต้องการที่แท้จริงของครู จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและ ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ งานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ยัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน มักมีการ วางแผนเชิงระบบ จัดสรรทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและ หลังการใช้ รวมถึงสนับสนุนครูให้มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ขณะที่ Mbatha (2009) ได้ศึกษา บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยม และพบว่า มีความสัมพันธ์ ทางอ้อมระหว่างภาวะผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่าง ชัดเจน การสร้างเครือข่ายวิชาการ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน เป็น กลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ผลการวิจัยของ Kutthalaeng , S. ., & Nuangchalerm , P. (2025) ยังได้พบว่า ผู้บริหารที่มีการกำกับติดตามการใช้เวลาใน การจัดการเวลา การเรียนการสอนของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ จะช่วยในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการ สอนอย่างมีประสิทธิภาพให้กับครูได้

6.2 ผลการสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า โปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา การวัดและประเมินผล โดย เนื้อหาหลักของ โปรแกรม ถูกจัดแบ่งออกเป็น 4 โมดูล ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 2) การนิเทศและ ประเมินผลด้านการสอน 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน 4) การบริหารหลักสูตร ผลการ ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.88 แสดงให้ เห็นว่าโครงสร้างและแนวทางของโปรแกรมสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการดังกล่าว คือ กิจกรรมใน กระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และพฤติกรรม ด้านภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ โดยมีองค์ประกอบหลักของโปรแกรม ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการวัดประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีบทบาท สำคัญในการออกแบบโปรแกรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และ สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรมว่า เป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดย ควรประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งทั้งหมด ล้วนเป็นโครงสร้างหลักของโปรแกรมที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรได้อย่างเป็น

ระบบ ในขณะเดียวกันผลการวิจัยของ จุฑาภรณ์ ไปนาน (2566) ก็ได้เสนอองค์ประกอบของโปรแกรมในลักษณะคล้ายกัน ประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการวัดผลประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หฤชนันท์ แสนกันยา (2565) ที่พบว่าองค์ประกอบของโปรแกรมควรประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการวัดผลประเมินผล องค์ประกอบเหล่านี้จึงถือเป็นแนวทางสำคัญในการออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการให้มีความสมบูรณ์รอบด้าน และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

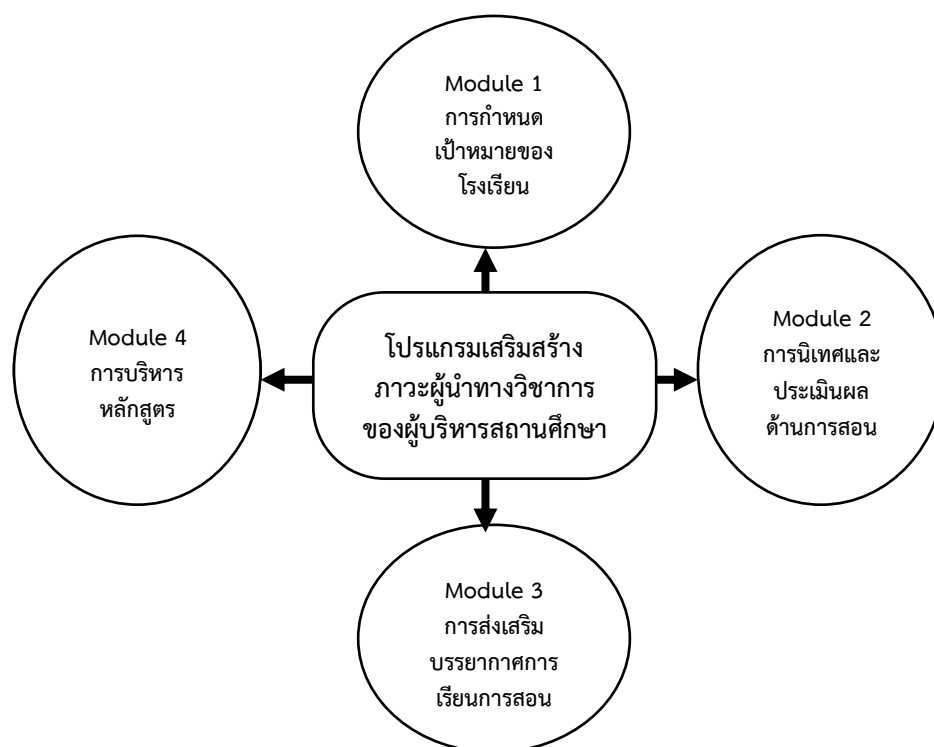
7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. หลักการ ประกอบด้วย แนวคิด ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพตามองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร

3. เนื้อหา ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่

ภาพที่ 1 เนื้อหาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

4. วิธีการพัฒนา การศึกษาด້วยตนเอง 70% (63 ชั่วโมง) การสัมมนา 20% (18 ชั่วโมง)
การประชุมเชิงปฏิบัติการ 10% (9 ชั่วโมง)

5. การวัดและประเมินผล การประเมินผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการใน 3 ระยะ ได้แก่ การประเมินก่อนการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวัดระดับความสามารถก่อนเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินระหว่างการพัฒนา โดยพิจารณาจากการทำงานกิจกรรมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงาน งานที่ได้รับมอบหมาย และความพึงพอใจต่อกิจกรรมผ่านแบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรม และการประเมินหลังการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับก่อนการพัฒนา เพื่อเปรียบเทียบผลและวัดความก้าวหน้าในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างเป็นระบบ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการไปพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยโดยนำองค์ประกอบด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนให้ผู้สนใจนำไปพัฒนาในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.3.2 ควรมีการวิจัยโดยทำเป็นรูปแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้สนใจนำไปพัฒนาในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.3.3 ควรมีการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้สนใจนำไปพัฒนาในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9. บรรณานุกรม

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1. (2566). รายงานสรุปผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแบบบูรณาการ ศีขรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วารสารมหาชสาร. 14(2). 262-275.
- จุฑาภรณ์ ไปนาน. (2566). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 7(1). 404-414.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์.
- เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์. (2557). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). สรุปสาระสำคัญรายงานผลการจัดการศึกษาตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2554). การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสายสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- หลุณันท์ แสนกันยา. (2565). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 6(1). 51-64.
- Kutthalaeng, S. & Nuangchalerm, P. (2025). Needs and Feasibility of Academic Leadership Program for Secondary School Administrators. *Journal of Practical Studies in Education*. 6(3). 21-27.
- Mbatha, M.V. (2009). *The principal's instructional leadership role as a factor influencing academic performance: a case study*. Thesis, Master of Education. Graduate School : University of South Africa.
- Wildy, H. and Dimmock, C. (1993). Instructional leadership in primary and secondary school. *Journal of Educational Administration*. 31(21). 43-61.

รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*

A MODEL OF CHANGE MANAGEMENT TO ENHANCE STUDENTS FOR MORAL
UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

วุฒิชัย สารสุข¹

Wutthichai Sarusuk¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4¹

Buriram primary education service area office 4¹

Email : wuttichaisarusuk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 191 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความเหมาะสม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ 2) รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารการเปลี่ยนแปลง; คุณธรรมของนักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Study the current conditions, desired conditions and needs of change management to enhance students' moral under Buriram Primary Education Service Area Office 4. The sample group 191 School administrators, by Stratified Random Sampling. the group of informants in study the guidelines for creating a model 3 experts, by purposive sampling. 2) Set a model, the informant group consisted of 9 experts, and the Group of informants in the suitability assessment 30 School administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.90. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.93., interview form, Focus Group Discussion issue and suitability questionnaire. and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) Current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need Visionary Leadership. 2) A model of change management to enhance students' moral under Buriram Primary Education Service Area Office 4, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 management mechanism, part 4 assessment guidelines, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate at the highest level.

Keywords : A model; Change management; Students for moral

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องพบกับปัญหาที่หลากหลายตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ผู้บริหารการสถานศึกษายุคใหม่จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีภาวะผู้นำในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ ภายใต้ข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำต้องมุ่งเน้นการปรับภาวะผู้นำ การบริหารงานมุ่งเน้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารการสถานศึกษายุคใหม่ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานมากขึ้น เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มีความเมตตา กรุณาการให้ความรักลูกน้อง การมีความริเริ่มสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการจูงใจ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การมีความกล้า การมีจินตนาการสูง มีการทดลอง การมีความเป็นอิสระ และการมีคุณธรรมจริยธรรม (ภารดี อนันต์นาวิ, 2553) การบริหารการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นการวางแผน การดำเนินการต่าง ๆ ที่จะลดผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ,

2551) ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นใช้ปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

คุณธรรมของนักเรียนเป็นหลักความประพฤติที่มีการฝึกอบรมให้เป็นความประพฤติของพลเมืองดี โดยเน้นที่รายบุคคล เป็นคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกัน หรือศีลธรรมที่แสดงออกทางความประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่พึงามถูกต้องเหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคม (ประเวศ วะสี, 2550; นางลักขณ์ วิรัชชัย; John Dewy, 1975) คุณธรรมมีความสำคัญ คือเป็นเสมือนขุมความรู้หรือปัญญาธรรม เป็นหลักการระบบความเชื่อ ที่คนได้รวบรวมสะสมจากประสบการณ์อันยาวนาน และได้ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมา และสร้างสรรค์ขึ้นใหม่อย่างแยบยลและกลมกลืนกัน การสั่งสอนอบรม บ่มนิสัย ซึ่งคนส่วนใหญ่ยอมรับได้ในเงื่อนไขที่ไม่มีความขัดแย้งกัน ความเป็นอุดมคติและพันธะทางจริยธรรม จึงเป็นการเคารพต่อสิทธิของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน (Kohlberg, 1976; Jean Piaget, 1997)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีวิสัยทัศน์ “องค์กรสมรรถนะดีมีความสุข” มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคนเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่านักเรียนส่วนมากเป็นผู้ด้อยโอกาส การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเน้นการเรียนรู้จากครู ในด้านการเสริมสร้างคุณธรรมต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2568)

จากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมของนักเรียนให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีคุณภาพทุกระดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 191 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 128 คน ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกนและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนในยุคการเปลี่ยนแปลง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52-0.88 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.55-0.89 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบ (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ยกร่างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ผู้วิจัยยกร่างเองจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มที่ 3 ครู ที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Discussion) มีองค์ประกอบตามโครงสร้างของรูปแบบมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงโครงสร้าง (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. การมีวิสัยทัศน์	3.12	0.56	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.465	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	3.14	0.55	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด	0.449	2
3. การกระตุ้นใช้ปัญญา	3.25	0.55	ปานกลาง	4.53	0.52	มากที่สุด	0.394	3
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.33	0.54	ปานกลาง	4.52	0.52	มากที่สุด	0.357	4
โดยรวม	3.21	0.55	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด	0.415	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.55) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51) ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ (PNI_{modified} =

0.465) ลำดับที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ($PNI_{modified} = 0.449$) ลำดับที่ 3 การกระตุ้นใช้ปัญญา ($PNI_{modified} = 0.394$) และ ลำดับที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($PNI_{modified} = 0.357$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

รายการ	ความเหมาะสม			ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. หลักการและวัตถุประสงค์	4.52	0.53	มากที่สุด	เหมาะสม
2. วิธีดำเนินการ	4.55	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม
3. กลไกการบริหาร	4.57	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม
4. แนวทางการประเมิน	4.61	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.62	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
โดยรวม	4.57	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.52) พิจารณารายพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วนถือว่ามีความเป็นไปได้ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.51) ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.51) ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.52) ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) และส่วนที่ 1 หลักการวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน นำไปสร้างเครื่องมือเพื่อสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นำมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ส่งผลต่อระดับคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น ดังที่สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้เสนอว่าการบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถ และความเป็นคนดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพัฒน์ ศรีชัย (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของครูผู้สอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ครูมุ่งเน้นให้ความรู้เนื้อหาแก่นักเรียนโดยวิธีการสอนแบบการบรรยาย ซึ่งขาดความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ต่อนักเรียน เน้นให้มีการสอนเสร็จภายในชั่วโมงของการจัดการเรียนรู้สถาบันอาชีวศึกษาอยู่ใจกลางเมือง จึงทำให้มีเสียงรบกวนขณะที่ครูผู้สอนทำการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ด้านคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีนักเรียนขาดพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองดีและขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ขาดศีลธรรมที่ควรปฏิบัติต่อตนเองและสถานศึกษา

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนมาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความประสงค์ที่จะของการพัฒนาบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ หลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการเสริมสร้างกำกับ ดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ พชรินทร์ สงครามศรี (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด

6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นการมอง

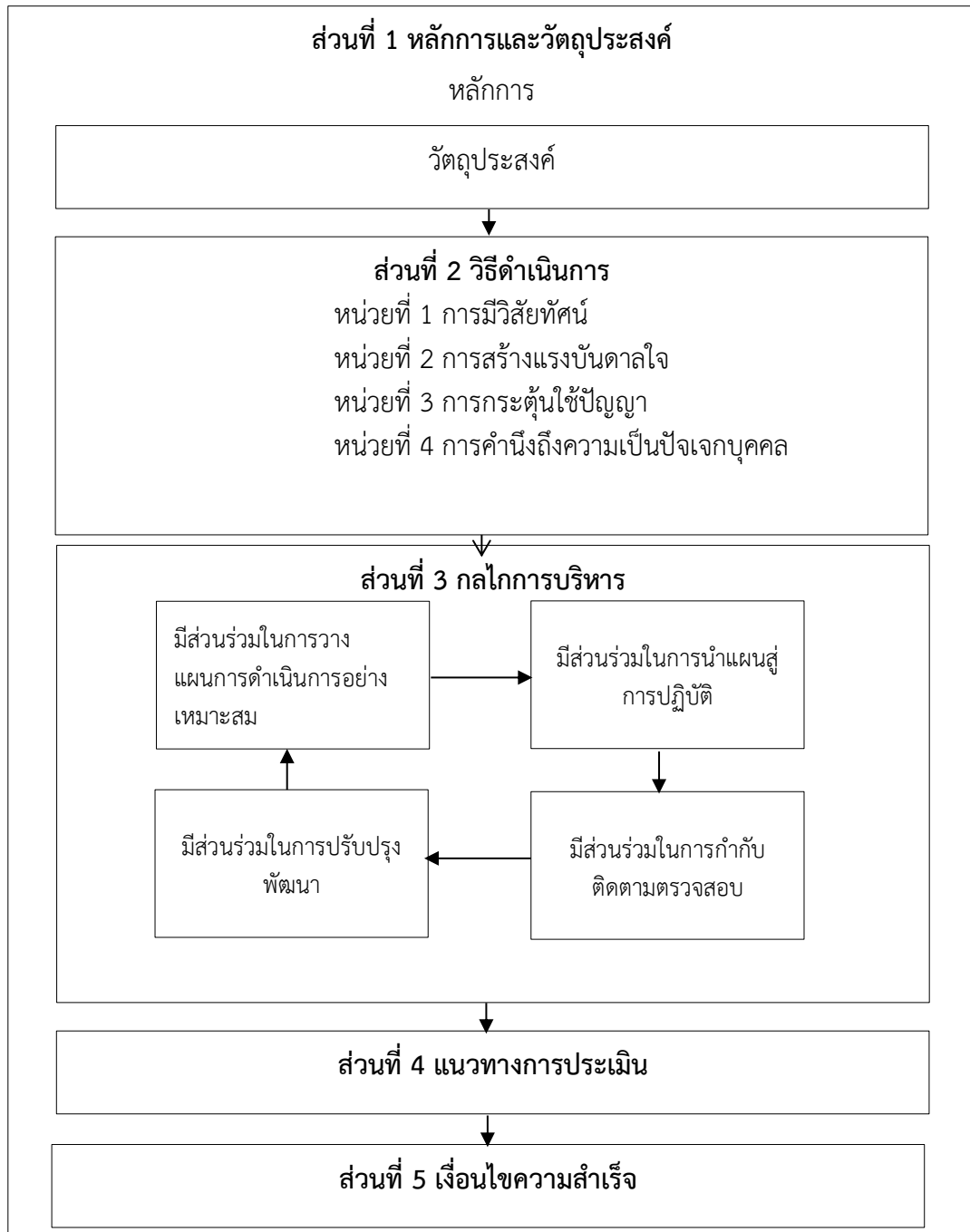
การณโกลของผู้บริหารเพื่อวิเคราะห์และสร้างภาพความสำเร็จอย่างมีคุณค่า ดังที่ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้เสนอว่าการมีวิสัยทัศน์ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้ สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความ เป็นเลิศขององค์กรได้ สอดคล้องกับ ขนิษฐนธิชา ทองสุข (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของ นักเรียน ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไข ความสำเร็จ มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น นำมาสัมภาษณ์และยก ร่างรูปแบบจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพนำเข้าสู่การตรวจสอบยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน เป็น ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) นำเสนอ ว่าการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นรูปธรรมก่อนเพื่อให้สามารถสังเกตและติดตามผลได้ง่าย เช่น ความมีวินัย ความ รับผิดชอบ และความประหยัดซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณธรรมจริยธรรมเริ่มต้นที่จะนำไปสู่คุณธรรม ข้ออื่น ๆ โดยเฉพาะความมีวินัยถือเป็นจริยธรรมที่น่าพาให้บุคคลต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในหน้าที่ การงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการ จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าถึงพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแกล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาของรูปแบบ มี 3 หน่วย ได้แก่ (1) เข้าใจ (2) เข้าถึง และ (3) พัฒนา 3) กลไกของรูปแบบ 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไข ความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของ นักเรียน ได้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 4 หน่วย ดังนี้ หน่วยที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ หน่วยที่ 2 การสร้าง แรงบันดาลใจ หน่วยที่ 3 การกระตุ้นใช้ปัญญา และหน่วยที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็น โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการ และองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการ บริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน นำไปเป็นแนวทางในการบริหาร

การศึกษาสู่การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ท่ามกลางยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน 4 พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ขั้นตอนของการมีวิสัยทัศน์เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อย่างเป็นรูปธรรมมีการเสริมสร้างและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และเสริมสร้าง สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

8.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น

8.3.1 ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน

8.3.2 ควรวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน

9. บรรณานุกรม

กิตติพัฒน์ ศรีชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนิษฐ์นิชา ทองสุข. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน. กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการศึกษาที่ควรธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผลนนทบุรี.
- พัชรินทร์ สงครามศรี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี : มนตรี.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. 5(2). 1–10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2568). แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2568. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์สารคามการพิมพ์.
- Dewey, J. (1975). *Moral principles in education*. Carbondale. IL : Southern Illinois University Press.
- Jean Piaget. (1997). *Equilibration of Cognitive Structures*. New York : Viking Press.
- Kohlberg, L. (1976). *Moral Stages and Moralization: The Cognitive-Development Approach*. In T. Lickona (Ed.), *Moral Development and Behavior: Theory and Research and Social Issues*. New York, NY : Holt, Rinehart, and Winston.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
หลักเกณฑ์และวิธีการส่งต้นฉบับเพื่อพิมพ์เผยแพร่
วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ลักษณะของวารสาร

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นวารสารเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความรายงานการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารรายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน เนื้อหาบทความหรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยต้นฉบับจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาวขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียวใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้าพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร (Font) TH Sarabun ขนาด 16

ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน

ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบ ตาราง และบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 12-15 หน้า

ส่งต้นฉบับมายังกองบรรณาธิการวารสารวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด มาที่ Email : JournalMBU101@gmail.com หรือส่งเข้าระบบออนไลน์ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

3. รายละเอียดขนาดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	18	ตัวหนา
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	16	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ -ภาษาไทย -ภาษาอังกฤษ	กลาง หน้ากระดาษ	18	หัวข้อตัวหนา เนื้อหาตัวปกติ
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	18	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ

เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	16	ตัวปกติ
บรรณานุกรม	ชิดซ้าย	16	ตัวหนา
ภาพประกอบ / คำอธิบายใต้ภาพ	กลาง หน้ากระดาษ	16	ปกติ

ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 เว้นขอบด้านบน / ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง / ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

4. ชื่อผู้เขียน

ระบุชื่อ – นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) โดยวางไว้ทางขวามือได้ชื่อของบทความ
ระบุ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน และ e-mail ตามลำดับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

5. บทคัดย่อ

บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำ 300-500 คำ

บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 300-500 คำ

ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับคำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

6. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

1. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาคัดเลือกคุณภาพบทความ และ/หรือปรับแก้ตามความเหมาะสมก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาสาระ ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพทางวิชาการของบทความและเห็นชอบให้ตีพิมพ์ทั้ง 2 คน กรณีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบ 1 ใน 2 คนทางกองบรรณาธิการวารสารฯ จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมอีก จำนวน 1 คน (และในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1,000 บาท) และบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 คน กรณีเมื่อเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบทความประสงค์จะไม่ตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านละ 1,000 บาท

3. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่คืนต้นฉบับให้กับเจ้าของบทความในทุกกรณี

7. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

บทความวิชาการ บทความวิชาการวิจัย บทความปริทัศน์ และหรือบทวิจารณ์หนังสือ

8. หลักการอ้างอิง

ให้ใช้ “ระบบฝังใน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล

9. เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

9.1 บทความวิชาการ

แบบการเขียน “บทความวิชาการ” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....
.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....
.....
.....

Keywords :;; (3 – 5 คำ)

1. บทนำ

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....
.....
.....

2. เนื้อหา : ในส่วนนี้ การอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้ใช้แบบนาม-ปี (Name-Year) ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้แต่งปีที่พิมพ์เอกสารและหน้าไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความนั้นก็ได้ เช่น กุลธิดา ท้วมสุข (2548 : 16) กุลธิดา ท้วมสุข (2548) หรือ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548) (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548 : 16))

- 2.1.
 2.2.
 2.3.
 ฯลฯ

3. สรุป

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....

4. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิชาการเท่านั้น)

9.2 บทความวิจัย

แบบการเขียน “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
 วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เรื่อง (ภาษาไทย).....
 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....

Keywords :;;; (3 – 5 คำ)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

.....

(ความยาวประมาณ 2/3หน้ากระดาษ A4)

2. โจทย์วิจัย(ถ้ามี)

2.1
 2.2

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อ
 3.2 เพื่อ.....

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

4.1
 4.2

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1
 5.2

6. วิธีดำเนินการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ ½
 หน้ากระดาษ A4)

7. ผลการวิจัย

.....
 มีตาราง/รูปภาพ/แผนภูมิประกอบ ถ้าวิจัยเชิงคุณภาพให้ใส่รูปภาพ 1-2 รูป (ความยาวประมาณ 2-3
 หน้ากระดาษ A4)

8. อภิปรายผลการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ 1/3 หน้ากระดาษ A4)

9. องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี)

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

11. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล 1) ในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมด 2) การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อ “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเบื้องต้น

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ระบุเลขของปีที่(ระบุเลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

นัฐยา พิพัฒน์นราธ, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2561). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 5(1). 223-240.

3. วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์
ตัวอย่างเช่น

รัศมี สีहनัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

4. เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

ชื่อผู้จัดประชุม. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการประชุม. เมืองที่พิมพ์-ถ้ามี : สำนักพิมพ์-ถ้ามี.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่องที่ปรากฏในเว็บ. สืบค้นเมื่อระบุวันที่เดือนปี. จากชื่อเจ้าของเว็บไซต์ :
<http://xxxxxx>

เสาวรัจ รัตนคำฟู.(2563). วิฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ
วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(MBU Roi Et Journal of Global Education Review)
ISSN : 2730-4132 (Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการใน วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในการพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้เขียนบทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนบทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้เขียนบทความ

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

2. บทบาทหน้าที่ของผู้เขียนบทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.1 บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้เขียนบทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้เขียนเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียนควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการ และเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับ